

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 200

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, 2. in 3. septembra 1939

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Poročila o vojnih dogodkih Nemci: Uspehi na frontah so nepričakovani Poljaki: Zadržali smo svoje položaje na meji

BERLIN, 2. septembra. DNB. Vrhovno poveljstvo javlja: »V teku nemških bojev v Sleziji, na Pomorjanskem in v zahodni Prusiji so bili že doslej doseženi na vseh frontah nepričakovani uspehi. Čete, ki so odšle preko gričev, so dosegle do črte Heumarkt — Suha. Južno od Moravske Ostrave so prešle nemške čete pri Ciješinu reko Olšo. Poljski grad Ribnik blizu šlezjske meje so Nemci zavzeli.

BERLIN, 2. sept. DNB. Nemške čete so zavzele polovico koridorja. Letala so napadla več letališč ter jih razrušila.

Berlin v temi

BERLIN, 2. septembra. DNB. Presestnica Rajha kaže danes sliko po-

Poljsko vrhovno poveljstvo javlja: 16 bombnikov zrušenih

VARŠAVA, 2. sept. PAT. Vrhovno vojaško poveljstvo Poljske je izdalo naslednji komunikat št. 1: »Dne 1. septembra 1939 so v prvih dopoldanskih urah Nemci z nenadnim napadom letal in čet vdrl v naše ozemlje brez predhodne vojne napovedi. Akcija nemškega letalstva je bila danes zjutraj naslednja: Nemci so napadli več važnih točk na vsem področju Poljske. Bombardirali so Avgustov, Novi Dvor, Ostrov, Mazowieckacev Puk, Zambrov, Radomsko, Torun, Tunel, Krakov, Grodno, Trzebinj, Gdynjo, Jaslo, Tomaszów, Mazowiecki in Katowice. V mestih je bilo več ranjenih in mrtvih civilistov. Pri Kutni so Nemci bombardirali, streljali iz strojnic in zadeli vlak, ki je prevažal evakuirano prebivalstvo. V Grodnu je poškodovana katoliška, v Sjalu Podlaski pa pravoslavna cerkev. Na področju Gdanskega so izvedli Nemci več močnih napadov na Gdynjo, ki je bila v teku dopoldneva pod močnim bombardiranjem. Nemci so do trenutka tega poročila izgrušali 16 bombarderjev, ki so jih zrušile poljske protiletalske baterije. Poljaki pogrešajo dve letali. Istočasno z letalskimi napadi so Nemci na več krajih meje vdrl s svojimi četami na poljsko ozemlje. Z ognjem naših baterij smo razbili bliznjske in daljnjske vojaške vojske. Na mnogih obmejnih krajih so poljske čete zajele Nemce, trije ogorčeni napadi Nemcev na Westerplatte v Gdansk so bili z uspehom odbiti.

„Vsi napadi so bili odbiti“

VARŠAVA, 2. septembra. Reuter. Uradno objavljajo, da so poljske čete odbile vse napade, ki so bili usmerjeni proti letališčem, ki so bili glavni železniški progji od Gdynje proti Varšavi. Na slovaški meji so Nemci nemške čete prodreti v Zakopane, znano zimskosportno središče, a so bile zavrnjene. Nemški bombarderji so večkrat poizkušali napasti Varšavo, toda so bili vselej, še preden so dosegli jedro

mest, zavrnjeni. Napadli so letališče, ki je 20 km vzhodno od Varšave. Pri tej priliki je bil en nemški bombnik zrušen. Pri bombardiranju nemških letal na poljski vlak, ki je vozil begunce na progji iz Poznania v Kutnom, je bilo več civilnih žrtev. Napad nemških letalcev na Pomorjansko, tako zvani koridor, je bil uspešno zavrnjen. Člani nemškega poslaništva so davi pripravili vse za odhod iz Varšave.

55 bomb nad mestom Varko

VARŠAVA, 2. septembra. PAT. Davi ob 10.10 je šest nemških letal letelo nad krajem Jedlice, Moderowka, Ivonič. Deset minut kasneje je plulo nad tem ozemljem 15 nemških bombnikov in metalo na zemljo zažigalne in plinske bombe. Eno letalo so Poljaki sestrelili. Aretirali so tri nemške podčastnike. V okrožju Moderowke

so sestrelili dva nemška bombnika. V klmatično zdravilišče Ivonič so vrgli Nemci 12 bomb. Med 6. in 7. uro so leteli nemški bombniki nad Plockom. Bombardirali so mesto, ubiti so bili štirje civilisti, šest je ranjenih. Eno poslopje je porušeno. Ob 9.40 so vrgli nemški bombniki na mesto Varko 55 bomb.

Trikratno bombardiranje Toruna

VARŠAVA, 2. sept. PAT. Včeraj popoldne ob 17. je nemško letalo bombardiralo Grodek Mazovecki. Tri hiše so porušene. Število ranjenih še ni znano. Isto letalo je potem vrglo dve bombi na skulptorje v kraju Izdesna v oblasti Blonje. Nemški letalci so streljali iz strojnic na kmete, ki so imeli opravka okrog

traktorja na njivi. Ob 17.30 so nemška letala bombardirala mesto Blonjo in odvrnila 20 bomb. Sodelovalo je 12 nemških bombnikov. Torun je bil v teku dopoldneva trikrat bombardiran. V Trszevnu so nemški letalci streljali na delavce, dva sta bila ranjena. Število žrtev na Pomorjanskem še ni znano. V varšavskih

predmestjih so padle bombe na 30 raznih krajih in porušile sedem hiš. V Varšavi je bilo ubitih sedem žensk in dva otroka. Tudi v Srednji Poljski je bilo bombardiranih več vasi in mest.

Novi ukrepi v Angliji

LONDON, 2. sept. Reuter. Vojni minister Hore Belisha je podal pojasnilo k novo sprejetemu zakonskemu predlogu o posebnih pooblastilih vlade, da sme v primeru izbruha vojne vpoklicati obveznike pod zastavo, tako za teritorialno vojsko, pomožne čete doma in zunaj kraljestva, kakor zrakoplovstvo in mornarico ter vojno industrijo. Predlog je bil v parlamentu že sprejet, predložen pa lordski zbornici. Mornariški minister je prepovedal uporabo radiofonskega prometa v vseh pristaniščih Velike Britanije, Severne Irske in na Kanalskih otokih.

JOZEF PILSUDSKI
ustvaritelj današnje Poljske

Rydz Smigli poljski vojski

VARŠAVA, 2. sept. Poljski maršal Rydz Smigli je v proglasu na vojsko dejal, da bo končna zmaga na strani Poljske in njenih zaveznikov.

VARŠAVA, 2. sept. PAT. Prezident Moscicki je izdal ukaz po katerem je Rydz Smigli določen za bodočega prezidenta in vrhovnega poveljnika poljske vojske.

LONDON, 2. sept. Reuter. Zvečer se je izvedelo, da se nemškim četam niti na enem kraju še ni posrečilo udreti globlje v poljsko ozemlje. Poljaki so obdržali svoje položaje, potrjene so bile vse vesti o poizkusnih nemških napadih na Varšavo. Poljske protiletalske baterije so uspele, zadržati nemške bombnike.

Plinske, vžigalne bombe v koridorju

VARŠAVA, 2. sept. PAT. Dva nemška bombnika izmed dvanajstih, ki so metali bombe na vas Ivonič, sta bila sestreljena. Na neko vas v koridorju so nemški bombniki metali plinske in vžigalne bombe. Tudi tam sta bila dva bombnika sestreljena. V Blehmu so nemška letala bombar-

dirala bolnišnico. Veliko žen in otrok je bilo ubitih.

VARŠAVA, 2. sept. Reuter. V Varšavi so sestrelili dve nemški letali. Škoda, ki jo povzroča bombardiranje, v Varšavi ni velika. Veliko število nemških bomb sploh ni eksplodiralo.

„Poljski narod sprejema boj“

VARŠAVA, 2. sept. Takoj ko je nemška vlada pozvala poljskega veleposlanika v Berlinu Lipskega, naj takoj z osebno poslanštvom zapusti Berlin, je tudi poljska vlada pozvala nemškega odpravnika poslov v Varšavi, naj zapusti takoj Poljsko.

VARŠAVA, 2. septembra. Agencija PAT javlja: V teku dopoldneva je bilo izvedenih več nemških napadov vzdolž vse nemško poljske meje. Hitler je najavil, da so bo boj nadaljeval. Poljski narod sprejema to vojno na dostojen način, vreden njegove stoletne tradicije v obram

bi svobode in domovine. Po odhodu poljskega poslanika Lipskega iz Berlina in in nemškega iz Varšave se smatra, da je položaj jasen.

VARŠAVA, 2. sept. Reuter. Zvečer od 19. do 22. ure so alarmni signali trikrat napovedali prihod sovražnih letal, vendar se letala niso pojavila. Vkljub temu pa je bilo v prestolnici slišati streljanje protiletalskih topov. Priprave za varnost pred zračnimi napadi so končane, prebivalstvo se skriva pred letalskimi napadi docela mirno.

Stroga nevtralnost Italije

RIM, 2. sept. Havas. V palači Gigli je opaziti ves čas veliko diplomatsko živahnost. Ciano je prejel po vrsti diplomate raznih držav, med njimi posebno dolgo časa predstavnike Francije, Anglije, Nemčije, Poljske in USA. RIM, 2. septembra. Reuter. Odločitev

italijanske vlade, da ne bo podvzela nikakršne vojne iniciative, smatrajo na odločujočih mestih kot izjavo stroge nevtralnosti. Posebno naglašajo, da je Italija delala z vsemi naporji za mir. Ker se ji pa to ni posrečilo, se tudi ne bo vmešavala v nastale konflikte.

Maribor, 2. septembra.

Ples se je začel. Vojni namreč. Brez vojne napovedi — ta stara praksa je danes že davno nemoderna — so začeli Nemci korakati čez poljsko mejo.

Prva poročila so nam včeraj povedala, da sta kot prvi žrtvi padli dve ženski in en otrok. V teku včerajšnjega dneva je prišlo ob življenje še več civilnega prebivalstva. Roosevelt kot predstavnik Amerike, je takoj poslal poziv vsem prizadetim, naj nikar ne bombardirajo odprtih mest in ubijajo civilnega prebivalstva. To je šele začetek. Kjer pa gre za svobodo naroda, se ne štejejo žrtve. Tudi Poljaki ne bodo štelili žrtv za svojo svobodo.

Danes je sledila prekinitvev diplomatskih odnosov med Nemčijo in Poljsko. Kakor poročamo na drugem mestu, je dobil poljski poslanik Lipski v Berlinu od nemške vlade nalog, naj takoj zapusti Nemčijo. Prav tako je dobil nalog tudi nemški odpravnik poslov v Varšavi, da zapusti Poljsko. Voja je tako brez vojne napovedi notificirana.

Situacija v Evropi postaja od ure do ure jasnejša. Ponoči je bil predan angleški ultimatum nemški vladi. V teku današnjega dneva bo svoj ultimatum poslala tudi francoska vlada. Oba veleposlanika v Berlinu zahtevata, da Nemčija takoj od strani svoje čete s poljskega ozemlja, sicer bosta zahtevala potne liste. Na to ni niti misliti, da bo Nemčija krenila s poti, katero je kancelar Hitler začrtal v včerajšnjem pozivu nemški vojski ter v govoru, ki ga je imel v Rajstagu. Nemčija bo šla po svoji poti naprej.

Anglija in Francija ste nešteto krat ponovili, da boste izvedli svoje obveze napram Poljski do kraja. Vprašanje je le še nekaj dni, da stopijo garancije v polni meri v veljavo. Anglija potrebuje le še tri dni, da izprazni London, Francija je Pariz že skoro izpraznila. Kar se tiče zahodnih demokracij, ni nobenega dvoma več, da boste izpolnili svoje obveznosti.

Druga neznanka v Evropi, ki pa od včeraj ne zasluži več tega naziva, je Italija. Italijanski kronski svet je sklenil po sprejemu Hitlerjeve brzojavke, v kateri se kancelar zahvaljuje Italiji za diplomatsko podporo in pravi, da se bo Nemčija brez nje borila do kraja, da ne prevzame nobene iniciative v smislu vojaških operacij. To se pravi, da bo Italija v vojni ostala za sedaj nevtralna. Za to imamo tudi dva važna dokaza: italijanski prestolonaslednik je postal poveljnik prve polovice italijanske armade in pa dejstvo, da se vrši evakuacija italijanskega civilnega prebivalstva iz nižine Pada večino v Istro in naše obmejne kraje. To ponovno kaže, da je Jadransko morje in meja med Italijo in našo državo najbolj miren del Evrope.

Kako pa naj bi se tudi Italija drugače odločila? Niso še pretekli štirje meseci, ko smo na tem mestu zapisali, da je »Italiji bolj kot kdaj prej potrebno varno zaledje. In kdo bi ji ga v taki meri nudil, kot vprav mlada in močna Jugoslavija?« Pribili smo, da nam je vse italijansko duhovno življenje bližje, kakor »vkorakana« umetnost drugih. In končno smo zapisali: naši interesi so v sedanjih Evropi velikokrat tudi italijanski interesi. Italija se je verjetno že dokončno odločila, kje bo ostala v sedanjem evropskem konfliktu.

Druga neznanka v svetovni politiki je bila Japonska. Danes poročamo na drugem mestu, kaj pišejo japonski listi: Japonska v vojni ne bo na strani Nemčije zaradi tega, ker je Nemčija podpisala nenapadalno pogodbo z Rusijo. Japonci smatrajo, da protikomunistični pakt več ne obstaja, zato tudi niso vezani več v svoji politiki. To pa pomeni veliko: Anglija se bo prav kmalu sporazumela z Japonsko in dobila zavarovan hrbet v Aziji ter proste roke v Evropi.

Tretja in največja neznanka je Rusija. V Moskvi so sicer uradno izjavili, da bodo ostali popolnoma nevtralni, ker se jih sedanjí spopad nič ne tiče. Ali je to iskreno mišljenje? Ali zares ne bodo poizkušali pripraviti nova presenečenja? Moskva je zadnja leta govorila o demokraciji. Sedaj se je pokazalo to, kar so mnogi že dolgo govorili: to je bila samo igra. Ali je bilo tudi slovanstvo samo njena igra?

To se bo kmalu pokazalo. Če bo Moskva držala svojo besedo, bo vojna kratka. V nasprotnem primeru pa ni mogoče ničesar predvideti.

Rr.

Ultimat Anglije in Francije v Berlinu

Chamberlain v parlamentu: Nemški predlogi niso bili sporočeni Poljski - Zadnja navodila Hendersonu - Navodila francoskemu veleposlaniku - 130 milijard za angleško državno obrambo

BERLIN, 2. sept. Reuter. Angleški veleposlanik sir Neville Henderson je predal angleški ultimatum nemškemu zunanjemu ministru von Ribbentropu pozno ponoči. Le-ta mu je odgovoril, da mora najprej vprašati Hitlerja, potem mu bo dal odgovor.

PARIZ, 2. sept. Reuter. Francoska vlada bo v teku današnjega dneva podvzela iste korake kakor angleška. Veleposlanik v Berlinu Coulondre bo predal nemški vladi ultimatum. V primeru negativnega odgovora bo Coulondre zahteval potne dokumente.

LONDON, 2. sept. Reuter. Na važni seji angleškega parlamenta, ki se je začela včeraj ob 18. je zbudila ogromno pozornost ugotovitev ministrskega predsednika Chamberlaina o zadnjih trenutkih pred izbruhom nemško-poljskih sovražnosti. Chamberlain je analiziral potek pogajanj med Nemčijo ter Anglijo in Poljsko in naglasil prizadevanja Londona za direktna pogajanja. »Dne 30. avgusta smo sporočili v Berlin svoje predloge, ki naj bi preprečili izbruh spopadov. Od Nemčije nismo dobili nikdar odgovora. Predlogi ki so bili 31. avg. prečrtani v nemškem radiu, do tega trenutka sploh niso bili sporočeni poljski vladi. 29. avgusta je sicer nemška vlada izjavila, da bo sestavila predloge, ki bi jih smatrala zase v sedanjem položaju sprejemljive ter izrazila željo, naj bi prišel poseben poljski odposlanec v Berlin na pogajanja. Mi smo berlinskemu poslaniku Hendersonu sporočili, naj v tem smislu predlaga pri Ribbentropu, da pokliče k sebi poljskega poslanika. Ribbentrop je odgovoril, da mora

priti poljski poslanik k njemu sam. Sedaj pa Nemčija dolži Poljsko, da se po njeni krivdi pogajanja niso vršila. Predlogov nemške vlade nismo nikdar oficijelno sprejeli, prvič smo jih slišali 31. zvečer po radiu. Angleški poslanik je bil še isti večer pri Ribbentropu, da bi posredoval za pogajanja s Poljsko. Odgovor je bil: Nemške čete so prekoračile poljsko mejo, nemška letala bombardirajo poljska mesta. Angleški in francoski veleposlanik v Berlinu sta zato dobila ukaz, da izročita nemškemu zunanjemu ministru dokumente, v katerih se ugotavlja nemški vpad v Poljsko in poudarja, da bosta tako Anglija kakor Francija brez oklevanja izvršili svoje obveze do Varšave, če se ne bodo nemške čete umaknile iz Poljske. V primeru, da bo odgovor negativen, ima

Henderson nalog, da zaprosi za svoj polni list.

V nadaljnjem svojem govoru je Chamberlain predlagal, da se razširi obvezna vojaška služba na vse može od 18. do 41. leta. Naglasil je prizadevanja italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija za mir.

Po Chamberlainovem govoru sta v delavski stranke Greenwood in v liberalcev Sinclair podala svoj mnenji naglašajoč, da je v danem trenutku vsak korak nazaj nemogoč, ker je agresija že izvršena. Treba je rešiti svobodo človeštva. Vojna se je prav za prav danes. Slično izjavo kakor v spodnji Chamberlain, je podal v zgornji zborni lord Halifax.

Odgovor Chamberlainu

BERLIN, 2. sept. DNB. Chamberlain je izjavil snoči v angleškem parlamentu, da je poljski poslanik izjavil Ribbentropu o pripravljenosti Poljske za pogajanja. V nasprotju s tem tu javljajo, da je Lipski javil Ribbentropu, da je prejel od angleške vlade obvestilo o pripravljenosti Raj-

ha za pogajanja s Poljsko. Lipski je dal, da Poljska proučava ta predlog. Trditve Chamberlaina, da so v odgovor na posredovanje pri Ribbentropu nemške čete jele korakati na Poljsko, niso resnične.

130 milijard za vojsko

LONDON, 2. sept. Po Chamberlainovem govoru je angleška vlada odobrila kredit 500 milijonov funtov ali 130 milijard din za državno obrambo. Pred sejo parlamenta je kralj Jurij VI. obiskal Cham-

berlaina ter se z njim posvetoval o važnih odločitvah v usodnih trenutkih. Ob slej bo ponoči vsa Anglija popolnoma zatemnjena.

Churchill in Eden pojmeta v vlado

LONDON, 2. sept. Reuter. Člani kabineta in vsi mlajši ministri so podali predsedniku vlade svojo ostavko, da bi lahko v primeru potrebe sodelovali v vojni in bi se vlada lahko primerno izpopolnila. Churchill in Eden sta pristala, da pojmeta v vlado, če bo potreba. Prav tako se je izjavil lord Samuel, ki je bil minister že pred svetovno vojno.

LONDON, 2. sept. Reuter. Kralj je podpisal vse zakone, ki so bili včeraj izgla-

sovani.

LONDON, 2. septembra. Poljski krogi so sinoči izjavili v Londonu, da niso mogle nemške čete nikjer streti poljskega odpora. Poljski poslanik je izjavil: »Mi smo obdržali svoje položaje na meji!«

SUVERENA V BUCKINGHAMU

LONDON, 2. sept. Kralj in kraljica bosta do nadaljnjega še ostala v Buckinghamski palači.

Vatikan še vedno upa

VATIKAN, 2. septembra. Havas. Zadnji svetovni dogodki so vplivali na Vatikan zelo slabo. Sveti oče je vse do zadnjega trenutka upal, da se bo rešila kriza na miren način. Včeraj je poslal poslanikom zainteresiranih držav svoj poslednji

apel. Državni tajnik je sprejel italijanskega, francoskega in romunskega poslanika ter opolnomočene odposlance Anglije, Portugalske in Poljske. Vatikansko glasilo veruje kljub oboroženim spopadom, da bo še možna mirna ureditev spora.

»NAPAD NA VSE ČLOVEŠTVO!«

LONDON, 2. sept. Današnji londonski listi prinašajo ostre članke kot komentar k sedanjí situaciji v svetu. »Times« piše, da imajo isti ljudje v 25 letih iste naloge. »Daily Herald« pravi, da napad ne zadeva samo Poljske, ampak vso Evropo, vse človeštvo.

ARMIJSKI KOMISARJI NA MADZARSKEM

BUDIMPEŠTA, 2. septembra. V zakonu o narodni obrambi, je vlada imenovala svoje komisarje za narodno mobilizacijo, ki so predvideni za vsako armijsko oblast. Osem postavljenih vladnih komisarjev so po večini prefekti ali drugi vodilni funkcionarji.

POS LANIK SSSR ZAMENJAN

BERLIN, 2. sept. Sovjetski veleposlanik v Berlinu je bil razrešen službe ter takoj zamenjan z novim.

SKOK ZAVAROVALNINE

LONDON, 2. sept. Borza ne dela. Zavarovalna mera za primer vojne se je povišala za 50%.

Mariborska napoved. Malo oblačno in toplo vreme. Včeraj je bila najvišja toplota 29 stopinj. Danes najnižja 14,3. Opoldne 24,4.

ROOSEVELT BO GOVORIL

WASHINGTON, 2. septembra. Reuter. Danes zvečer bo govoril Roosevelt v radiu o splošnem mednarodnem položaju.

KAKO JE V PARIZU

PARIZ, 2. sept. Življenje v Parizu poteka normalno, edino promet je tu pa tam popustil. Na ulicah je vedno več uniformiranega vojaštva. Na Trgu Opere dobivajo Parižani navodila o evakuaciji prebivalstva. Mnogo prebivalstva je že zapustilo prestolnico. Na kolodvorih je precejšnja gneča.

ZA NEVTRALNOST BOLGARIJE

SOFIJA, 2. sept. Havas. Direktorji in uredniki časopisov so bili sinoči poklicani v tiskovni oddelek na ministrstvu. Ob tej priliki so bili novinarji zaproseni, naj ostanejo najstrožje nepristranski ter upoštevajo željo Bolgarije o nevtralnosti. Ministrski svet je nadalje prepovedal izvažanje gotovih produktov kakor papirja, tekstilnih izdelkov, oglja itd.

TURČIJA IN ANGLIJA

CARIGRAD, 2. sept. Ismet Ineni je sprejel angleškega poslanika, ki mu je izročil osebno pismo angleškega suverena. Angleški suveren pošilja v pismu tople pozdrave turškemu predsedniku posebnost v teh težkih časih. Ismet Ineni je odgovoril isto.

ADMIRAL RAEDER
poveljnik nemške mornarice

LONDON, 2. septembra. Reuter. Iz Helsinkov poročajo, da je nemško vojni ladjeje bombardiralo Gdynjo.

DOBAVA OROŽJA IZ USA

WASHINGTON, 2. septembra. Havas. Predsednik odbora za zunanje zadeve v kongresu je obiskal zunanjega ministra Hulla. Po sestanku je izjavil novinarjem, da se bo v primeru sklicanja izrednega zasedanja kongresa iz zakona o nevtralnosti črtala klavzula, ki se nanaša na embargo na orožje in municijo.

DOMINIONI PRIPRAVLJENI

LONDON, 2. sept. Kanadska in novozelandska vlada sta ukrenili vse potrebno za primer, da bo Anglija stopila v vojno. Anglija bo dobila seveda takoj popolno podporo.

NEVTRALNI POSREDOVALCI

HAAG, 2. septembra. Na nemško proročje je Nizozemska prevzela zaščito nemških interesov v Poljski, Švedska pa poljske interese v Nemčiji.

PROCES ILIRSKO RUDARSKO

CELJE, 2. sept. Pred celjskim sodiščem so bili danes v končni razsodbi vsi obtoženci oproščeni, tožitelji pa zavrnjeni na pot civilne pravde.

Roosevelt protestira

zaradi bombardiranja nezaščitenih mest

Apel na vse države zaradi barbarskih napadov na civilno prebivalstvo — Poljska je brzojavno odgovorila in sporočila o nedolžnih žrtvah bomb

WASHINGTON, 1. sept. Ko je predsednik USA Roosevelt zvedel za nemški napad na Poljsko, je poslal poziv vladam Vel. Britanije, Francije, Italije, Nemčije in Poljske. Poziv se glasi:

Grozno zračno bombardiranje civilnega prebivalstva tudi v središčih, ki niso utrjena v času sovražnosti, ki so pustila zadnja leta razne kraje sveta in katera so povzročila mesarjenje in smrt tisočev žensk in otrok, ki so bili prepuščeni samim sebi: vse to je globoko presunilo ljudsko vest. Če se uporabljajo te vrste barbarstva v teku tragičnega zapletljaj, ki se sedaj nahaja nad svetom, bo izgubilo svoje življenje na stotine ljudi, ki so nedolžni in neodgovorni za sedanje sovraštvo in v katerem na noben način ne sodelujejo. Zaradi tega se obračam s

tem apelom na vlade, ki bi utegnile biti potegnjene v sedanje sovražnosti, da vsaka od njih javno potrdi svoj sklep, da v nobenem primeru in pri nobeni priložnosti ne bo bombardirala civilnega prebivalstva, niti mest, ki niso utrjena. S tem, da bodo njihovi sovražniki izpolnjevali ista vojna pravila. Prosim vas za nujen odgovor.

VARŠAVA, 2. sept. Poljska vlada je na Rooseveltov poziv takoj brzojavno odgovorila. V začetku odgovora se poljska vlada zahvaljuje Rooseveltu za njegovo iniciativo. Poljska vlada je popolnoma enakih misli kakor Roosevelt. Principi, izraženi v njegovi brzojavki, so tudi njeni principi. Poljska vlada je prepovedala svojim letalcem, da bombardirajo od-

prta mesta. Poljska republika pa je že od včeraj zjutraj predmet neizzvanega napada. Zračni napadi so zahtevali že stotine mrtvih, večinoma žensk in otrok. Osnovne misli, ki jih izraža Rooseveltov poziv, pa morajo biti spoštovane tudi od nasprotni strani.

LONDON, 2. sept. Na Rooseveltov poziv so odgovorile že vse pozvane vlade razen nemške.

WASHINGTON, 2. sept. Hitler je šele včeraj odgovoril na Rooseveltov mirovni poziv, ki ga je ameriški predsednik pred enim tednom poslal vsem evropskim vladam. Nemški kancler pravi, da je »vse poizkusil, da bi se obdržal mir. Prepričal pa se je, da je poljska vlada onemogočila vse napore za obdržanje miru.«

Močni beli
zobje brez
zobnega
kamna!

Sargov

KALODONT

proti zobnemu kamnu

Italija ni podvzela nobene pobude za vojaške operacije

RIM, 2. sept. V sedanjem resnem položaju so oči vsega sveta obrnjene v Rim, ki je že ponovno poudaril, da hoče častni mir, brez prelivanja krvi. Značilen odgovor kralja Viktora Emanuela Rooseveltu je važen doprinos k mnenju, da se Italija neče zavzemati za rešitev evropskega spora z orožjem. Včeraj se je sestala italijanska vlada v palači Viminale. Navzoči so bili vsi člani vlade s tajnikom in podtajnikom stranke. Po seji je bilo objavljeno naslednje uradno poročilo: Ministrski svet je proučeval položaj v Evropi zaradi spora med Nemčijo in Poljsko, ki je nastal zaradi versajske mirovne pogodbe. Zunanji minister je poročal o delu duceja, da se vpostavi pravičnejši mir. Ministrski svet je odobril vse vojaške odredbe, ki imajo izrečno popolnoma varnostni značaj in so v skladu s sedanjim stanjem v Evropi. Ministrski svet je odobril tudi vse odredbe gospodarskega in socialnega značaja, ki so v zvezi s sedanjim težkim stanjem v Evropi. Italija ne bo podvzela nobene pobude za vojaške

operacije in se vlada zahvaljuje italijanskemu narodu za njegovo mirno in disciplinirano obnašanje, ki ga je zmeraj po-

kazal. V proklamaciji na narod italijanska vlada narodu zagotavlja, da ne bo dala nobene pobude za vojno.

Varnostne odredbe v Egiptu

KAIRO, 2. sept. Danes so bili izvedeni poizkusi zapore aleksandrijskega pristanišča. Vpoklicanih je bilo večje število rezervnih častnikov. Kralj Faruk je pod-

pisal ukaz o ustanovitvi teritorialne egiptске vojske. Angleško vojno ladjevje je zapustilo Aleksandrijo in odplulo v neznan smer.

Telekijev poziv Madžarom

BUDIMPEŠTA, 2. sept. Stefani. Jutranji listi prinašajo apel madžarskega ministrskega predsednika Telekija na narod, naj bo miren in discipliniran. V teku dneva bo izvedenih več važnih državno-obrambnih ukrepov, dalje mere za pre-

skrbo življenjskih potrebščin in določitev cen, omejitve tujih listov in navodila domačemu tisku, naj piše objektivno in vodi pri tem računa o madžarskih interesih doma kakor zunaj.

Splošna mobilizacija v Angliji

LONDON, 2. sept. Po dveurni seji vlade se je sestal včeraj tajni državni svet in podpisal ukaz o splošni mobilizaciji kopne vojske in letalstva. Mornarica je bila popolnoma mobilizirana že prejšnjo noč. Pod orožje morajo vsi moški od 18. do 41. leta ter se v 24 urah prijaviti edinicam.

neralnem štabu se vrše vso noč posvetovanja.

in Švici

BERN, 2. sept. Švicarski zvezni svet je odredil splošno mobilizacijo. Danes so se jeli zbirati rezervisti v kasarnah, končni rok je do jutri zjutraj ob 5.

BRUSELJ, 2. sept. Vlada je odredila mobilizacijo in postavila vso državno obrambo v isti vojni režim, kakor je bila v lanskem septembru.

NEUTRALNOST NA SEVERU

STOCKHOLM, 2. sept. Danska, Finska, Latvija, Estonka, Norveška in Švedska so istočasno izjavile, da bodo v vojni ohranile popolno nevtralnost.

Japonska ne gre z Nemčijo!

TOKIO, 2. sept. »Asaki Šimbun«, eden izmed najuglednejših japonskih listov, piše, da JAPONSKA V NOVI VOJNI NE BO PODPIRALA NEMČIJE, KER JE SLEDNJA SKLENILA PAKT S SOVJETSKO RUSIJO.

Smrtna kazen

za poslušalce tujega radia v Nemčiji

BERLIN, 2. sept. DNB. Vlada je prehodala vsem nemškim državljanom poslušanje tujih postaj pri radioaparatih. Kdor se bo proti temu pregrešil, bo kaznovan z zapornim ali dosmrtno kaznijo, v hudih primerih pa tudi s — smrtjo. Ured-

ba ne velja za službene potrebe in uradništvo, ki je pri tem zaposleno. Propagandni minister bo na podlagi tega ukrepa vlade izdal nadaljnje odloke glede odzema aparatov in postopkov proti eventualnim pregreškom.

ZVESTOKA INDIJE ANGLIJI

BOMBAY, 2. sept. Indijski podkralj je prejel še 18 izjav indijskih princev, da so na strani Anglije. Do sedaj je že 28 princev poslalo tako izjavo. Iz Pendžaba javljajo o manifestu, po katerem bo narod pomagal Angliji in Franciji proti napadalcem.

Burckhardt v Kovnu

KOVNO, 2. sept. Zadnji komisar Zveze narodov v svobodnem mestu Gdansk, za katerega dokončno posest se zdaj bilajo hudi boji, švicarski prof. Karel Burckhardt, je imel pri nedavnih pogajanjih v Berlinu in Berchtesgaden vidno vlogo. Po Forsterjevem udaru v Gdansk se je dosedanji komisar ZN umaknil v vsem uradništvom na litvansko ozemlje, v Kovno, od koder bo odpotoval v London.

Naše ladje ostanejo v Ameriki

DUBROVNIK, 2. sept. Od včeraj dalje so prometne zveze Dubrovačke plovitbe z Italijo ustavljene. Vsem našim parnikom, ki so še v vodah Amerike, je poslano nužno sporočilo, naj ostanejo do nadaljnjega v ameriških pristaniščih.

SESTANEK IRSKE SKUPŠČINE
BELFAST, 2. sept. Parlament Severne Irske se bo v ponedeljek sestal.

Vojni minister jugoslovanski vojski

Armijški general Milan Nedić je postavljen na čelo vse naše oborožene sile

BEOGRAD, 2. sept. Z ukazom ministra vojske in mornarice je bilo za vso vojaško suhozemno, pomorsko in letalsko silo izdano na dan 1. septembra naslednje sporočilo:

Junaki! Izkazana mi je bila posebna čast, da sem bil z ukazom Nj. Vel. kralja št. 48828 od 26. avg. 1939 postavljen na čelo vse državne oborožene sile kot minister vojske in mornarice. Obljubljam, da bom to zaupanje opravičil. Ponosen sem, da stojim na čelu one vojske, ki so jo vse naše in tuje vojaške avtoritete opevale kot prvovrstno. Da ona uživa tako slaven ugled in tako dober glas, se je

treba v prvi vrsti zahvaliti njenemu odličnemu poveljstvu, njenim častnikom in podčastnikom. Oni se zavedajo današnjega težkega položaja v Evropi in vsemu svetu nudijo primer najslajnejše discipline, reda, dela in patriotizma. Ponosen sem, da bom z njimi sodeloval pri nadaljnji izpolnitvi naše vojne sile, njene moči in njenega ugleda. Zato v trenutku, ko prevzemam ministrstvo vojske in mornarice, zahtevam in ukazujem vsem starešinam in vsej državni oboroženi sili, naj bo s svojim delom, požrtvovalnostjo in zvestobo našim narodnim idealom, kralju, narodu in domovini pripravljena na naj-

večje žrtve, kadar se bodo morda od njih zahtevale. Danes mora biti vojna sila pripravljena v vsakem oziru kot nabita puška, da stopi na eno besedo in na en sam ukaz na branik naše lepe domovine kraljevine Jugoslavije. V tem imenu pozdravljam vso vojno silo na kopnem, v zraku in na morju in jo pozivam, da gromko vzkljane vrhovnemu poveljniku Nj. Vel. kralju Petru II. Živel! Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu Živel! in vsemu kr. domu: Naj živi! — Minister za vojsko in mornarico armijški general Milan Nedić.

Naše veliko nerešeno vprašanje

Ivan Bratko

Med naša velika nerešena vprašanja spada tudi agrarna reforma. Agrarna reforma je poleg popolne rešitve našega narodnega vprašanja brez dvoma tisti naslednji klin, na katerega se mora povzpeti slovenski narod v svojem prizadevanju po napredku v ekonomskem, političnem in socialnem pogledu. Ne more biti pravega napredka pri nas dokler borih 200 rodbin nedeljeno razpolaga in izkorišča 200.000 hektarjev najboljših slovenske zemlje. Mogoče bi res bilo nekoliko pretirano, imenovati Slovenijo — malo Španijo, vendar se s tako trditvijo ne bi mnogo oddaljili od resnice.

Medtem ko si je francoski kmet l. 1789. na revolucionaren način prboril zemljo brez odškodnine, jo je naš kmet sprejel od meščanske fevdalne gospode proti visoki odškodnini. Odškodnina je bila in je še prikrito sredstvo — prodaje grofovске zemlje. Posledica kompromisa med fevdalci in meščani so bili mnogi ostanki fevdalne veleposesti in fevdalnih delovnih odnosov na naši vasi. Tako je še leta 1919. imelo 222 veleposestnikov 12,43% ali 1/8 celokupne površine slovenske zemlje. Večina te zemlje (71,7%) je bila v gozdovih. Na teh 201.475 ha veleposestniške zemlje so odpadle najbolj rodovitne njive, najlepši vinogradi in najbolj ohranjeni gozdovi. Še neugodnejša je posestna slika na bivšem Koroškem, kjer so obsegala veleposestva z nad 100 ha površine skoraj polovico (41%) celokupne površine. — Pripomniti je treba, da gre tu zgolj za veleposestva z nad 100 ha površine ohranjenosti za 222 največjih veleposestnikov. Koliko pa je nekmetске zemlje, ki ima tudi veleposestniški značaj a ne obsega 100 ha! Nikjer ni zbranih števil o tem, toda kdor zasleduje promet z našo zemljo, ta ve, da je odstotek te nekmetске posesti velik in vedno večji! Trgovci in advokati, domačini in tuji — vse se je zaradi tradicije, sigurne naložbe, luksusa itd. naravnost vrglo na nakupovanje kmetске zemlje. Kmet izgublja osnovni instrument in nepogrešljivo zaposlitveno področje svojega dela — zemljo.

Vrnimo se k našim 222 veleposestnikom! Koliko njihove poljedelske zemlje je bilo razlašene po svetovni vojni, ko se je izvajala agrarna reforma? Razlašene je bilo samo — 38%! Obdržali so skoraj dve tretjini, od tega 10.000 — protizakonito, t. j. preko zakonito določenega maksimuma. Še neugodnejšo sliko nudijo gozdovi. Agrarna reforma gozdov se je izvajala v času diktature, pričeni z letom 1931. Medtem ko so v letih demokracije, zanimanja in razgibanosti ljudskih množic še prihajali do izraza interesi agrarnih interesentov, je bil v dobi diktature njihov klic — glas vpujočega v puščavi. Tako se je zgodilo, da so v teh letih odločali pri agrarni reformi interesi veleposestnikov. Razlaščenih je bilo vsega 1/8 veleposestniških gozdov, in še ti so prešli iz rok veleposestnikov v roke — države in začasne državne uprave.

Kakšna je usoda teh velegozdov, ki predstavljajo eno izmed največjih naravnih bogastev Slovenije, nam popolnoma točno pojasni hrvatski pisatelj Miškina: »Dokler je gozdove podiralo ljudstvo za svoje potrebe — jih ni uničilo! Dokler je ljudstvo kradlo — jih ni pokralo! Vse to so napravili drugi! — Namesto volka in hajduka so se v gozdovih naselile — banke! In sedaj, namesto božjega hrama ostajajo panji, a na vasi glad in revma! — In ljudstvo modruje: Nekoč smo imeli gozdove, zdaj — gozdarje. — Nekoč se je grela vas, danes šumarji, logarji in njihovi prijatelji! —«

Pogled v enega izmed naših velegozdov, ki je prešel v roke delniških družb, nudi isto sliko!

Posestno stanje se torej v Sloveniji po vojni ni bistveno spremenilo. Agrarna reforma je ostala naš »veliki socialni problem«. Prepeluhovo delo je nedokončano. Pozneje bo govora o izvedbi agrarne reforme na razlašeni zemlji. (Podatki iz moje razprave v »Tehniku in gospodarstvu« 1939. št. 7.—8.)

Agrarna reforma ni le naš veliki socialni, temveč tudi veliki politični problem. Bila je šola za kmetско ljudstvo in agrarni reformi so te stranke pokazale prizkušnja naših meščanskih strank. Na

vso svojo nesposobnost reševati ljudske probleme njemu v prid. Izkazalo se je, da so bile le prirepek meščanstva in fevdalcev. Za malenkostne usluge so fevdalci kupovali razne gostilničarje in trgovce, klerikalce in liberalce ter jih dobili na svojo stran. Dogodilo se je celo, da je cela vrsta občinskih uprav sklepala resolucije proti agrarni reformi in tako skočila v hrbet agrarnim interesom in red-

kim posameznikom, ki so se s vso odločnostjo borili za njeno izvedbo. Boj okrog agrarne reforme pa je tudi pokazal agrarnim interesom, da bodo morali na nova samostojna pota, če bodo hoteli, da bo slovenska zemlja last slovenskega ljudstva. V tistem naletu delovnih množic, katerega prve utripe že čutimo, bo postala agrarna reforma zopet aktualna in dokončno izvedljiva.

Organizacija podeželske mladine

Vinko Kristan

Slovenska kmetška mladina, v kolikor je sploh organizirana, je zbrana ali v katoliških organizacijah ali v društvi kmetških fantov in deklet; nekaj je tudi v »Sokolu«. Največji del kmetске mladine pa ne pripada nobeni organizaciji. Stoji ob strani, izven vsakega dela ter s precejšnjo skepsjo, nezaupanjem in nezanimanjem spremlja delo ostalih mladinskih organizacij. Ogromne zaloge energije mladih kmetških fantov in deklet ostanejo na ta način brezplodne. Radi njih tudi delo ostalih organizacij ne pride do tistih rezultatov, do katerih bi po vsej priliki moralo priti.

Vzroki da stoji največji del kmetске mladine izven organizacij, so različni. Ti vzroki so psihološki, socialni, gospodarski, politični itd., vendar nikakor niso takšnega značaja, da jih ne bi bilo mogoče odstraniti ali vsaj obiti. Izvesti to dvoje, bi bila v prvi vrsti dolžnost vseh organizacij, ki zbirajo v svojih vrstah kmetско mladino, pa tudi dolžnost naroda samega. Treba je prebiti steno, ki loči kmetско mladino od organizacij, iztrgati iz njihovih src nezavednost, malodušje, otopelost in strah ter jim vcepiti zaupanje

v delo in uspeh organizacije.

To so temeljne stvari, ki čakajo izvedbe.

Kmetška mladina mora priti k zavesti, da je za vsako stremljenje, za vsak cilj treba organizacije. In če hoče kmetška mladina postaviti svoje življenjske zahteve, ki jih ji vsiljuje neznosno stanje, v katerem se danes nahaja, mora imeti močne organizacije, mora biti zbrana v organizacijah in se tesno nasloniti nanje, jih podpreti v borbi. V kolikor se seveda radi svetovno nazorskih razlik ta mladina ne da zbrati v eni organizaciji, mora vendar duh strpnosti in tolerance biti tolikšen, da morejo delati vse kmetске mladinske organizacije enotno in skupno za iste mladinske cilje z ostalo delavsko in intelektualno mladino, z mladino vseh svetovnih naziranj, vseh prepričanj.

Za obrambo svojih interesov, za zboljšanje svojega položaja in položaja svojega ljudstva, svojega naroda, se morajo zbrati in povezati vse pozitivne in konstruktivne sile mladine v skupno fronto; strankarsko prepričanje mora ostati ob strani, kajti strankarske razlike in tre-

nja mladim ne morejo koristiti, ampak samo škodijo in ovirajo njeno stremljenje po nečem višjem, po nečem, kar ne bo koristilo samo njej, temveč tudi narodu, vsemu delovnemu ljudstvu.

Močne in enotne organizacije kmetске mladine se bodo v zvezi z delavsko in intelektualno mladino lahko uspešno uveljavile v vsenarodni življenjski borbi za obstanek in ogromno prispevale za izboljšanje eksistenčnega položaja delovnega ljudstva in vzporedno s tem mladine svojega, zato naj vse kmetске mladinske organizacije najprej pristopijo k izvedbi načrta, kako pritegniti v organizacijo ostalo kmetско mladino, ki stoji izven njih.

Predpogoj, da bo ta pasivna kmetška mladina dobila vanje zaupanje je, da obstoječe kmetске mladinske organizacije opustijo nasprotstva in napadanja medseboj, da odložijo samo tisto zunanjo boj, katero so gojile do sedaj, ampak se posvetijo vzgoji človeka, da bodo ti ljudje prežeti iz ljubeznjivosti in strpnosti, da bodo cenili tudi delo drugih, če je pravina njali samo zato, ker so ga napravili iz dje iz nasprotne organizacije, da bodo priznali pravico obstoja in delovanja drugim organizacijam, če je njihovo delo v skladu z interesi narodovega obstoja in napredka in človeškimi pravicami. To je ena prvih in najuspešnejših poti, da se bo kmetška mladina izločila iz osamljenosti in izoliranosti v katero je zapadla in tudi sama pristopila k delu za velike človeške in narodne cilje.

Slovenska kmetška mladina ne stoji ob strani osamljena, ko se vsa ostala mladina, ves narod, vse delovno ljudstvo bori za svoj obstoj! Zgrni se v svoje organizacije! Osveži jih s svojo krvjo, s svojimi silami! Tvoji življenjski interesi, interesi tvojega ljudstva in tvojega naroda so ogroženi! Postavi se z ostalimi mladinskimi organizacijami delavske in intelektualne mladine pogumno in odločno v boj.

Kmetijstvo v tehničnem, proizvodjalnem in socialnem pogledu

Inž. Josip Teržan

Vzporedno s prebujanjem širokih kmetških slojev gre roko v roki reforma razdelitve zemlje. Obstoj domen, latifundij in veleposestev je postavljen v debato. Pripadniki agrarne reforme zahtevajo porazdelitev zemlje med delovno sposobne široke sloje, ki imajo smisel, ljubezen in strokovno sposobnost za kmetovanje.

Posestva lahko razdelimo v posamezne skupine z dveh vidikov: s socialno-ekonomskega in z ekonomsko-tehničnega. Posestva so: 1. veleposestvo (latifundija), 2. veliko posestvo (veleobrat), 3. srednje posestvo (velika kmetija), 4. malo posestvo (srednja kmetija), 5. parcelno posestvo (mala kmetija).

S socialno-ekonomskega vidika je razdelitev tale:

1. Veleposestvo, ki daje lastniku takšne dohodke, da lahko s svojo družino brez dela luksuzno živi (buržuazija).

2. Veliko posestvo, ki daje lastniku in njegovi družini, ki po navadi biva na posestvu, dohodke, da lahko živi življenje tako zvanih višjih slojev.

3. Srednje posestvo — velika kmetija — daje lastniku in družini, ki se tudi na posestvu udeležuje, dohodke za dobro življenje tako zvanega srednjega sloja.

4. Malo posestvo — srednja kmetija — obdeluje lastnik, oz. posestnik s svojo družino in s potrebnimi posli sam; nudi mu samostojno eksistenco (nižji sloj).

5. Parcelno posestvo — mala kmetija — ne zaposluje dovoljno lastnika, ozir. posestnika in njegove družine, razen v intenzivnem obratu (vrtovi, odgoj industrijskih rastlin itd.). Sem prištevam tudi posestva, ki služijo lastniku samo za dopolnilno dohodkov glavnega poklica (obrtniku, industrijskemu delavcu, drž. ali privatnemu uslužbencu itd.).

Z ekonomsko-tehničnega vidika je posestvo: 1. latifundialno, ako ga lastnik ne more sam upravljati in nadzorovati, ampak potrebuje zato uradnika. Navadno se sestoji iz več posameznih posestev s skupno vrhovno upravo, ki ji načeluje vrhovni ravnatelj. Obdeluje se z najeto delovno silo, deloma s stalno, deloma s sezonsko. Stalne delovne moči so v veliki

odvisnosti od posestva; posestvo je zopet odvisno od sezonskih delovnih moči. 2. Pri velikem posestvu lastnik ali njegov namestnik sicer lahko sam vodi upravne posle, potrebuje pa za izvrševanje teh pomočnike, ki so zaposleni dovoljno z obratnim vodstvom, tako da jim ne preostaja časa za ročno delo. 3. Srednje posestvo — velika kmetija — je ono, na katerem lahko lastnik ali njegov zastopnik sam rokovi upravne posle in dnevni obrat s potrebnim številom pomočnikov, ki tudi opravljajo ročno delo. 4. Na malem posestvu — srednja kmetija — navadno lastnik sam vodi ves obrat in tudi sam ročno dela. V glavnem lahko opravi vsa dela družina sama z večjim ali manjšim številom poslov. 5. Parcelno posestvo — mala kmetija — ne zaposluje dovoljno lastnika in njegove družine. Odrasli otroci si morajo iskati dela v drugih obratih v mestu, tovarnah itd. Potrebna vprežna sila navadno ni na razpolago. Molzne krave služijo obenem za oranje in drugo delo. Navadno se potrebna vprega izposojuje.

Za določitev, v katero skupino spada vsako posamezno posestvo, ne zadostuje površina sama. 100 ha površine na pustem kraškem pogorju lahko morda preživi in zaposli eno skromno družino, medtem ko dopušča na prometnem kraju v rodovitni Vojvodini ali Sloveniji 100 ha najmodernejši obrat in način življenja.

Do danes še nimamo načina, po katerem bi lahko na enostaven način, upoštevajoč vse gospodarsko važne okoliščine, določili značaj posestva. V vseh državah, kakor tudi v vsaki posamezni državi posebej se določuje značaj po vseh za gospodarstvo v poštev prihajajočih okoliščinah. Osvojil sem sledečo razliko, ki se mi zdi prikladna tudi za naše prilike:

1. Parcelno posestvo — mala kmetija: Površina manj kakor dva ha. Podjetnik se ne more razen v izrednih slučajih preživeti samo z dohodki te kmetije. Iskati si mora še drugi zaslužek.

2. Malo posestvo — srednja kmetija: površina od 2—20 ha. Podjetnik ima polno zaposlenje in eksistenco

3. Srednje posestvo — velika kmetija: površina od 20—100 ha.

4. Veleobrat — površina nad 100 ha. V kmetijski obrat se računa navadno samo ona površina, na kateri se proizvaja gospodarsko rastlinstvo, torej brez vrtov, stavbenih in neproduktivnih parcel ter gozdov. Mnogokrat se poljedelstvo in gozdarstvo medsebojno podpirata in v gotovih prilikah tvorita organsko celoto, tako da ne uspeva en del brez drugega.

Z ozirom na gornjo razdelitev posestva v posamezne skupine nastane vprašanje, katera vrsta posestva je v pravnem in narodno-gospodarskem smislu najpovoljnejša.

O tem se je že in se še mnogo razpravljalo. Vedno si stojita dva tabora nasproti. Zagovorniki veleobratov in zagovorniki kmetijskih obratov. Eni kot drugi navajajo v svojem zagovoru tehtne dokaze. Predvsem se mora na tem mestu ugotoviti, da je velika razlika med poljedelsko proizvodnjo, ozir. obratom in med industrijskim obratom v ožjem pomenu besede. V gospodarskem (poljedelskem) obratu se proizvajajo organsko živi produkti v nasprotju z industrijsko proizvodnjo, ki proizvaja mrtve produkte. V tem tiči bistvo razlike med posameznimi veličinami obratov v gospodarstvu, ozir. industrijski proizvodnji. Zagovorniki gospodarskih veleobratov navajajo:

1. Veleobrat ima sorazmerno mnogo manjše proizvodne stroške kot kmetijski: a) na isto površinsko edinicno odpade mnogo manj gospodarskega posloplja, b) manj poslov in mej, c) gospodarsko orodje se bolje izkorišča in amortizira, d) cenejša prehrana velikega števila delavcev iz enega ognjišča. 2. Veleobrat se mnogo lažje izvršujejo melioracijska in druga tehnična dela. 3. Veleobrat ima mnogo ugodnejši položaj na trgu pri kupčiji in prodaji na debelo brez prekupcev in posredovalcev. Vseled boljšeja tržnega pregleda lažje izkoristi momentano konjunkturo. Veleobrat uživa razne prevozne ugodnosti na železnici in ladajah za večje količine blaga. 5.

Novice

Slovenjgoriška cesta - obmejna sramota

Mnogo je člankov, s katerimi se je v raznih časopisih opozarjalo na pomanjkljivo stanje in vzdrževanje glavne slovenjgoriške ceste. Na vsa opozorila in prošnje se sploh ni oziralo.

Tako smo z javnimi opozorili prosili, naj se zdaj v poletni dobi ne navaža na to prometno visoko frekvenčno cesto kamjenja. Toda doživeli smo, da se je to navažanje znatno razširilo po celi cestni progi od Košakov čez Sv. Marjeto, Sv. Lenart itd. Nositi bi morali jeklene ščite proti pravcatemu kamnjevalnemu dežju.

Kmetje z govejo vprego obupujejo na tej cesti in preklinjajo odločujoče »prijatelje« kmetijskega stanu. Avtomobilisti, kolesarji in in motoristi imajo vedno več defektov na tej cesti, katere se kar boje. Prehod s krasno tlakovane ceste Maribor-Košaki na to cesto je kakor od studenčnice na gnojnico! Zlasti pa je v nezasišeno defektnem stanju cesta Ložane-Zamarkovo, kjer se ti zdi hoja eno samo preskakovanje, vožnja pa en sam neodnehajoč potres. Človeka je naravnost sram, zlasti pred tujci, če zaidejo na to cesto!

Apeliramo: Slovenjgoričani nimamo železnice, torej zaslužimo vsaj dostojno cesto. Prenehajte začasno z dragimi preseki cestnih ovinkov in s temelja preuredite cesto tako, da bo prenesla sedanjo veliko prometno frekvenco, ki jo zdaj ruši! Gramoziranje pa odredite na deževno predzimsko dobo in sicer s kvaliteto čim boljšim gramozom, cestarjem pa dodelite tolikšne proge, da jih bodo zmogli v vseh predelih temeljito vzdrževati!

ZA PROPAGANDO RADIOFONIJE V BOSNI

Radio Beograd je poslal velik avtokar na tretje propagandno potovanje po Bosni. Poldrugomesečno potovanje po bosanskih mestih, trgih in vaseh bo mnogo pripomoglo k napredovanju radiofonije v osrčju naše države. Strokovno osebje, ki je na tem propagandnem radijskem potovanju, bo brezplačno pregledalo radijske aparate, jih popravljalo in dajalo potrebna navodila in pojasnila. Kaj takšnega bi bilo tudi pri nas potrebno.

Sv. Marjeti ob Pesnici bo proslavilo 8. septembra ob pol 3. uri popoldne 6-letnico obnove in 16-letnico ustanovitve svojega društva. Proslava je združena z naslednjo prireditvijo: Z veseloligro »Županovo Micko«, z razvitjem društvene razstave, s povorko, z meddruštveno tekmo koscev in z razdelitvijo nagrad, kateri bo sledila prosta kmetijska zabava. Prireditve bo v prostorih tov. Krambergerja. Kmetijska mladina vabi na prireditve vse svoje prijatelje. Mariborčani imajo na obe strani ugodno avtobusno zvezo. Iz Maribora odpelje avtobus ob pol 2. uri popoldne.

RADIOODAJNA POSTAJA NA BLEDU

30. avgusta se je iz Bleda prvič oglašala radioodajna postaja na Bledu. Postaja je bila montirana na Bledu že pred leti ter ima neverjetno dobro pozicijo na visokem starem blejskem gradu. Radioodajna postaja je kratkovalovna in oddaja na 44. valovni dolžini. Postaja oddaja vsako jutro ob 8., ob 12. in ob 14. uri ter zvečer od 19.30 do 20.30 ure. Trenutno oddaja samo godbo, kmalu pa bo začela oddajati tudi vesti.

o. Sokol Selnica ob Dravi ne bo vprizoril to nedeljo igre »A njega ni«. Igra je preložena na nedoločen čas.

RADIO amaterji

kupujte z zaupanjem baterije »SUNCE« ker so trajne in zanesljive.

Izdajatelj:

J. IVKOVIČ - Zagreb
Vodnikova ulica 4

o. Ruše. Jadralska letalska skupina priredi v nedeljo, 3. septembra ob 20. uri v Sokolskem domu plesni večer. Prireditve se je nameravala vršiti že v soboto zvečer, vendar je bila prestavljena zaradi tega, ker se v soboto ne bo svetil na novo napeljeni električni tok.

o. Kongres pravnikov v Rog. Slatini in Mariboru od 25. do 27. septembra 1939. Glasom obvestila iz Beograda je zagotovljen 75% popust na železnici za vse udeležence. Rok za prijave se podaljša do inkl. 7. septembra 1939, tako da se omogoči udeležba tudi onim, ki se do sedaj niso prijavili.

o. V stanovanju ga je napadel in ga pretepel. V terek zvečer je pomožni delavec Grager Ferdinand iz Zg. Ročice v Slov. gor. vlomil v stanovanje viničarja Senekoviča Jakoba na Ščavnici in ga z nekim topim predmetom strahovito zdelal po vsem telesu, da se je moral zateči v zdravniško oskrbo. Grager je storil dejanje iz maščevanja.

o. Proforski tečaj odpovedan. Pedagoški tečaj, ki ga je nameravalo prirediti Pedagoško društvo v Ljubljani, je odpovedan, ker se je prijavilo premalo udeležencev.

o. Nepošten zidar izropal pogorelega posestnika. Pri pogorelem posestniku Jakobu Vesenjaku v Zamušanah je bil zaposlen 32-letni zidar Franc Stepišnik iz Tibavcev. Ko je posestnik te dni izplačal Stepišniku njegov zaslužek, je zidar opazil, da ima pri sebi večjo vsoto denarja. Pod pretezo ga je izvalil iz hiše, ter ga ponoči na samotnem kraju z nožem napadel in mu potegnil iz žepa denarnico s 1300 dinarji.

o. Sprememba naziva pošte. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani objavlja spremembo naziva pošte Videm pri Krškem v Videm na Savi.

o. Otrok je zažgal hišo posestnika Alojza Kerina na Drnovem pri Krškem. Škode je okoli 20.000 dinarjev.

o. Iz poštne službe. V 9. pol. skupino so napredovali poštni manipulant Stefan Godec na Pragerskem, Franjo Hudina v Ptuj in Tončka Bergerjeva v Celju, ki je med tem že umrla.

o. Sušilnico za sadje so zgradili v Zagorju. Z današnjim dnem je pričela sušilnica obratovati. Upravišne posle bo opravljal g. Tone Asič.

o. Zdravnik za Selnico ob Dravi. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je razpisal zdravniško mesto v Selnici ob Dravi. Prošnje za pogodbenega zdravnika je treba vložiti do 22. sept.

Celje

c. Celjska strelska družina vabi svoje člane in članice, da se udeležijo proslave rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II., ki bo v sredo 6. septembra dopoldne ob 10. pred mestnim poglavarstvom, zvečer istega dne pa slavnostne baklade po mestu. Zbirališče ob 19.30 pred Oficirskim domom.

c. Umrla je v Celje. Krožna pot 4, 42-letna žena delavca Kverh Antonija.

c. Skupna pevka vseh moških zborov za proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. bo v ponedeljek 4. t. m. ob 20. v Narodnem domu.

c. Zdravniško dežurno službo za člane OUZD ima jutri zdravnik dr. Jos. Čerin v Prešernovi ulici 1.

c. Nočno lekarniško službo od 2. do 8. septembra ima dvorna lekarna »Pri Mariji Pomagaj« na Glavnem trgu.

Ne pozabi naročnine!

Da bo prijetno in lahko

ZA SIGURNO IN DOBRO HOJO, SAMO

PALMA

PODPETNIKI

c. Nesreča. 47-letna Ana Plaskan od Sv. Andraža pri Velenju je doma padla 10 metrov globoko po stopnicah in si zlomila desno roko. Zdravi se v celjski bolnišnici.

c. Nogometna tekma med SK Atletiki in Amaterjem Trbovlje bo jutri ob 10.30 na igrišču pri Skalni kleti.

c. Borza dela. 1. septembra je bilo v evidenci 366 brezposelnih in sicer 229 moških in 137 žensk. — Delo dobijo pri borzi dela: 4 blapci, 5 mizarjev, 6 kmečkih dekel, 1 natakarica, 3 gostilniške služkinje, 1 sobarica, 14 kuharic, 12 služkinj in 1 varuhinja.

c. Dijaško zavetišče v Celju bo imela tudi letos ženska podružnica CMD v Strobmayerjevi ulici 1 za one dijake in dijakinje, ki se vozijo v šolo.

c. Redna telovadba v Sokolskem društvu Celje-Matica se bo radi tehničnih ovir pričela 19. septembra. Vpisovanje dece je vsako sredo in soboto od 17. do 18.30.

c. Maša na Korošici pri Kocbekovem domu bo na praznik 8. t. m. ob 10.

c. Društveni sestanek upokojencev mariborske organizacije bo jutri ob 10. v posebni sobi restavracije Nabavljalne zadruge v Celju. Funkcionarji društva bodo poročali o delovanju istega v letih 1933-38.

c. Javna dražba zaplenjenih predmetov bo 5. oktobra ob 10. v razpravnih dvorani št. 17 pri celjskem okrožnem sodišču.

c. Sokolsko društvo Store-Teharje ima jutri ob 16. v Sokolskem domu svoj občni zbor.

c. Poročil se je v Laškem organist celjske opatijske cerkve g. Cveto Jagrič z gđ. Pavlino Petrinovo, prodajalko trvdke K. Goricar v Celju, rodom iz Laškega.

c. Usodna nesreča. Včeraj popoldne ob 16. je spodrsnilo pri delu na tramovju novega prizidka dvorane v Narodnem domu 41-letnemu zidarskemu polirju Francu Kmeclu iz Celja. Padel je več metrov globoko in si zlomil več reber. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

Ptuj

OTVORITEV SOKOLSKEGA DOMA PRI SV. MARKU.

Jutri bo napolnil za delavne Markovčane veliki dan, o katerem so že dolgo sanjari in se nanj vneto pripravljali. Markovski Sokoli so z žilavo voljo in neumorno požrtvovalnostjo ustvarjali pomalem iz načrta resničnost. Tako je vzrasel pri Sv. Marku nov Sokolski dom, ki bo najvernejši pomnik na velikega narodnega delavca in sokolskega organizatorja dr. Ljudevita Pivka, ki je izšel iz mariborske sredine. Ptujčani, narodna dolžnost je, da jutri v čim lepšem številu pohitite k Sv. Marku. Ob 14.30 je povorka iz Markovcev, nato svečana otvoritev Sokolskega doma in javni telovadni nastop.

p. Pričelo je zoreti grozdje. Odkar se je pričelo mehati jagodje po vinorodnih Haložah, se je v tostran poživil avtomobilski promet, da se iz cest dvigajo oblaki prahu.

p. V Ptuj se vrača, kakor se čuje, priljubljeni avantgardistični režiser Fr. Žižek, ki je lani tukaj vprizoril 14 uspešnih predstav.

— Kako si drzneš našo služkinjo že prvi dan poljubiti?

— Hm, kako pa naj vem, koliko časa bo še ostala...

Težka motociklistična nesreča

Celje, 2. septembra.

Sinoči ob 17.30 se je zgodila na ovinku blizu Cankove gostilne v Škofji vasi težka motociklistična nesreča, pri kateri so bile težko poškodovane tri osebe. Z motociklom s prikolico je vozil 35-letni pleskarski mojster Franjo Lazar iz Maribora svojo ženo in Sivko Marijo iz Maribora. Na ovinku pri Canku se je mo-

tor prevrnil. Pri nesreči si je Lazar prebil lobanjo in dobil težke notranje poškodbe, da je nezavesten obležal ob cesti, kamor ga je vrglo z vso silo. Težko poškodovani pa sta tudi njegova žena in Sivkova. Na kraj nesreče so bili poklicani celjski reševalci, ki so vse tri ponesrečence prepeljali v celjsko bolnišnico.

Požar v Slovenskih goricah

V četrtek zvečer je nenadoma močno začelo nebo nad Rožengrundom obč. Sv. Ana v Slov. gor. Goreti je pričelo pri pos. Urbaniču Antonu veliko gospodarsko poslopje. Vsa stavba je bila lešena in krita s slamo. Posestnik Urbanič je opazil, ko so ognjeni zubli že objemali poslopje, skušal je rešiti iz goreče stavbe govejo živino, ki je bila v nevarnosti. V hipu, ko je odvezaval prvega vola, se je porušil izhod, da se je komaj sam rešil iz objemov plamena. Vseh šest glav goveda, 2 velika vola, 2 kravi in 2 telci je ob strahoviti vročini poginilo. Zgorelo je tudi mnogo orodja, stiskalnice, ves letošnji žitni in senški pridelek. Radi strahovite vročine je uničenega mnogo bližnjega sadnega drevja. Sosedje in okoličani, ki so prihitali na pomoč, so z velikimi napori obvarovali sosednja poslopja. Pri- zadeni posestnik utрпи škode nad 30.000 din, ki pa je le malenkostno krita z za-

varovalnino. Požar je bil po vsej verjetnosti podtaknjen.

PLAŠLJIV KONJ ZAKRIVIL SMRTO NESREČO

Pri srečanju s tovornim avtomobilom pred brežičkim mostom se je splašil konj posestnika Martina Novosela iz Pobrežja pri Brežicah. Na vozu sta se peljala 68-letni posestnik Novosel in žena trgovca Brataniča iz Jesenic. Peljala sta se po blago v Brežice. Pred brežičkim mostom pa se je mladi konj znenada splašil ter zavozil naravnost pod nasproti prihajajoči tovorni avtomobil Rudolfa Perkoviča iz Št. Jerneja. Pri karambolu je poglano Novosela pod zadnji del avtomobila, ki mu je sprešal prsni koš in ga na mestu usmrtil. Posestnikova spremljevalka Brataničeva je odnesla samo lažje poškodbe. Ubiti pa so morali tudi konja, ki mu je avto polomil noge.

torija dr. Svetozar Božinović in dr. Ivan Smrečnik, v imenu pacientov pa gđ. Vojka Senjanović in Miljenko Marski. Vsi govori so poudarjali požrtvovalnost obeh premikulih zdravnikov do svojih pacientov.

Glavi obeh zdravnikov je izdelal ljubljanski kipar g. Pengov.

MLADINSKA PROSLAVA PRI SV. MARJETI

Društvo kmetijskih fantov in deklet pri

prožnejši. To je pa pri poljedelstvu jako važno, kajti v nasprotnem slučaju gre lahko čisti donos v izgubo, na pr. pri žetvi, košnji, obiranju itd. (izkoriščanje le tega vremena).

Prednosti veleobrata, kakor izvajanje melioracij, pridelovanje lastnih surovin, ugodnost posojila, prevoznih tarif itd., odpadejo v trenutku, ko se kmet zaveda svojega visokega in važnega poklica in prične na zadržni podlagi reševati svoja strokovna vprašanja.

Poljedelstvo je del narodnega gospodarstva, ki se protivi industrializaciji, to je industrijski razdelitvi in osredotočenju dela, nagiblje pa se na visoki razvojni stopnji k združitvi sil v obliki zadržništva. Po gospodarskem zadržništvu si lahko torej pridobi kmetijski obrat vse prednosti veleobrata. Z združitvijo prednosti veleobrata s svojimi lastnimi, pa postane kmetijski obrat (srednja in velika kmetija) edino sposobna oblika, v kateri se naj organizira poljedelska proizvodnja.

ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE V TOPOLŠČICI

Minuli četrtek so pacienti drž. zdravnišnice za tuberkulozne v Topolščici na slavnosten način odkrili spominsko ploščo tragično preminulemu dr. Vasi Savičju, bivšemu šefu sanatorija in primariju dr. Mariju Kučeri.

Po maši zadržniki, ki jo je bral g. Josip Mah, so odšli pacienti do ambulante, kjer je na hodniku vzdana spominska plošča. Pri otvoritvi plošče so govorili šef sana-

Veleobrati mnogo laže izvršujejo tehnično predelavo svojih proizvodov, na pr. izdelava špirita, izdelava sladkorja, piva, kromba, mlini itd. 6. Posojila na veleposrestvo se mnogo laže in ceneje dobe 7. Veleobrat laže nastavi specialiste in strokovnjake ter uvede v svoj obrat razdelitev dela.

Zagovorniki kmetijskih obratov nava-

1. Veliko ljubezen in skrb gospodarja in njegove družine do lastne grude in do vzgajanja rastlinstva in živalstva, kar je odločilne važnosti. 2. Večjo neodvisnost od tuje delovne sile in s tem v zvezi večjo sposobnost za intenzivno kulturo, ki zahteva skrbno in vestno delo (vrtnarstvo, živinoreja itd.). 3. Boljše izkoriščanje in zaposlitev razpoložljive delovne sile (žene in otroci). 4. Lažjo prilagoditev delovne sile na delo. Ne oziraje se na pomurni delovnik se v kmetijstvu dela po potrebi od zore do mraka in tudi ponoči. Ves delovni aparat je v kmetijskem obratu za razliko od veleobrata mnogo

Maribor

Borba za omiljenje stanovanjske mizerije

V zadnjem času opažamo v našem listu »Večerniku«, da se najemniki stanovanj in poslovnih lokalov pogosto oglašajo z različnimi članki, ter v istih tožijo o pretiranih cenah stanovanj in lokalov, in od Društva stanovanjskih najemnikov želijo, da isto tozadevno nastopi, da se celo želi, da društvo podvzame akcijo za gradnjo malih stanovanjskih hišic.

Kot predsednik omenjenega društva namram za svojo dolžnost, da se v ime društva uredništvu in upravi »Večernika« javno zahvalim, da take članke pri- paša nepristransko, piscem takih član- kov pa moram čestitati, ter obžalujem samo, da se isti niso podpisali.

Na vse do sedaj objavljene članke pri- gašam svoj odgovor z željo, da vse pri- zadele utrdim v prepričanju, da je v skupnosti moč, ter do zadnjega vsi sta- novanjski najemniki pristopite v vrste onih, ki se tozadevno borijo že dolga leta. Neuspehe te borbe je pripisati samo temu, ker se večina občutno prizadetih najem- nikov ne zaveda potrebe soudeležbe v teh borbah.

Borba za omiljenje stanovanjske mize-rije se pri društvu stanovanjskih najem- nikov vodi že dolga leta. Ko sem prevzel predsedstvo me je v prvi vrsti zanimalo, kaj je društvo za izboljšanje splošnega stanovanjskega vprašanja pokrenilo, in kakšni so bili doseženi uspehi. Na žalost sem se prepričal, da je društvo delalo ves čas svojega obstoja mnogo, vse pa brez najmanjših uspehov. Ugotovil sem, da precejšen del krivde odpade na nezaved- nost stanovanjskih najemnikov samih. Na raznih oblastih so zastarele ter bile vr- žene v koš mnoge važne vloge, poslani deputaciji v Beograd se je pa dalo zna- ke, da naj ne pričakujemo nikakih uspe- hov.

Ker upanja za doseg društvenih ciljev

potom zakonite zaščite več ni, je vzbudi- lo to pri najemnikih stanovanj veliko ne- zadovoljstvo. Društvo z lahkoto dokaže, da imamo armade najemnikov, ki nad če- rtino svojih plač uporabljajo za plačilo stanovanj ter zaradi tega trpijo hudo po- manjkanje po drugi strani. Neizpodbitno se lahko trdi, da zaradi pretiranih najem- nin trpijo otroci v mnogih primerih na pomanjkanju hrane, obleke, izobrazbe itd., iz česar izvira tuberkuloza in razne dru- ge bolezni, tatvine, samomori, roparski umori ter brezštevilna dejanja. Vsega te- ga ne sprevidi nihče zato, ker tega ne more drugi kakor oni, ki vse to občuti na lastni koži.

Društvo stanovanjskih najemnikov je na podlagi vsega ugotovilo, da bi bil edi- ni uspeh dosežen le v samopomoči. Zato smo se pred nekaj meseci sestali ter eno- glasno sklenili ustanoviti zadrugo za

gradnjo manjših stanovanjskih hišic, ka- tere so zamišljene iz kuhinje v velikosti $3\text{ m} \times 4 = 12\text{ m}^2$, 1 sobe $5.15 \times 4 = 20.60$, 1 sobe $5.50 \times 4 = 22$ ter vse pritikline. Ker bi bila taka zadruga prosta raznih taks, ter bi kot taka bila upravičena gra- diti hišice za svoje člane, bodo isti za naj- nižje cene in na mesečna odplačevanja prišli do lastnih domov, katerih bi brez take zadruge ne dosegli. Podrobnejše in- formacije vsakemu ki je na tem zaintere- siran lahko dobite v društveni pisarni na Rotovškem trgu.

Toliko v vednost javnosti. Društvo sta- novanjskih najemnikov hoče po teh smer- nica doseči za svoje člane, čeravno ma- le, pač pa udobne in lastne domove, pri čemer hočemo neustrašno vztrajati. Uspeh pa je v rokah edino stanovanjskih najemnikov samih!

Kac Josip.

Nabiranje zank

vseh vrst nogavic po najnovšem načinu pri

moda, perilo, šiviljske potrebšćine **F. KRMARŠIČ, Maribor, Gosposka ul. 13**

Vodovod na Teznem

Že več let se pripravlja pobreška ob- čina na rešitev vodovodnega vprašanja na Teznem. Nekatero ulice blizu želez- niškega postajališča in Mestnega vodo- voda so že dobile vodovodno napeljavo, druge pa še vedno čakajo. Gradbeno gi- banje je bilo letos na Teznem v polnem teku. Zgrajenih je bilo več novih hiš z modernimi stanovanji. Toda zdrave vode nimajo. Tudi kopalnica na Teznem ne pridejo do veljave, ker ni vodovoda. Mnogo parcel je še nezazidanih prav za- radi tega, ker posestniki čakajo na čas, ko bo občina pričela z napeljavo vodovo- da.

Pobreška občina je nedavno že zahte- vala od Mestnega vodovoda potrebne načrte in proračun. Kakor vemo, ta pro- račun ni pretiran in bi bil načrt z dobro voljo lahko izvedljiv. Posestniki na Tez- nem bi prav radi prispevali k gradnji vo- dovoda, samo da bi dobili zdravo pitno vodo. Ob času suše odpovedo namreč mnogi vodnjaki, v ostalih pa je voda kalna in nezdrava. To so čutili Tezenčani letošnje poletje najhujše in zato so po- sestniki sklenili, posredovati pri pobreški občini, da zopet načne vprašanje tezen- skega vodovoda.

-ig.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravi- čenim svojcem v nedeljo, 3. septembra vrši zdravnik g. dr. Veitker Hugon, Ma- ribor, Pobreška cesta šte. 2.

m V smislu zakona o praznikih so bili 2., 4. in 5. september proglašeni za praznike. Vsi denarni zavodi (banke, po- šiljnice in hranilnice) omenjene dni ne poslujejo.

m Združenje pekarskih mojstrov v Mari- boru sporoča članom, da se na praznik v sredo 6. t. m. ne dela v pekarskih obratih, v torek pa obratuje kakor ob sobotah. Pro- dajalne so v sredo predpoldne izvemši ča- sa službe božje odprte, popoldne zaprte. Ob- činstvo pa se opozarja, da se na praznik ne bo sprejemalo domačega kruha v peko.

m Maistrovi borci se pozivajo, da se kor- porativno udeležijo slavnostne povorke, ki bo na predvečer rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. 5. septembra ob 20. uri. Zbirališče povorke bo v Kejarjevi ulici na oglu Meljske ob 19.30 uri. Udeležba obvezna.

m Sokolski društvi Maribor-matica in Mari- bor III. (Krčevina-Košaki) pozivata vse svoje članstvo in naraščaj k polnoštevilni ude- ležbi na izletu v St. Ij ob meji v nedeljo dne 3. septembra t. l. popoldne. Imejitelji krojev — v krojih, ostali pa v civilu z zna- kom. Zdravo!

m Opozarjamo na proslavo dvajsetletnice SPD v Mariboru, ki bo v soboto in nedeljo 9. in 10. septembra pri Mariborski koči na Pohorju.

m »Vaški svetniki« v studenskem gasil- skem domu. V soboto ob 8. uri zvečer vpi- zori v Gasilskem domu v Studencih člani Kulturnega društva iz Bistrice pri Rušah pri- ljubljeno podeželsko igro »Vaške svetnike«. V igri bo nastopil znani studenski igralec Jože Mlakar.

m Zveza kulturnih društev v Mariboru poziva vsa včlanjena društva iz Maribora in bližnje okolice, da se polnoštevilno udeležijo manifestacije proslave rojstnega dneva Nj. Vel. kralja Petra II. na predve- čer 5. septembra. Zbiranje ob 19. uri v okolici vojašnice kralja Aleksandra v Me- lju. Z ozirom na resne čase, v katerih živimo, je potrebno, da damo javno, a dostojno duška našim čustvom ljubezni do kralja, kraljevskega doma in naše države!

m Opovedan je poseben vlak, ki je bil namenjen na mednarodno avtomobilske dirke v Beograd.

m Obrtna nadaljevalna šola v Mari- boru poziva že vpisane vajence in va- jenke, naj pridejo po dodelilne listke od 3. do 9. t. m. na mestno poglavarstvo od 9. ure dalje.

m Uprava občine Pobrežje poziva vse hišne lastnike na svojem področju, da ob priliki rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. 6. IX. že na predvečer raz- obesijo državno zastavo. Okna naj bodo primerno okinčana in razsvetljena.

m Umrl je v Smetanovi ulici 16 letni dijak realne gimnazije Branko Vidmar. Pogreb mladega dijaka bo ob 16. uri. V Rozinovi ulici pa je umrl upokojeni že- lezničar Anton Curčentaler. N. p. v m.!

m Radvanjski gasilci bodo blagoslovili novi dom. Jutri bodo radvanjski gasilci na slovesen način blagoslovili svoj novi gasilski dom. Dom bo blagoslovil prelat dr. Cukala po opravljenih večernicah.

m Prijavljenci za dramsko šolo naj se zglase v nedeljo 3. septembra ob 9. uri v gledališču. Pri tej priliki se lahko prijavijo še novi interesi.

m Stražnik rešil potapljačega se vojaka. V vročem popoldnevu sta se odšla kopat za Birtičevo gostilno dva vojaka. 25-letnega vo- jaka Miodraga Čiliča iz Velike Drine pa je Drava, ki je na tem kraju precej deroča, iz- podnesla. Čilič je začel klicati na pomoč in se potapljati. K sreči se je nahajal v bližini policijski nadzornik Josip Kovačič, ki je naglo skočil v čoln in rešil potapljačega se voja- ka.

m Društvo ljubiteljev ptičarjev ima izredni občni zbor 5. septembra ob 20. uri v hotelu »Zamorec« v Mariboru.

m Britve je izvajal ob brivcev osiješki brusač Josip Zurel. Nabrušenih britev pa ni vračal lastnikom. Ko se je za njegove slepa-rije razvedelo, je pa pobegnil.

m Naplavljen Studenčan. Drava je napla- vila pri Sv. Marku niže Ptuj truplo 18-letne- ga tekstilnega delavca Stanka Cvirna, ki je utonil v bližini Koblarjevega broda.

Preproge

iz jute, kokosi, sisal, volna, Smyrna, Perzija najceneje pri **»OBNOVA«, F. NOVAK, MARIBOR** Jurčičeva ul. 6 Glavni trg 1

* Koncert v mestnem parku, danes v soboto večer od 20.30 do 22. ure. Igra vojaška godba, kapelnik kapetan Jiranek.

* Med. Univ. dr. Fran Toplak, speci- alist za ženske bolezni in porodništvo, zopet redno ordinira, Glavni trg 18.

* Obvestilo! Na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. t. j. v sredo, dne 6. septembra in na Marijin praznik v pe- tek, dne 8. septembra t. l. ostanejo trgo- vine v mestu Mariboru zaprte ves dan. Združenje trgovcev za mesto Maribor.

* Narodno-propagandni izlet mariborske »Drave« bo v nedeljo, 3. septembra k Sv. Lovrencu na Pohorju. Predpoldne bo zbor pel ob 10. uri v cerkvi pri služ- bi božji, po maši in popoldne pa na vrtu hotela Jelen (brez vstopnine).

* Slike za legitimacije, poslovne in di- jaške knjižice — izdeluje Foto-atelje Ja- pelj, Gosposka ul. 28. Hitro! Lepe slike! Poceni!

* Krožek učiteljskih upokojencev ima sestanek v četrtek, 7. sept. popoldne v gostilni »Turist«, Betnavska cesta 39. Go- sti dobrodošli.

* Združenje čevljarov mojstrov v Ma- riboru vabi vse svoje člane iz mesta in bližnje okolice k proslavi rojstva Nj. Vel. kralja Petra II., katera se vrši potom po- vorke dne 5. septembra 1939 ob 7. uri zvečer. — Predsednik.

* Vse šolske knjige, nove ali rabljene, kakor vse šolske potrebšćine dobite v knji- garni V. Heinz, Maribor, Gosposka 26.

* Ant. Rud. Legatov Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti, Maribor.

Vpisovanje je ob delavnih dneh popoldne in popoldne, ob nedeljah in praznikih sa- mo popoldne, v šolski pisarni, Vrazova ulica 4, Lastni dijaški internat. Državni nameščenci dobivajo draginske doklade, vsi dijaki železniško legitimacijo, končno izpričevalo nadomešča vso učno dobo in dve leti pomočniške dobe v trgovinski obrti. Začetek pouka 9. septembra. Sol- ski program in pojasnilo brezplačno.

Državni uslužbenci in manj premožni uživajo daljnosežno znižanje šolnine.

* Ljubljana bo imela svoj jesenski ve- sejem od 2. do 11. septembra. Razen sezonskih industrijskih in obrtniških iz- delkov bo posebno bogato zastopano po- hištvo in stanovanjska oprema in pa ma- la obrt. V okviru velesajma bo prirejena velika kmetijska razstava, ki bo pokazala gojitev semen, povrtnine, cvetja, čebe- larstva, mlekarstvo in sirarstvo, zdravil- no rastlinstvo, kmetijske stroje in oro- dje. Razstavi cvetja bo priključena raz- stava akvarijev in eksotičnih ribic. Tek- ma harmonikarjev bo 10. septembra. Na železnicah imajo obiskovalci brez- plačen povratek. Na odhodni postaji ku- pijo poleg cele vozne karte do Ljubljane še rumeno železniško izkaznico za din 2.— Na pot gredo lahko že 26. avgusta pa do 11. septembra, povratek pa je veljaven od 2. do 16. septembra. Zni- žana voznina velja tudi na parnikih in v zračnem prometu.

Domovina, ti si kakor zdravje

Vlak s severa. Iz vagona se s tež- ko priljago izkrcava skupina mož. Sta- ri in mladi, južnjaki.

„Od kod, bratje?“

„Ta, bili smo v Poljski.“

„Kako je tam?“

„Pa, junaški narod. Branil bo svo- jo zemljo.“

„Vi pa zdaj vsi domov?“

„Da, hvala Bogu! Domovina je do- movina.“

Oče:

Nekaj morate brezposlo- niti vedno moji hčerki...

Snubač:

Znam, NOVI

Ki-Ki

z okusom MARELICE

Proizvaja UNION, Zagreb

* Zlato po zvišani ceni kupuje J. Jank

urar - draguljar Maribor, Jurčičeva ul. 8

* Vpisovanje v enoletno državno pri-

znano trgovsko učilišče »Christofor

zavod« — s pravico javnosti, — Ljublj-

na, Domobranska cesta 15 se vrši dnevno

dopolodne in popoldne. Šolska izveste

novi ilustrirani prospekti brezplačno na

razpolago pismeno ali osebno. Največ

in najmodernejši zavod te vrste v državi

Novo šolsko poslopje! Edinstvena stroje-

pisnica s 50 pisalnimi in računskimi stroji.

Zavod je potrjen od ministrstva s pra-

vico javnosti (veljavnost izpričeval, ro-

binske doklade, železniške karte). Šols-

na zbirna. Zahtevajte prospekt.

* GRIC pod Urbanom, možler 10

avtogaraje.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA

Dne 1. t. m. so bili izžrebani sledeči velji dobitki:

Din 100.000.—: 87680
Din 80.000.—: 95762 97762
Din 60.000.—: 65772
Din 40.000.—: 78182
Din 30.000.—: 15168 47983
Din 24.000.—: 36207
Din 16.000.—: 83963 84672
Din 12.000.—: 21145 41609 56138

Din 10.000.—:
2091 4757 19777 25181 27476 42817 63138
78585 89771

Din 8000.—:
4259 80878 75945 80777 90549 94878 94514
98080

DIN 6000.—:
9815 12229 27595 27891 42469 44694 50614
26550 53364 58522 63171 66273 69451 78320
79272 83743 84457 91738 99166

Din 5000.—:
2568 7712 12017 20914 20382 31536 33753
47535 51686 86550 90109 95565 96183

Din 4000.—:
3400 14970 16813 27914 35683 35697 38139
40304 42877 44070 45037 45181 45841 48533
51184 57019 62432 63306 64476 70566 72833
75939 76939 87560 92895 94006 94417 97762
99417

Pooblaščen glavna kolektura drž. razredne loterije bančna poslovalnica BEZJAK, Ma- ribor, Gosposka ulica 25.

Nočna lekarniška služba (od 2. do vključe- no 8. t. m.) lekarna pri Orlu, Glavni trg št. 12, tel. 25-85; lekarna sv. Roka, vo- zniška cesta, tel. 25-32.

Kino

* Grajski kino. Danes Maria Antoinette najboljši film nove sezone v nemškem je- ziku.

* Kino Esplanade. Otvoritev nove se- zone s filmom največjega formata in sve- tovnega slovesa »Poročnik indijske br- gade«. Velika drama prepovedane ljubezni.

* Kino Union. Otvoritev nove sezone. Senzacionalni film »Sejgov sin« z ne- smrtim in najlepšim filmskem igralcem Rudolfom Valentinom.

* Zvočni kino Pobrežje, 2. in 3. sept. prekrasen film »V volčjem žrelu« s feno- menalnim psom Trev-om.

Radio

Nedelja, 3. septembra

Ljubljana: 8. Ruski sekstet; 9.15 Ci-

traški dueti; 10. Prenos bojevnikaškega labo-

ra iz Brezje; 11.30 Koncert RO; 13.30 Kvar-

tet (Adamič, Golob, Hubad, Hubad, 20

Kmet. ura; 17.30 Orglice in harmonika; 20

Koroške pesmi (plošče); 20.30 Koncert

(Pavla Lovšetova in RO); 22.15 Prenos iz

glasbe iz velesajma. — Zagreb: 11.15

Koncert RO; 20.45 Skladbe domačih avtor-

jev. — Beograd: 17.30 Koncert RO. Na

Koncert narodnih pesmi ob premilavi RO.

— Sofija: 21.45 Plesna in lahka glasba.

— Milan: 21. Giordanova opera; 17. Sim-

fonični koncert. — Budimpešta: 15.45 Kon-

cert RO; 20.15 Operetni večer z orke-

strom in petjem. — Radio Pariz: 19. Kon-

cert filadelfijske filharmonije; 20. Simfo-

nični koncert. — Rim: 21. Simfonični kon-

cert.

Zenski kotichek

Katera barva je vaša?

Pri izbiri barve za obleko ali katero koli malenkost svoje garderobe je treba imeti dovolj razvit okus, v prvi vrsti pa poznati samo sebe. Ni rečeno, da pristaja barva, ki velja v splošnem za lepo, vsaki osebi. Kar je na eni osebi lepo, je lahko na drugi prav grdo in odvratno. Pri določanju barve za obleke, plašče, čevlje, torbice, klobuke, šale in drugo se moramo v glavnem ozirati na troje: polt, lase in oči, pride pa v poštev seveda tudi postava.

Polt je lahko bela, rumenkasto-rjava ali rožnata. Jasno je torej, da se neka barva vsem trem vrstam polti ne podaja enako lepo. Istotako je z očmi in lasmi. Najbolje je, če prilagodite barvo obleke

temu, kar je na vas najlepše in prijetno v oči padajoče. Ako imate izrazito lepe oči, naj se prilagodi barva obleke ali pa ostalih, h kompletnosti toalete spadajočih stvari barvi oči. Važno vlogo pa igrajo seveda lasje. Plavolaski se prilagajajo druge barve nego črnolaski. Vsaka barva las ima odgovarjajoče barve in nianse, ki potem še poudarijo lepoto las.

Torej izbiranje barv samo za oči in ne tudi k očem, lasem ali polti, ni pravilno. Paziti je pa seveda treba, da so tudi posamezne barve kompletne obleke v medsebojni skladnosti, da ne bo celotna slika spominjala na papigo ali liščka, temveč na okusno oblečeno damo.

Sreča v zakonu je pogosto odvisna od moževega poklica

Zakonska in družinska sreča je menda ena največjih dragocenosti v življenju. Je pa kakor nežna bilka, kateri vsak neprijeten vešič lahko škoduje in jo uniči. Ker ne najdemo na svetu niti dva človeka, ki bi si bila popolnoma enaka in tega mišlejnja, zato tudi ne smemo pričakovati, da bi našli med posameznimi zakonskimi pari mnogo sličnosti. Glavni cilj vseh pa je, ohranitev medsebojne ljubezni in iz nje izviraajoče sreče. In vendar je ta sreča, vsaj popolna, tako redka.

Kaj ruši zakonsko srečo? Mnogokrat to, da žena ne more zapreti možav ste-neno omaro in ga stalno nadzorovati. — Mož vsak dan zapušča dom radi službe. Po ženini glavi se pa tačas pode stočere misli o moževi zvestobi oziroma nezve-

stobi. Te misli so na eni strani upravičene, kajti nekateri poklici so takšni, da res upravičeno vzbujajo ženi strah. Žena uradnika, kateri preživlja svoje ure v dolgočasni pisarni med akti, bo lahko najbolj brez skrbi. Sit papirja že komaj čaka, da stopi v domači krog, katerega središče je žena. Že drugače je ženi trgovca, blagajnika, zdravnika itd., sploh vsakega moža, ki ima dnevno opravljanje s strankami. Njo že žre ljubosumnost, ki je pogosto vzrok prvim prepričkom. Največji nevarnosti pa so izpostavljeni vsakovrstni umetniki, in s tem seveda tudi njihove žene, ki se doma mučijo s pretirano ljubosumnostjo.

Čeprav ostane mož mnogokrat zvest, pokvari srečo ženina ljubosumnost.

Pol ure svojemu obrazu!

Malo je žena, ki bi bile tako srečne, da bi lahko izgled svojega lica izboljševale v raznih kozmetičnih salonih — prvič, ker jih pri nas skoraj ni, in drugič, ker zahteva takšno olepšavanje precej denarja. Mnogo pa jih je, katere si lahko prihranijo dnevno pol ure in jo posvetijo negi svojega lica.

Ako hočemo uspešno negovati lice, si moramo biti najprej na jasnem, da li je naše lice suho, polmasno ali masno. Ako se umijemo s toplo vodo in milom in nas potem koža peče in se zateguje, je to znamenje, da je koža suha. Za negovanje presuše-kože je najboljši ta-le način:

Zvečer je treba predvsem odstraniti z

lica puder in šminko, ako te ni, pa prah, s kosčkom vate, ki jo namočimo v parafinsko olje. Nato lice temeljito obrišemo, in ako preneše lanolinovo milo, ga umijemo z njim. Potem namažemo lice z vitaminsko kremo. Lice nalahno masiramo, posebno oprežno okoli oči. Zjutraj je treba lice umiti s prestano vodo, v katero smo vlili čašo mleka. S priiskavanjem brisače na lice, ga osušimo. Na umito lice namažemo sedaj kremo, ki je narejena iz sadja, jo čez deset minut odstranimo in nadomestimo s tankim slojem katere koli masne kreme, katero pa po em na rahlo z vato odstranimo. Šele sedaj lahko lice našminkamo.

Od jezera do ogledala

Ko se je prva žena sprehajala po rajskih livadah in občudovala obdajajočo jo drasoto, je spoznala vrednost največjega daru božjega: oči. Tedaj je postala radovedna, nepopisno radovedna, o čemer živo priča še ves današnji ženski svet, ki je s

to radovednostjo brez lastne krivde dedno obremenjen. Radovedna je bila, kakšna je ona sama, da li je tudi ona lepa kakor vse ono, kar jo obdaja. Ker je pa bila v isti meri tudi prebrisana in iznajdljiva, je kmalu potolažila svojo radovednost.

Videč v jezeru obrise dreves, se je sklonila še sama nad vodno gladino ter zagledala tam z velikim zadovoljstvom svojo sliko. Baje je presedela pozneje ure in ure ob tem jezeru.

Te iznajdbe so se še dolgo posluževale njene naslednice, čeprav so stari Egipčani in Grki že imeli kovinska zrcala, ki so pa bila še velika redkosti, poleg tega pa neki zasovražen in zaničevan predmet, ki je bil po mnenju ljudstva v zvezi s časom trikrat pogledale v ročno zrcalo in ogledovale.

Šele industrija stekla, ki se je pričela razvijati s pričetkom novega veka, je odprla zrcalom pot v vse hiše. Nekaj časa je bilo zrcalo prava strast žene (česar seveda tudi danes ne moremo popolnoma zanikati). V rokoko dobi so ure in ure stoječ pred ogledalom uživale v svoji lepoti.

Danes je ogledalo nekaj samo po sebi razumljivega, radovednost Evinih hčera pa tako potencirana, da ne morejo sedeti v kavarni dve uri, a da se ne bi v tem rovnijo. Le naskrivaj so se Eve v njem vsaj enkrat v ono veliko pri garderobi.

ROBCEK V TREH IZDAJAH

Najnovejša novost so trije robčki iste izdelave, ki se nosijo vsi naenkrat in se lepo prilagajajo k volnenim sportnim oblekam za izprehode in izlete v zgodnji jeseni. Izdelani so vsi iz istega materiala in okrašeni z istim motivom, le, da je eden velik kakor ruta, drugi manjši, a tretji v obliki navadnega žepnega robčka. Prvi se ovije v obliki turbana okoli glave, drugi namesto ovratnika okoli vratu ali pa se vtakne za pas, tretji pa se nosi v torbici ali v majhnem žepku na obleki.

OBLEKA KOLESARKE

Sedaj, ko so minili vroči dnevi, prihaja zopet kolesarski šport do veljave. Toda vreme je že nestalno, za o potrebnosti pri kolesarjenju primerna obleka, da se izognemo prehladu. Najprimernejše je krilo, ki tvori kombinacijo med krilom in hlačami in je izdelano iz prijetno vzorčastega materiala, za vitke postave lahko tudi iz škotsko kariranega blaga. Preko tanke bluzice se obleče lepo prilagajajoč se športni jopič iz fine kože ali nepremočljivega platna, ki pa naj bo podložen s tankim flanelom. Na glavo sodi najbolje pod brado zavezana živopisana ruta, ki tvori prijetno harmonijo s krilom.

Kuhinja

Rjava ragu — obara. Daj v kozico masti ali slanine, povrhu pa malo osnaženega ali na tanke rezine zrezanega korenja, peteršilja, čebule in malo česna. Na to deni lepo osnažene, osoljene in pretaknjene 3 domače ali divje golobe (kadar je čas za to, lahko tudi kosček srne ali zajca). Dodaj tudi telečji priželjce in malo jeter. Pokrij ter pri ognju pari, da bo prav mehko in rumeno, a vendar ne osušeno. Potem odlij mast v drugo posodo in naredi na njej lepo rumeno prežganje, vzemi meso ven, zelenjavo pa zalij z govejo juho. Ko se skuha, precedi to juho v prežganje, da se lepo skuha, meso pa zreži na majhne kosčke in daj vmes. Dodaš lahko tudi kakršne koli gobe, ki pa morajo biti že prej prepražene, in grah. Ko prevre, je gotovo. Žraven daš lahko

Ljubljanski velesejem

od 2. — 11. IX. 1939

Velika kmetijska razstava

semenogojstvo, zelenjad, sadje, cvetje, čebele in med, mleko in mlečni proizvodi, vino, kože, ovce, perutnina, kunci, golobi, ribe, gobe, zdravilna zelišča, kmetijski stroji.

Gospodinjstva razstava, akvariji, industrija, obrt. — Lepo zabavišče — velik variete. — Tekma harmonikarjev 10. septembra. — Nagradno žrebanje. — Številna lepa darila za obiskovalce velesejma. — Polovična voznina na železnih.

močnate vložke ali krompirjeve rezance.

Srbski guljaž z rižem. Deni v kozico 2 žlici masti, in ko se segreje, 2 žlici dobro zrezane čebule; ko je ista rumena, dodaj 1½ kg na kocke zrezanega telečjega mesa od pleč ali prsi, potresi ga s papirko ali soljo, potni pokrij, da se tako nekaj časa pari. Na že malo rumenkasto meso potresi žlico moke, malo premešaj in prideni ½ l kisle smetane, limonine lupinice in par žlic juhe. Ko še malo prevre, odlij omako z mesa v drugo kozico ter postavi na stran. Na meso pa daj ¼ l riža, dobro ga premešaj, prilij približno ¾ l juhe, še malo osoli, zmešaj in pusti počasi vreti še ½ ure, potem pa primešaj žlico zribanega parmezana. Zdaj natlači riž v primeren model ter ga zvrni na krožnik; omako, ki si jo odlila od mesa, deni v za to namenjeno skodelico ter daj z rižem na mizo.

Makaroni s smetano. Deni v kozico 2 žlici presnega masla ter spenjenemu prideni malo drobno zrezanega peteršilja in žlico moke. Ko se tudi ta speni, prideni ¼ l sveže smetane, malo soli in za nožvo konico fino stolčenega muškatoevega cveta. Ko smetana malo prevre, stresi vanjo že poprej kuhane in odcejene makarone. Vse skupaj naj še malo prevre, nato lahko jed serviraš.

Čokoladne šibice. Naredi iz 4 beljakov trd sneg, zmešaj vanj 7 dkg zribane čokolade, 21 dkg sladkorja, 14 dkg neolupljenih ter drobno zrezanih mandljinov, malo stolčenih klinčkov ter malo cimeta. To postavi na štedilnik in mešaj, da postane vroče, nato zamešaj še ½ žlice riževe moke ter odstavi. Še vroče namaži na dva oblata in razreži v dva prsta široke in prst dolge ploščice. Speci jih v malo vroči pečici.

Domači rum. Deni v kozico 3 žlice sladkorja in žlico vode ter mešaj, da postane sladkor bledorumen. Vlij nanj ¼ l finega špirta, ½ kavne žlice kisovega cveta, ga deni v steklenico ter pusti, da stoji eden dan. Potem ga precedi skozi gost prtč ter natoči v steklenice in dobro zamaši.

Praktični nasveti

Beljak se lepo odloči od rumenjaka, če zlijes jajce skozi majhen, čist lijak. Rumenjak bo lepo ostal v lijaku, dočim bo beljak gladko zdrknil v spodaj nastavljeno posodo.

Limona da mnogo več soka, če jo pred uporabo potopiš za pet minut v toplo vodo in potem nekoliko počakaš (3—4 minute), da se ohladi.

se Floka izliva v morje,« odgovori Magnus.

»Bil sem v Skarsstödu,« de Thordurson, »pred štirimi leti s«Ceresom». Lep kraj je in v Flaki je mnogo lososov.

»Če si bil v Skarsstödu, si mogoče srečal mojega strica, Stefana Gunnarssona? Ribarnico ima na Floki, in njegova hiša velja za najboljšo v Skarsstödu,« pravi Magnu.

»Gunnarsson — seveda ga poznam. Velik mož in zalo hčerko ima.«

»Švala,« de Magnus nežno, »moja sestrična.«

»Najlepše dekle na vsem Islandu je — ali pa vsaj obeta, da postane. In lososi tam — so dobri?«

»Odlični. Ko si prihranim dovolj denarja, se nastanim tam.«

»Pristopil bom k tvojemu podjetju,« se vtakne vmes Ericsson šaljivo. Gledal je na obalo in prisluškoval pogovoru, ne da bi posebno pazil nanj. »Skupaj se spravi-va k stvari. Kaj pa polenovke — so dobre?«

»Morske postrvi, morski psi, polenovke — najboljše na celem Islandu. In če pride slanik, je kakor da bi divjal vihar pod vodo. Dva brihtna dečka s kupčkom denarja bi si mogla iz Breidifjorda nari-bariti čisto lep zaslužek.« (Dalie.)

H. de Vere-Stacpoole

USODNA LJUBEZEN MORNARJA ERICSSONA

ROMAN

5

Sele po zahodu sonca so končali in se vrnili na parnik, poslovivši se od Japoncev.

Preden je Ericsson stopil v čoln, se je le enkrat obrnil, ali bi ne zagledal kje kako sled po tistem dekletu. Toda breg je ležal prazen in zapuščen, in od vasi ni bilo videti durgega kakor strehe in tu in tam steber dima, ki je pričal, da si vaščani kuhajo večerjo.

Potegnil je na stran majhnega Japonca, ki mu je bil razkazal vas.

»Če boste videli dekle, ji recite, da je ne bom pozabil.«

Japonec se je smehljaj.

»Povedal ji bom. Toda dovolite da vam svetujem: ne mislite več na njo. Ženske vam bodo drugače kako krepko zagodile. Sami ste videli, kako ravna jo s svojimi možmi in vem, kako so že vse zagodile.«

»Oh, tega se pa že ne bojim,« je menil Ericsson.

Imel je staro islandsko tobačno dozo iz bakra. Japonec jo je prej občudoval;

zdaj jo je Ericsson vsilil svojemu novemu prijatelju. Pri tem ni imel namena, pridobiti si njegovo naklonjenost — bil je čisto mišljen prijateljski dar in kot takega ga je Japonec razumel in sprejel.

Ericsson si je znal iz moških napraviti prav tako prijatelje kakor iz žensk ljubice. Sicer je imel navado, prijatelje pozabljati, kadar jih ni imel več pred očmi, toda bil je vedno vesel, kadar jih je zopet srečal.

Ko so priveslali k parniku, se je zmračilo in prve, slabotno žareče zvezde so se prikazale na nebu. Ericsson je še dolgo ostal na krovu in gledal na obalo.

Bilo je po večerji; delavci so posedali okoli in kadili. S krova je bilo videti luči na obali. Nekatere so mirovale, druge se premikale kakor kresnice. Noč je bila vroča in brez vetra, tako mirna, da je bilo čuti pošumevanje vode ob trupu ladje.

Magnus je bil, kakor večina njegovih tovarišev, pesnik in je natanko poznal islandske sage. Sam je pesmaril in je bil posebno ponosen na skrpčala, ki so se di-

tala od spredaj in od zadaj enako. Vedno jih je prednašal, kadar je bil pijan.

Magnus je bil sploh čuden človek. V majhnih stvarih ozkosrčen, v velikih zadevah po nenavadno širokogruden. Bilo je čisto odvisno od tega, ali je prevladoval v njem pesnik ali ribič. Pesnik je bil sposoben velikih misli in dejanj, ribč pa nizkotnih in prostaških. Razen tega je bil sposoben, gledati na svojo usodo kakor na nekega tujega človeka. Toda tega je bil sposoben le v časih nesreče.

Z Ericssonom se je čutil nerazdružno povezanega.

Nad Hondskimi griči je vzšel mesec — orjaški, počasi se vzpenjajoči balon, preko katerega so se rahlo vlekli nežni pasovi oblakov.

Vroč noč in misel na Koreo, in potem na Island, ki je ležal tako daleč, je zbudila v Magnusu močno domotožje.

»Ah,« je dejal, »eni mesečni plači bi se odpovedal, če bi mogel vsaj za hip videti Vik in Fuglasker, kako štrilita iz morja. Toda to je res moja zadnja vožnja. Zame ni nobenega polaganja kablov več. K svojemu stricu pojdem in se posvetim prekaševanju rib.«

»Kje pa si prav za prav doma?« je poizvedoval neki danski mornar.

»Blizu Skarsstöda na zapadni obali, kjer

Priradpisna kramljanja

Jesen rumena, dobra žena...

Dr. Stanko Bevk / Resnica o zajcih in razplodu drugih sesalcev ter žuželk

S septembrom se odpre lov na zajca. Malokatera žival je tako splošno znana kakor naš dolgoušec, kljub temu pa trde o njem mnogotero neresnico in mu pripisujejo lastnosti, ki jih nima. Tako

trde, da spi zajec z odprtimi očmi.

Ta bajka se je dolgo časa držala celo med lovci, dasi bi vsakdo na mrtvem zajcu mogel ugotoviti, da se more oko brez truda z vekami pokriti. Kakor vsi drugi sesalci spi tudi zajec z zaprtimi očmi. Težko pa ga je spečega presenetiti, ker je jako buden in ga zbudi najmanjši šum. Zato gleda, če ga zalezemo v ložu.

Zajca smatrajo za bojazljivca in strahopetneža, vendar je dognano, da stara pogumno brani svoje mladiče n. pr. proti vranam. Lisici ali drugim zverem se seveda ne postavlja po robu, ker nima zadostnega orožja. Ker doji samica mladiče samo ponoči, podnevi pa gre za hrano, se je razširilo mnenje, da brezbržno zapušča svoj zarod in ga izpostavlja poginu. Brezbržne matere primerjati zajki je torej krivično za — zajko. Tudi samci kažejo pogum in srčnost, zlasti kadar gre za samico:

tepo se zanjo, da leti dlaka v kosmih naokoli.

Za svoje mladiče se samci res nič ne menijo: vedno zburjeni spolni nagon jim narekuje druge opravke. Druge živali enake velikosti gredo po spolu le enkrat v letu, zajci pa se pariyo skoraj vse leto, ob ugodnem vremenu od srede januarja do novembra. Stare zajke poležejo štirikrat na leto, mlajše pa le po dvakrat ali trikrat. V enem leglu je 2—5 mladičev, ki pridejo že z volno porasli in odprtih oči na svet. Če zajci ne bi imeli toliko preganjalcev in če ne bi mnogo mladičev vzelo deževje ali pozni mraz, bi se tako razmnožili, da bi jim v nekaj letih zmanjkalo hrane. Od enega para bi bilo v petih letih nad 10.000 potomcev. Kjer ga ne preganjajo in so druge razmere za razplod ugodne, se res jako razmnoži. Zato nam postane umevno, če so n. pr. v Kaliforniji še l. 1892

na enem lovu pobili 20.000 zajcev

in je nekaj let pozneje v enakem zajčjem lovišču nemški cesar ustrelil 248 zajcev. Da se taka in slična pobijanja n. pr. fazanov, ne more imenovati lov, je povsem jasno.

Na bivšem Češkoslovaškem je padlo letno poldrug milijon zajcev, v Jugoslaviji se jih postreli približno pol milijona; tam pride na 9 prebivalcev 1 zajec, pri nas pa na 25. V Sloveniji sami se upleni letno nekaj nad 30.000 te divjadi.

Mlad zajec je delikatesa, starina pa potrebuje cele kuharice, da postane slasten. Mladega zajca spoznaš po tankih kosteh z debelimi členki, kar se da otipati in pa po uhljih, ki se z lahkoto natrgajo.

V razmnožitvi prekaša zajca mnogo živali, zlasti večina členonožcev, školjk in črvov.

Med sesalci se plode jako številčno baš glodalci.

Kunčeva ploditev je postala primera in rek. Hišna miš ima petkrat ali šestkrat v letu mlade, in sicer po 4—6, torej trikrat toliko kakor zajec. Vobče opazamo, da imajo one živali več zaroda, ki jim proti večji nevarnosti za obstoj. Velike, močne živali se plode po malem in ne vsako leto. Tudi morajo doseči neko starost, da postanejo spolno godne. Medvedka je sposobna za zanos šele v tretjem letu starosti, levinja v šestem ali sedmem, slon celo v tridesetem, pa ima vsega skupaj kvečjemu šest mladičev, dasi je spolno zrel do svojega 90. leta. Vse kaj drugega vidimo n. pr. pri ribah, ki jim gre večina iker v izgubo. V samici ostriza so ocenili število iker na 300.000, pri krapu na 500.000, pri trski na 3—4 milijone. Beluga, ki postane tudi preko 1000 kg težka in prodajajo — kakor znano njene ikre za ruski kaviar, ima

10 milijonov iker, ki tehtajo 300 kg.

Primeroma še večja števila jajčec najdemo pri manjših živalih. V jajčnjaku je-

zerske školjke je do pol milijona jajčec, ostriga pa jih izgodi na leto po en milijon. Silno bi se razmnožile tudi razne rastlinske uši, če bi se vsako jajčece izleglo, odnosno ne bi ušic ugonabliale druge živali ali ne poginile zaradi drugačnih vrvkov. Izračunali so, da bi mogla taka ušica v enem samem letu zaroditi 700 milijonov potomk.

Ali je v vesoljstvu sploh kaj življenja?

V Kaliforniji je padel na zemljo meteor, ki so v njegovi notranjosti izsledili živa bitja. Neki avtomobilist se je vozil iz San Francisca v Los Angeles, ko je nenadno s silovitim plamenom in trščom treščilo v zemljo. Na pol omamljen in slep je vozač ustavil avto in je potem nekoliko sto metrov od tega kraja odkril majhno žrelo, ki ga je bil napravil izstrelak z neba. Izkopali so tri kilograme težak meteor in ga preiskali v zvezdarni na Mountu Wilsonu. Z drobnogledom so ugotovili v njegovi notranjosti žive bakterije.

Ta najdba je zbudila veliko pozornost v znanstvenem svetu, kajti to bi bilo prvič, da

Znano je, da matica v panju vse poletje leže jajčeca, in sicer do 2500 na dan. To je

ogromna »tvornica« za potomstvo,

če še vemo, da živi matica tudi pet let. Samice mravelj žive še dalje in morejo torej zaploditi še več zaroda. Samica neke vrste termitov izleže na vsaki dve sekundi po eno jajce. Zanimivo je pri tem,

so v izpodnebnu kamnu našli organizme, ki zanesljivo ne izvirajo z naše zemlje. V raznih meteorjih so sicer že prej odkrili vtise, ki so jih smatrali za rastlinske. Toda to ni bilo popolnoma sigurno. Če se trditve ameriških učenjakov izkaže za utemeljeno, tedaj bi bilo to dokaz, da je tudi v vesoljstvu življenje, ki je podobno našemu.

Neki francoski učenjak pravi, da je treba sicer še počakati, kajti ob mikroskopu se lahko zmotiš. Možnosti, da bi šlo za organizme iz vesoljnosti, pa tudi ta učenjak ne zavrača. Čeprav je videti fantastična, »Prebivalci« tega meteorja bi prišli s svojim »bivališčem« vred vendar iz vesoljstva, preleteli bi milijono

da so vsa jajčeca, ki nastajajo v jajčnjaku, oplojena. Samice namreč shranijo ob paritvi dobljene samčeve semenice v posebnem mehurčku in jih sproti porablja. Vse leto ali še dalj ostanejo semenice v tej shrambi žive in sposobne za oploditev jajčec.

S posebno veliko jajčec je računati pri notranjih zajedalcih, zlasti če je potreben še vmesni rednik. Verjetnost, da pride jajčeca baš v tisto žival, kjer se more razviti, je minimalna, zato je jajec na milijone. Zanimiv primer je črv čmrljevec, majhen, komaj 1-milimeter dolg zajedalec. Ko samec samico oplodi, zrasla samica jajčnjak do 1½ cm dolgoti iz telesa, tako da je jajčnjak petnajstkrat daljši od živalice same.

ne in milijone kilometrov, a na tej poti bi morali prepotovati velikanske razsežnosti, kjer ni ne zraka ne vode, ne toplote, torej ne morejo vzdržati.

Po poročilu iz Kalifornije pa je učenjak je raziskoval meteor, postavil njegove balončke v posodo, v kateri je bila temperatura 200 stopinj pod ničlo in ni bilo zraka ali vode. Bakterije so to preizkušnjo preblele. Če so pa res preblele tudi v svetovnem prostoru, tedaj bi lahko mirno domnevali, da so v tem prostoru tudi obljudene zvezde z »ljudmi«, življenjem, civilizacijo, kulturo.

Kako je bil odkrit saharin

Stari ljudje so se spominjali, kako so listi l. 1884 poročali o odkritju nove vrste sladkorja, ki je 500krat slajši od navadnega. Menili so, da bo iz sladkorja proizvajani alkohol postal zelo poceni, ker ni nihče vedel, da je novi sladkor dejanski saharin, ki nima s sladkorjem niti najmanjših kemičnih sorodnosti.

Proti koncu 1878, je student kemije C. Fahlberg v laboratoriju profesorja Remsena na John Hopkinsovi univerzi prvič sestavil saharin, toda tako on kakor profesorji niso imeli pojma, kakšne vrednosti bo postala nova snov v bodoče. Nekega dne je predaval prof. Remsen o različnih kemikalijah, ki so ležale pred njim

na mizi. Med predavanjem se je nehote dotikal s svojim svinčnikom kemičnih predmetov na mizi. Kmalu nato je sedel v laboratoriju in si belil glavo s studijem kemije. Po naključju je segel s svinčnikom v usta in začutil, da je sladek. Skočil je pokonci, stekel v predavalnico in dognal iz na mizi ležečih snovi, da je njegov učenec iznašel — saharin:

V poletju naslednjega leta, pred 60. leti, je izšla prva znanstvena razprava o saharinu. Toda šele čez pet let je stvar prišla v časopise, saharin je osvojil svet in spravil zaradi tihotapstva že mnoge za zapahe, pa ob premoženje...

Dobivanje beljakovine iz morja

Med hranili zavzema beljakovina posebno važno mesto. Druge snovi, kakor na primer maščobe in ogljikovi hidrati, jo le delno lahko nadomestijo. V Nemčiji si zdaj na moč prizadevajo, da bi za ljudi in živali našli nadomestilo za tako važne beljakovine. Zato so zadnji čas v ta namen začeli izkoriščati morje kot neizčrpno bogastvo rib. Ribje meso namreč vsebuje v največji meri vse snovi, ki jih človeško telo neobhodno potrebuje. Nemškimi znanstvenikom se je posrečilo, da so te beljakovine spremenili v neko suho snov brez barve, brez okusa in brez vonja. Ta beljakovina je zelo podobna beljaku kokošjega jajca, zato jo uporabljajo tudi v gospodinjstvu, povsod tam, kjer bi bila potrebna jajca.

Poleg tega je profesor Otto Mecheels iznašel neko trivo iz te beljakovine. Mešanica teh vlaken z vlakni iz celuloze je precej podobna tkivu iz celuloznih in volnenih vlaken in ima

podobne lastnosti. Prav tako pa uporabljajo te beljakovine pri izdelovanju zdravih, lepil, barv, ločil, papirja in umetne smole in v usnjeni industriji. S tem so se odprle velike možnosti uporabe te surovine, ki jo dobe v morju v neomejenih množinah.

SKRIVNOSTNO ZELIŠČE

Indijska rastlina futitieng ima močen duh in izredno mnogo vitaminov. Je sila redka in zelo iskana. O njej gre glas, da podaljša življenje za več desetletij. O kitajskem knezu Cjan Li Lunu pripovedujejo, da je večkrat užival čudovito rastlino, preživel 24 svojih žena, imel okrog 100 sinov in dosegel 255 let. Angleška vlada je dovolila sedaj veliko svoto za znanstvena raziskavanja skrivnostnega zelišča. Če bo delo uspešno, bodo nedvomno kmalu dobivali v evropskih lekarnah futitieng.

ZOB V NOSU

Goethe je prvi poročal, da zraste zobje tudi v — nosu. Abnormalnost je silno redka. Do 1932. je poznala znanost le 100 takih primerov na svetu. Eden izmed odvsih zob, ki ne dobi prostora v čeljusti, »potuje« tako rekoč po ustih in se ustanovi v nosni votlini. Dihanje postane težko, enostransko. Odstranitev je sicer enostavna, toda prej je treba nosno sluznico zdraviti z rentgeniziranjem.

Oče: — Mihec, zakaj se držiš tako žalostno? Mihec: — Mama me je nabila. Oče: — Si pač zaslužil. Mihec: — Veš, očka, lahko bi si bil ti izbral bolj dobrosrčno mamico.

Pet minut kramljanja o - elektrotehniku

Zanimive primerjave med osli, sloni in kilovatnimi urami

— Ne razumem, od kod taka krivica, da prejmeš ti od čuvaja vsak dan 25 krat več hrane kakor jaz! Se je v nekem cirkusu razburil osel nad slonom.

— Čuvaj že ve, koliko mu koristim! odgovori slon. Vlečem težke vozove in jambore, zato toliko plače za delo!

— Saj tudi jaz delam od zore do mraka, pa se moram zadovoljiti s 25 krat manjšo hrano! se jezi osel.

— Ti si osel, a jaz sem slon in v tem je vsa tajna, ki jo nočeš razumeti. Čuvaj dobro ve, da napravim jaz na dan 25 krat več kakor ti. Pri svojem delu dobiš že toliko, da si sit, kakor jaz. Pa zdaj me pusti pri miru, da zaspi, jutri me čaka naporno delo.

Osel je molčal, se umaknil v kot hleva, pa vendar ni mogel razumeti... Če bi bil jaz čuvaj, bi si nabavil 25 oslovov namesto tega napihnjenega debelokožca. Opravili bi isto delo in ne bi bilo treba več hrane kakor je poje zdaj slon, si je mislil dolgoušec.

— Ti, slišiš, to pa ni tako! se naenkrat oglasi iz kota elektromotor. Če bi čuvaj namesto enega slona nabavil 25 oslovov, bi moral dati postaviti nov hlev, kupiti 25 komatov in prav toliko bičev ter priganjačev. Za čuvaja je res bolje, če ima enega dobrodušnega slona, ki je vedno pripravljen na delo, kakor pa 25 trmastih oslovov. Z enim slonom je v hlevu kaj malo opravka, s 25 osli, no, to bi bila komedija.

— Molči, brundalo, ti črv bodi vesel, da

si lahko tiho! se razjezi osel. Na hrbtu te lahko odnesem kamor hočem...

— Pomisli samo, odgovori mirno elektromotor, s tem se jaz še ponašam! Slona ne moreš natovoriti na pleča, pa vendar jaz lahko prav toliko opravi kakor slon in 25 oslov skupaj!

Osel je debelo pogledal, elektromotor pa je nadaljeval:

— Pogledj, na meni piše »pet kilovatov.« Ljudje točno vedo, koliko sem močan. Moja moč merijo po kilovatih, kakor vašo težo v kilogramih. Močan sem najmanj prav toliko kakor slon, ker utegnem v eni sekundi dvigniti deset centov žita v višino enega metra, z vsakim kilovatom torej po 2 centa, točneje 102 kg v sekundi. Hotel bi vedeti, kako dolgo bi delal slon tako.

Osel je bili iznenaden po tem tolmačenju, pa je začel elektromotor vikati:

— Čudim se vam, prav res. Toda povejte mi, koliko hrane pa terjate na dan?

Elektromotor se je nekajkrat bučno okrenil (to bi naj pomenilo njegov smeh), nato je dejal:

— Žal mi je, toda vedi, jaz jem mnogo manj kakor ti! Moja hrana se sicer ne more videti in tudi moja prebava ni vezana na takšne procese kakor pri vama. Nikomur ni treba čistiti moj hlev, ker ga ne poblatim kakor vidva. Toda, to je postranska reč. Moja hrana je električna struja, ki jo ne jem, dokler ne delam. Kadar ni dela tudi ne jem! Ljudje

in živali naj bi se na tem zgledovali. Pa tudi med delom zaužijem točno toliko, kolikor moram dati od sebe naporov v obliki kilovatov. S kilovatnimi urami je električno delo pretvorjeno v mehanično. Če delam 1 uro, porabim pet kilovatnih ur. Moja hrana je v vsakem primeru cenejša kakor ona za slona ali za 25 oslovov. Slona in tebe je treba piti tudi kadar ne delata, ker bi drugače poginila. Jaz pa prenesem brez hrane, kadar ne delam, tudi sto let... Kaj bi bilo s teboj ali slonom, če bi morala toliko časa stradati...

Osel je od začudenja še vedno molčal, elektromotor pa je govoril dalje:

— V ostalem živimo mi pri potujočem ciklusu pod posebnimi okolnostmi. Kmet potrebuje po večini motorje od ½ do 2 kilovata za mlajenje 10 do 20 kilovatov. Vsi ti delo, torji delajo mnogo več in hitreje kakor človeška moč, ki jo še potrebujejo za to delo. Motor dela mirno, z majhno porabo hrane, vrti težke mlatilnice s pomočjo električnega toka. Motor je nenadomestljiv v svojem delu, brez njega kmalu ne bo mogla biti nobena napredna kmetijska hiša...

— Osel je naenkrat strašno zahrzal, motor je utihnil... Niti spoštovanje, ne začudenost nista mogla osla odtegniti spancu. Motor je blagohotno pustil dolgoušca, da je smrčal dalje, ker je vedel, da brez spanca tudi najboljša hrana ne pomaga k odpornosti. Samo spočiti sloni in osli lahko dajejo po dobro prebavljeni hrani delovno silo, ki jo potrebujejo kilovadne ure v obliki mehanične sile.

Šah

Letonska — Nizozemska 5½:3½

Na poti v Buenos-Aires se je ustavila letonska šahovska reprezentanca v Rotterdamu, kjer je odigrala dvokrožni match z Nizozemsko. Nizozemci sicer niso postavili najmočnejšega moštva, vendar pa je na prvi deski igral bivši svetovni prvak dr. M. Euwe. On je med Nizozemci edini še odnesel dober rezultat, ostali nizozemski igralci pa so se slabše odrezali ter je tako doletel Nizozemsko občuten poraz. Posamezni rezultati: Petrov—dr. Euwe ½:1½, Apšenie—Mühling 1:1, Feigin—dr. Vlagsma 1½:½, Endzelins—Fon-tein 1:1, Melngailis—van den Tol 1½:½.

S tega matcha prinašamo naslednjo zanimivo partijo, ki jo je Petrov izgubil »nekoliko po kavi«:

161. INDIJSKA OBRAMBA

Beli: dr. Euwe Črni: Petrov
1. d4, Sf6 2. c4, e6 3. Sc3, Lb4 4. Dc2,

Partije iz Zagreba

156. Grünfeldova obramba

(2. kolo zagrebškega finala)

Beli: Šubarić Črni: Šiška
1. d4, Sf6; 2. Sf3, g6; 3. c4, Lg7; 4. Sc3, d5; 5. Db3, c6; 6. g3, 0-0; 7. Lg2, e6; 8. 0-0, b6; 9. Te1, Lb7; 10. Lg5, Sbd2; 11. e4, de; 12. S×e4, h6; 13. S×f6+, Lx6; 14. Lf4, Sh5; 15. Le3, Tac8; 16. Se5, Dd8; 17. g4, Sf6; 18. Lf4!, g5; 19. Lg3, Dd8; 20. Tadi, Sd7; 21. Da3!, S×e5; 22. de, Dc7; 23. Dd6, Te8; 24. Dd3, Db8; 25. Dd7, Te7; 26. Td1, Lf8; 27. h4!, c5; 28. L4, L×g2; 29. K×g2, Db7+; 30. Kh3, g4; 31. T×c7, D×c7; 32. L×f4, Dc6; 33. g5, h5; 34. g6, Te7; 35. Lg5, Tb7; 36. Lf6, Dd7; 37. gf+, T×f7; 38. Dg3+, Lg7; 39. Td8, Kh7; 40. Dd3+, Kh6; 41. Lg5+ in mat.

158. Niemcevičeva obramba

(5. kolo zagrebškega finala)

Beli: S. Gligorić Črni: B. Rabar
1. d4, Sf6 2. e4, e6 3. Sc3, Lb4 4. c3, 0-0 5. Ld3, d6 6. Sge2, e5 7. 0-0, Dc7 8. Sg3, Lxc3 9. bxc3, e4 10. Le2, g6 11. f3, h5 12. Sxe4, Sxe4 13. fxe4, Dxe4 14. Ld3, Dc7 15. e4, Kg7 16. Lf4, f6 17. Dd2, g5 18. Le3, h4 19. e5, dxe5 20. dxe5, Dxe5 21. Ld4, Da5 22. e5, Kh6 23. Lxf6, Dxc5 24. Ld4, Dd6 25. Txf8, Dxf8 26. Tf6+, Kh5 27. Le2+ in črni preda.

Luči na bregu

VLADKO KOS

Na nebu zvezde plamenijo
s plamenom svetlim v tiho noč
in lučke v vodi se bleščijo
nemirno se lesketajo.

Nekje šum mesta v noč odmeva,
nekje po morju čoln drsi,
nekdo s kitaro v njem prepeva,
glas pesmi čez morje drhti.

Iz strun zdaj pesem plane vate,
v opoju duša zadrhti,
oko mi zre v valove zlate,
ki luna v morju jhi zlati.

In zdi se mi da v pesmi srečno
bi lahko pač vse dni živel,
zavzet od nje bi lahko večno
o srcu in ljubezni pel.

Tam daleč lučke plamenijo,
ugašajo, spet zagore,
a v meni pesmi vse drhtijo,
ki so napolnile srce.

Križanka

Vodoravno: 1. omlačen snop slame; 5. zveza; 6. predlog; 7. živalsko orožje ali instrument; 8. živo bitje (slovnici izraz, 4. skl.); 10. padec ali italijanska reka; 11. naročilo (tuji).

Navpično: 1. osebni zaimsek; 2. strupen plin (narobe); 3. zasilna posoda 4. skl. množ., narobe; 4. indij- log; 12. predlog.

Premajhen ribnik

Neki posestnik je imel na svoji kmetiji ribnik kvadratne oblike. V vsakem kotu ribnika je stalo po eno lepo sadno drevo. Z leti pa je postal ribnik za kmeta premajhen. Izračunal je, da bi rabil po površini še enkrat tako velik ribnik kakor je dosedanji in prav tako kvadratne oblike. Če bi ribnik povečal, bi moral podreti sadno drevo, katero se mu je pa smililo. Kako je kmet nazadnje povečal ribnik, da mu ni bilo treba podreti dreves, a da je ostala ribniku vključno temu kvadratna oblika?

Posetnica

I. B. LONČAR

V bolnišnici Ivan živi
za bolnike prav lepo skrbi.

Rešitev križanke

Vodoravno: 1. voda; 2. kapus; 3. Aleš; 7. roki; 8. Ivica; 10. il; 11. ar.

Navpično: 1. valovi; 2. opeki; 3. dušica; 4. as; 5. Jirak; 9. ar.

Rešitev stopnišč

I. K — ko — lok — kolo — sokol.
II. A — as — sad — soda — usoda.

cm. V prihodnjih desetih letih se bo mera zvišala še za nadaljnja 2 centimetra. Ta čudni pojav enakomerne telesne rasti celega naroda razlagajo z zboljšanjem življenjskih pogojev in z industrijskim razmahom.

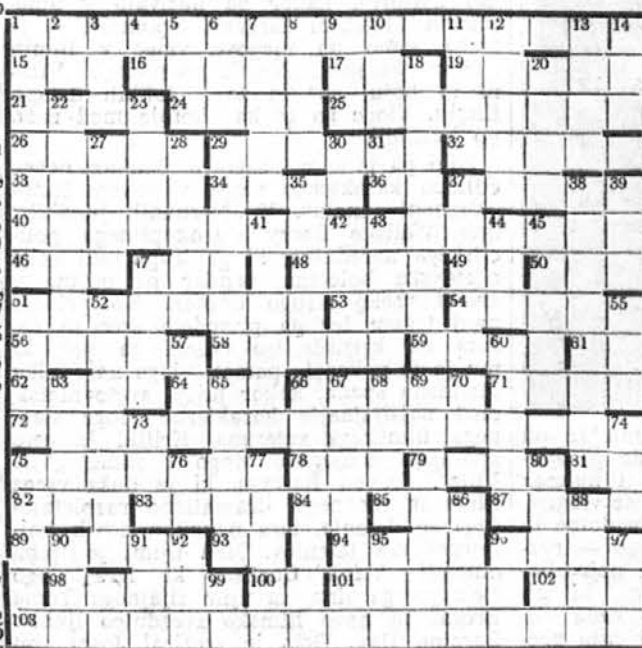
NAJMLAJŠI KRALJ NA SVETU

je 4-letni Fejsal v Iraku. Nedavno se je njegov oče, 27-letni kralj Ghazi, smrtno

ponesrečil, nakar mu je sledil mali sin-ko na kraljevskem prestolu. Presenetljiva je njegova nadarjenost za jezike. Že zdaj govori razen materinščine gladko angleško in turško. Kmalu ga bodo po starih običajih zaročili s 5-mesečno hčerko egiptskega kralja Faruka. Ljudstvo v Iraku je na najmlajšega kralja na svetu silno ponosno in mu na vse načine izkazuje svojo ljubezen.

Križanka II.

Sestavil Ivo Kočvar, Maribor

Vodoravno: 15. Evropska prestolnica, 16. del obleke, 17. zarja, 19. poslednja postelja, 21. oris, pripovedna slika, 24. del hiše, 25. vrsta klobase, 26. risalni pripomoček, 29. vodna rastlina, 32. zli duh, 33. slika iz vsakega življenja ali prirode, 34. sestavni del vsakega telesa, 36. stara oblika vprašalnice, 37. bruno, 46. mesto na južnem Tirolskem, 47. strupena kača (narobe), 48. šahovski izraz, 49. bog sonca, 50. žensko ime, 51. utrlba, 53. je rimska številka 899, 54. del plačila, 56. vrsta suhe trave, 58. slikar, 59. reka v Italiji, 61. predlog, 62. žensko ime, 64. pogojna členica, 66. poljski pridelek, 71. letopis, 75. medsebojno razmerje, 78. del naslova, 79. drvo, 81. ploščinska mera, 82. davek, 83. znani madžarski kralj, 84. kratica za notabene, 85. visoki banovinski uradnik (narobe), 87. reka na Hrvaškem, 89. polje, 93. karta, 94. Evropska prestolnica, 96. prevozno sredstvo na vodi, 98. Pas ob morju, 100. nikalnica, 101. žensko ime, 102. idite (v dialektu), — 1, 40, 72, 103 vodoravno važna ugodnost, ki jo imajo vsi narodniki »Večernika«.

Navpično: 1. velika toplota, 2. osebni zaimsek, 3. prijatelj (franc.), 4. kratica za kraljev, 5. del obraza, 6. veznik, 7. vrsta popusta, 8. jajčasta oblika, 9. plačilno sredstvo, 10. neumen, 11. lišp, 12. ravni- na, 13. otroci, 14. Adamovo rebro, 18. cigara, 20. pleteno cvetje, 22. del čevlja, 23. moč, 27. priprava za piljenje, 28. mesto v Srbiji, 29. poslopje na letališču, 30. pamet, 31. zaimsek, 35. kras, 37. nasilje, 38. osvežujoča pijača, 39. turška mera, 41. dežela v Aziji, 42. znanost, 43. arabski noslov, 44. jugoslovanski otok, 45. rimski cesar, 47. lepota, 51. kraški veter, 52.

zdravilišče v Sloveniji, 55. klica, 57. žensko ime, 60. slovenska gora v tujini, 63. jesenski poljski pridelek, 65. poročevalna agencija, 66. atentator v Sarajevu 1914, 67. izraz v geometriji, 68. bacek, 69. azijski polotok (rusko japonski prepri), 70. zaimsek, 73. del glave, 74. doba, 75. knjigovodski izraz, 76. prislov, 77. svetlo, 80. perzijski kralj, 86. steklenica (hrvat.), 88. glasbeni znak, 90. ime znanega boksača, 91. elektr. mera, 92. vprašalnica, 95. vsi (hrvat.) 96. zabavišče, 97. slovenski skladatelj, 99. karta.

»Večernik«

za mladino

Leto 1

Maribor, 3. septembra 1939

Štev. 35

Pet let star človek

Po Petru Rosegerju

Dež je ponehal in začel je pihati veter, ki je otresal kaplje z drevja. Na večer sem odšel proti Traškemu Potoku med dvesto in tristo let stare vaske koč. Vse te vaske koč so lesene in njihova trda bruna zazvonijo, če udariš po njih. Nedaleč od teh koč je čepela koč nekega leto- viščarja, ki pa je že začel troh- neti. Bila je temno pobarvana, da je zgladala stara, čeprav je nista počr- nila sonce in veter.

Potoške koč imajo rdečkaste na- gije na oknih, njihove strehe pa so strme kakor krovi gotskih cerkva. Znenada sem zapazil tako med spre- hajanjem na strehi nekaj živega, ne- kakšno bitje, ki se je počasi premi- kało po vrhu strmine. Mačka ni bila, pač pa je bilo od daleč videti, kakor da postaja in se poganja po strehi pet leten otrok, zagorelega obraza, golo- glav in bos in v sami srjaci in hlačah. Krepko se je oklepal vrha strehe, se pomikal do roba strmine in znova na- zaj ter vzklikal: »Hi-ja, liška!« Koča mu je bila torej konj za jahanje.

Ustrašil sem se, da so mi začele noge drgetati. Kako je le paglavec prišel na streho. Vaščani so delali po polju, nihče ni vedel v kakšni nevar- nost se nahaja. Hotel sem zakričati, pa sem se bal, da se ne bi prestrašil, on pa se je kakor popreje poganjal po strehi in vpil: »Hi-ja, liška!«

Ko se je mladič do male volje naja- hal, je predal eno nogo preko vrha in se začel spuščati po gasilski lestvi- ci, obrnjen s pleči proti strehi. Od časa do časa mu je spozelo, ker so bile deske sklizle, vendar pa se je zadržal na prečkah. Pri spuščanju je na glas prešteval prečke: »Ena, dve, tri, štiri, pet, šest, osem, dvanajst.« Če bi preskakoval prečke, kakor je številke bi bila slaba z njim. A ko je prišel do roba krova, se je čvrsto oprijel za zadnjo prečko lestve ter se začel še vedno tako na hrbtu spušča- ti z nogami v prazen prostor. To je bila drznost! Umiral sem od strahu. Počasi pa je obstal ter začel mirno zreti v globino. Zaklical sem mu, naj kar sedi, kakor sedi, da mu bom pod- stavil lestvo, do katere bi moral priti le preko strmih desk. Ko pa je videl, kaj nameravam, se je obrnil ter se začel vzpenjati po strehi hitro kakor mačka.

Obstal sem onemel. Ali naj pokli- čem njegove domače s polja? Zagle- dal sem poln koš krme ter začel s krmo posipavati kamenita tla pod streho. Ali ko je otrok zagledal, kaj delam, je obrnil glavo na ono stran strehe, kjer ni bilo gasilskih lestev, kakor da bi se hotel tam dol spustiti. S polja se je vrnil kmet in zaklical: »Kaj delate tu? Ne vidite da se vas otrok boji?«

Film

Nova vloga Wallace Beeryja

Wallace Beery — danes prvi ameriški karakterni igralec — je začel filmsko kariero kot povsem neznan igralec drugo-

vrstnih vlog. Bil pa je pri filmu že od vsega njegovega začetka, tako da ga lahko prištevamo med veterane filmskega platna. Skraja so mu dajali manjše vloge, kjer je moral igrati po navadi brutalne in nesimpatične tipe. In igral je vse — razbojnika v cowboyskih filmih in najrazličnejše tipe zloglasnih gangsterjev, ki jih je takrat filmska publika tako rada požirala. Zatem pa se je za nekaj časa preselil v komedije. Kmalu pa mu je film

„Vhamp“ prinesel svetovno slavo. Režiserji so opazili, koliko talenta se skriva v mladem igralcu. Začeli so mu dajati težje in težje vloge, v katerih je moral razviti vse svoje igralske zmožnosti. Kritika je proglasila Wallace Beeryja za odličnega karakternega igralca, kar je pač najboljše potrdila njegova nadaljnja filmska kariera, kakor vloga mehiškega narodnega junaka Pancha Villa, ki še ni dobila do danes primere na filmskem platnu.

Za film „Viva Ville“, za ta največji triumf, ki ga je dosegel kdaj Wallace Beery, so se začele nizati same dovršene vloge, ki jih je mogel podati pač samo „Wally“, kakor ga nazivajo v ameriškem filmskem žargonu. Spomniti se je treba samo na njegove vloge v filmih „Tiger Arizone“, „Veseli potepuhi“, „Vstani in bojuj se“ in še v tolikih drugih filmih. Vloge so se kar kosale med sabo po kvaliteti.

Zdaj pa je znova ustvaril Wallace Beery odlično karakterni vlogo v novem filmu „Neznani junaki“. V „Neznanih junakih“ igra Wallace Beery starokopitnega policijskega narednika, ki ga trapi tudi neka očetovska bolečina, vendar pa ostane v službi vselej strogo uraden. Ko pridejo nanj težave ter ga privedeta srce in razum na križišče, se odloči za pot, ki mu jo je pokazala pamet. Vloga narednika Maddena spada, kakor javlja svetovnitisk, med najsijajnejše karakterni vloge slavnega filmskega veterana. Kritiki jo celo sporejajo z njegovo vlogo v filmu „Vila Ville“. Zraven Beeryja, ki je duša vsega filma in močnega, dramatično razpletajočega se dejanja, igra nekoliko novih hollywoodskih talentov. Med njimi je treba omeniti Alana Curtisa, ki igra vlogo Beeryjevega sina, za njim sijajnega Toma Broma in novo filmsko zvezdnico ljubko Laraine Day. Delo je režiral Josef von Sternberg.

Filmsko življenje „dvojnikov“

V senci velikih in slavnih filmskih igralcev stoje „dvojniki“, namestniki, ki brez slave, popularnosti in bodočnosti in kajpak tudi brez velikih plač opravljajo najtežje dolžnosti svojih oboževanih dvojnikov. Za štirideset ur dela dobi dvojnik okrog 35 do 50 dolarjev; med filmanjem mora biti zmerom pripravljen, da nadaljuje igro, če se „zvezda“ ali „zvezdnik“ utruji. „Dvojnik“ je, kakor pravimo, do

groba navezan na svoj original in — kar je najbolj tragično — čim bolj je podoben originalu, tem manj izgledov ima, da se bo na platnu pojavil s svojim imenom. Malokateremu „dvojniku“ se je posrečilo napraviti kariero. To redkost so dosegli Joe Mac Cray, nekdanji dvojnik Rudolfa Valentina, Wally Raid in Arnold Grey, toda vsi ti trije so zgodaj umrli. Pogosto veže original in „dvojnika“ trd-

no prijateljstvo. Tako v vsem Hollywoodu vedo za prijateljstvo med Shirley Templevo in njeno „dvojnico“ Mary Loo Iceleebovo in za zvesto prijateljstvo med Bingom Crosbyjem in njegovim soferjem in dvojnikom Leonom Leanom. Štiri sestre Doilove so tako podobne Katarini Hepburnovi, da pogosto druga drugi služijo za dvojnico. Brata Mac Laglena sta si pa tako podobna, da ne kamera ne glas ne moreta pokazati razlike, ki jo opazimo edino po talentu. Tako vidimo, da žive v senci velikih igralcev majhni, ki za skromne plače pripomorejo k slavi velikih.

Mariborčanka
Elfie Mayerhofer (UFA)

Mlado Mariborčanko in Ufno filmsko zvezdnico smo videli že nekajkrat na filmskem platnu v Mariboru. Tudi letos bo nastopila simpatična zvezdnica v nekaj novih Ufinih filmih.

f. „Tarzan“ Weismüller se je znova oženil. Filmski igralec in zmagovalci v plavanju Johnny Weismüller, ki ga pozna najširša filmska publika iz filmov kot Tarzana, se je znova oženil, tokrat s plesalko Beryl Dacot. Prejšnja njegova žena je bila filmska igralka Luppe Velez.

f. Češki filmi v Benetkah. Na filmski festival v Benetkah sta bila poslana iz češkomoravskega protektorata samo dva

zabavna filma: „Humoreska“ od Otakara Vaarve in „Tulak Makoin“ od Ladislava Broma. Zraven teh produkcij je bil tudi kratak dokumentarni film o filmi češkomoravskega protektorata in o italijanske naslove in dialoge.

f. „Mladost prezidenta Lincoln“ na filmskem platnu. 20th Century Fox je izdelal film, ki prikazuje mladostna leta tega velikega ameriškega prezidenta, kako se je skozi borbo v življenju pripravil za svojo kasnejši poklic. Osebnost prezidenta Lincoln je igral Henry Fond, kateremu je posrečilo podati verno sliko mladosti kasnejšega ameriškega predsednika.

f. Sueški prekop — v filmu. Danes znova mnogo govori o sueškem prekoku, največ zaradi tega, ker ima to vama vodno pot v rokah Anglija, ki nikakor ne želi slišati, da bi si tudi kdo drug stnil pravice do nje. Včasih pa ni tako. Ko je prišel genialni konstruktor sueškega prekopa Disraeli k takratnemu angleškemu predsedniku Gladstonu, mu je povedal, da vladno vred ničesar slišati o kakršnih načrtih sueškega prekopa. Disraeli je napraviti marsikateri težak korak, preden je prodiral s svojim načrtom ter si zagotovil podporo Anglije za gradnjo prekopa, to je najkrajše poti med Sredozemskim in Rdečim morjem. — Napele dogodke, so se nizali okoli borbe za zgraditev prekopa, ki je danes eden izmed najpomembnejših temeljev angleškega imperija. V monumentalnem filmu posnel 20th Century Fox. Film, ki so ga imenovali „Sueški prekop“, se odlikuje izrazni moči, tehniko in scenerijo. Vloge v filmu so dobili najboljši hollywoodski zvezdniki kakor Tyrone Power, Annabella in Loretta Young. Film bo izmed največjih dogodkov prihodnje filmske sezone.

OBOZEVALCI NAGOTE NA ANGLEŠKEM

Kult nagote ima vedno več pristalcev na Angleškem. Sodijo, da je zdaj v Angliji 40 nudističnih kolonij, 12 od teh na daleč od Londona. Največja organizacija »Društva za sončno in zračno kopanje«, kakor se organizacije nagcev imenujejo, štejejo 30.000 članov iz vseh stanov. Poletne počitnice prežive v naravi, pristop nepoklicanim je seveda strogo prepovedan. Neki gospod, ki je hotel obiskati takšno taborišče nagcev, je bil opozorjen, da sme stopiti vanj le, če se sam sleče. Pred leti so nudisti še imeli kratke kopalne hlače, zdaj hodijo okrog Adamovi obleki.

»Za Boga milega, kako ste ga mogli pustiti na streho?«

Kmet se je nasmejal in rekel: »Kdaj se pa naj človek nauči plezati, če ne takrat, ko je mlad in živ?«

»Kaj pa če se spotakne?«

»Ho, morali bi samo videti tega obešnjaka, kako se poganja po češnjah. Ni veje, na katero se ne bi upal povzpeti. Ko ptica skače z veje na vejo. Koliko veveric je že prinesel iz gozda. Kaj pa je zanj streha, kjer se ne more ničesar zlomiti.«

»Ali sami ste rekli, da se boji.«

»Boji se, seveda se boji — tujca!«

»Mene?«

»Koga pa drugega? Tuij obrazi so pri nas redki.«

Kmet je potresel lestve, da se je prepričal, če stojijo dovolj trdno in zaklical: »Maks, jaz sem tu, dedek!«

Odšel sem pod lipo in sedel na klop, da me fant ne bi opazil. Začel sem razmišljati o tem, kako meščanke trepetajo za svoje otroke, kako jim vse prepovedujejo, kako jih zavijajo, da se ne bi kateri prehladil in kak vrisč zaženejo, če otrok zleze na naslonjač in če se poziblje na ograji. Toliko, da me ni posilil smeh. Fant je medtem razmišljanjem že zdavnaj prišel na tla.

Zaslišali so se zvonci. Med kočami je prišla živina: krave, voli, biki, teleta. Goveda so mukala, puhala skozi nazdrvi in kopala z nogami, da je pršel pesek na vse strani. Med to živino, ki je bila pripravljena vsak čas zabosti svojemu nasprotniku rogove v vrat, je šlo majhno, sedemletno in boso dekletce. Z brezovo šibo in toplo po živini. Večkrat se je zapletlo z nogami med noge živine.

Počasi so se začeli vračati s polji tudi ostali. Majhna, vedno zaposlena kmetica je rekla svojemu možu: »Spravi nekam tisto nad jezom. Fant

hodi po njej, prav lahko mu zdrči v vodo.«

»Če se bo zmočil, bo dobil s palico,« je dejal oče in pri tem je ostalo.

»Koliko jih imate?« sem pokazal proti kmetu na otroke, ki so se natepli okoli naju.

»Deset,« mi je odgovoril.

»Enega ni več,« je rekla mirno žena in pristavila: »Pozimi je prišel pod sani, pa so ga stisnile.«

Ko sem odhajal za potokom, je skočil izpod jeza pred me kakor miš moker otrok in si stresal vodo iz obleke. V velikem loku me je obšel ter krenil v neko kolibo. Tam se bo posušil; kajti če bi prišel tako moker domov, bi bil tepen. Po motki se sme hoditi, le v vodo je prepovedano pa-sti.

Jez je bil širok in globok, samo Maks se je mogel izvleči iz njega. — Tega fantahina bi lahko z mirno dušo poslali na vrh zvonika. Bal se ne bi ne orlov in ne tujcev, bal bi se samo — tujcev.

—o—

Na morje

Igor Samoròd

— In zopet po dolgi cesti med gozdovjem...

»Stoj! Glej, Vlado!«

V daljavi je zamigljala lučica, poleg pa še ena in še ena —

»Vas, župnišče!«

Nekaj radostnega je naju prešinilo. Še bolj sva poglala kolesi in kakor dve izstreljeni puščici sva zdrvela skozi noč.

Potrkala bova na župnišče, z odprtimi rokami naju sprejmejo... Topla kava, nato pa v slamo, v goro slame se zarijem in zaspim, sem sanjaril in vzdihnil.

40 milijonsko mesto

V bližini francoskega mesta Quimper so odkrili pravo mravljiško velemesto. Mravljišče ima 16 glavnih in 62 vzporednih kolonij. Največja postojanka mravelj je točno v sredini mravljišča. Vsi predeli v mravljišču so zvezani s hodniki, ki merijo skupno do 10 km. V tem velemestnem mravljišču pa je okoli 40 milijonov mravelj.

—o—

Največja ladja na svetu

V Angliji so splovili v morje doslej največjo ladjo na svetu »Kraljico Elizabeto«. Brutto ali kosmata tonaža tega ladijskega velikana znaša 85.000 ton, torej 4000 ton več kakor angleška ladja »Kraljica Marija«, lahko pa sprejme na svoj krov okoli 2.400 potnikov. Na parniku je tudi urejena električna centrala, ki proizvaja toliko električne energije, kakor bi jo bilo potrebno za mesto z 200.000 prebivalci.

—o—

Hiše iz bombaža. Da so začeli v Ameriki izdelovati steklene hiše, po-

zneje pa celo tkanine, nogavice, robce, zavese in najrazličnejše blago za ženske obleke, smo že pisali, zdaj pa javlja seveda znova neki ameriški industrijski časopis, da se je strokovnjakom posrečilo napraviti bombaž uporaben za gradnjo hiš. Odslej bodo torej ves ameriški bombaž, ki ga ne morejo prodati v tujino, uporabili za gradnjo hiš.

Najsvetlejša zvezda stalnica na nebu je Sirius, ki je oddaljena od naše zemlje 16 svetlobnih let. Sirius svetli štirikrat močnejše, kakor katera koli zvezda v sončnem sistemu.

Steklen denar je pač najnovejši izum v denarništvu. Strokovnjaki pravijo, da bo tak steklen bankovec, ki se bo dal zlagati kot papir, manj nevaren za ljudsko zdravje, in da se tudi ne bo dal tako lahko posredovati. Neka ameriška država pa je pred kratkim celo napravila denar iz drv.

—o—

Koliko žeblijev radi dobro podkovan konj?

(vsaunaqo)

Iz teme je vzrasla koča, nato druga in še pod tucata jih je bilo... Zada pa temen, v nebo štrleč stolp...

Tja sva jo mahnila. Ob cerkvi je stala ponosna stavba — župnišče. Nekaj časa sva dvomila, si zbirala, nato pa zaklicala:

»Odprite!«

Udarci po vratih so odmevali po veži. Postal me je strah.

»Odprite, ljudje božji!«

V kamrci je zaplapolala svetilka; čula sva težke korake, med durmi se je pokazala glava kuharice.

»Dober večer, dva študenta sva.«

Potem vedno enaka, stara pesem. Potnika sva, prosiva nekaj toplega in

skromen kotichek na skednju.

Kuharičin obraz je dobival trde poteze. Zakašljala je in pričela:

»Ja, veste, gospoda župnika ni doma, sama pa ne smem.«

Spogledala sva se. V stolpu je zaroljalo in pričelo biti.

Ena, dve, tri... deset — sem našel.

Vrata so se zaloputnila in zopet je bilo vse mirno...

»Preklete, zopet nič!«

Mislila sva... Kaj sedaj? Dalje?

Iz vasi se je začela otožna fantovska pesem; takoj nato pa zavijanje bolnega psa in močno, pretrgano lajanje...

(Konec prihodnjice)

Zanimivosti

„Dora, Dora, ne pusti me umreti!“

Tragedija pevske kariere Enrica Carusa, kralja vseh tenorjev

Malu se bo spet razgrnil oder naših gledališč in med poslušalce se bo tiho-čapila čarobna arija »krščenih pevcev.« Tenoristi bodo imeli svoje milence, občudovanje bodo zbujači junaški karitoni in globoki basi. Toda, razen poznane Fedorja Šaljapina, je bilo kaj malo pevcev, ki bi se po svoji pevski karieri in od Boga danem glasom mogli meriti s slavnim pokojnim tenorjem Enricom Carusom.

Caruso je bil zaposlen kot tovarniški delavec v največji tovarni Meuricoffre pri Napoliju. Tam je imel službo že njegov oče kot skladiščnik in knjigovodja. Mladi Caruso je v prostem času prepeval na koru, po kavarnah in družbah, v službi je bil vesten in točen. Leta 1891. je Caruso pel po raznih kopališčih Napolija, kar je prejel od gostov je bilo njegovo. Kljub temu je ves njegov dnevni prihodek marsikdaj znesel komaj liro. V Napoliju se je mladi pevec seznanil z bari-tonistom Edvardom Missianom, kateremu je Enricov glas izredno ugajal. Missiano je mladeniča privedel k učitelju petja, Berginu. S tem je bil storjen prvi, pa odločen korak v pevske kariere Carusa.

Skladiščnik je postal tenorist.

V začetku našega stoletja je prišel Caruso v New York, ki mu je postal druga domovina. Sprva je imel velike boje, preden se je prebil v prve vrste, kajti razen svežega tenorskega glasu ni imel drugih pripomočkov, ki bi ga vrgli v ospredje ansambla Metropolitan opere. Toda, že v drugi sezoni je mladi Italijan postal senzacija. Njegovi honorarji so rasli v bajestovne višine. Samo za

eno predstavo je dobil 2500 dolarjev!

V avgustu 1. 1914 ga je angažiral impresario Ripero za Mehiko, ponudivši mu za vsako od enajstih predstav po 7000, od katerih mu je že vnaprej plačal 28.000 dolarjev! Od ameriške meje v Mehiko je mladi tenorist potoval v oklopnem vlaku, spremljan od čete vojakov, ki so ga čuvali pred eventualnim napadom v revolucionarnem ozemlju.

V Havani so se plače Carusa še povisale. Ljudje so ga hoteli na vsak način slišati, čeprav je impresario terjal za vsak sedež v parterju 20 dolarjev! Vsak večer je dobil Caruso po 10.000 dolarjev. Na Cubi je bila publika zaradi visokih cen razjarjena in

med prvim dejanjem »Aide« je nekdo vr-gel bombo v gledališče.

Nastala je strahovita panika, prihiteli so stražniki in gasilci, predstava je bilo končana. Caruso se je vzpel v avtomobil, maskiran v kostimu Radamesa in se odpeljal v hotel.

Davkov noče plačati...

Malu je dobival Caruso ogromne honorarje. Toda, imel je tudi velike izdatke. Za poroko z Dorothy Benjamin je plačal 5000 dolarjev. Na davkih je moral plačati 153.000 dolarjev, zato se je kakor mnogi drugi slavni vrstniki te dobe tudi Caruso lotil davčnega štrajka. Londonski davčni urad ga je nekoč proglasil za Londončana, samo da bi ga laže bolj obdavčilo. Caruso je bil razjarjen, čez noč je dal prenesti vse iz svojega stanovanja, nekaj je razdelil prijateljem, ostalo pa pogajal v Italijo. Davkarjem ni ostalo drugega, kakor da ga puste v miru...

Izpopolnjeval se je še pri Lombardiju, kasneje je sam poučeval petje. Svoj glas je vežbal s tem, da je prislanjal glavo k zidu. Tako se je navadil, da je pri petju Rudolfov ariji »La Boheme« ni dolgo mogel doseči visokega »C«. Trudil se je in se tako izpopolnil, da je njegov glas zvenel kot čisto zlato. Pel je brez vsakega napora.

njegova tajna je bila, da je razne tone »govoril«...

Carusov glas je zdržal vse. Čez mero je pevec kadil. Ko je l. 1906. in 1907. govoril na Dunaju, mu je gasilec hotel prepovedati kajenje za kulisami. Caruso se je nato obrnil na generalnega ravna-

telja, ki mu je kajenje dovolil. Od tedaj je pevcu vedno sledil gasilec s posodo polno vode, da je vanjo metal čike in pepel. Med predstavo je Caruso večkrat popil slano vodo, v vsakem njegovem kostumu so bili nevidni žepi, iz katerih je naglo potegnil stekleničico, se obrnil in še hitreje srknil iz nje. Pred nastopom velikih partij je dalje časa poležal, nato se je vežbal v držji in mimiki svoje vloge. Občinstvo je bilo vedno izredno navdušeno. V Ostendeu je neki Belgijec dejal, da

poje Caruso, kakor da bi sam arhangel godel na klarinet...

In vendar ni bil Caruso srečen... Bismarck je nekoč dejal o sebi, da v vsem svojem življenju ni bil 5' minut srečen. O Carusovem življenju lahko rečemo, da so bile srečne štiri minute... Imel je krasno zbirko ur, plastik in denarja, bil je lastnik prelepega dvorca Bellosquadro, zidanega v krasnem stilu in razkošno

opremljenega. Toda, niti ure ni imel miru. Njegov blagodneči glas je bil zanj istočasno njegov neukrotljivi demon. Zmehrom ga je moral gojiti, vedno se je bal, da ga ne izgubi.

Caruso se je strašno bal starosti in smrti.

Njegov lirčni glas ni zmogel Rinalda v Gluckovi »Armidi«, »Lohengrina« je pel samo enkrat. »Tristana« in »Parsifala« nikoli. Priroda zanj ni pomenila mnogo. Na izletih je bil vedno apatičen, stalno je spal pri zaprtih oknih, vprav malo-meščansko se je bal svežega zraka. Za higieno se ni menil, kar se mu je maščevalo. Nikoli ni prečital niti ene knjige, zabaval se je le z risanjem karikatur, v katerih je dosegel precejšnjo izurjenost. V New Yorku je

sodeloval pri nekem italijanskem listu kot karikaturist.

Dolgoletna prijateljica, Ada Giachetti je zapustila Carusa in šla od njega potem, ko mu je rodila več sinov. Spečala

Arhiv za gramofonske plošče

Arhiv gramofonskih plošč, ki je priključen kongresni knjižnici v Washingtonu, je danes najbogatejši na svetu. Zbirka narašča vsak dan in skoraj ni glasu znamenitejših sodobnikov, ki bi v tem arhivu ne bil ovekovečen.

Ena najsenzacionalnejših psošč vsebuje govor kralja Edvarda VII., s katerim se je odpovedal prestolu. K tej plošči spada diagram, ki so ga napravili s pomočjo občutljivega oscilografa. Krivulja na tem diagramu kaže celo najmanjše spremembe v glasu odstopajočega kralja in dokazuje, kako silno razburjen je bil vladar, sedanjji vojvoda Windsorški, v tistem trenutku.

V tem arhivu pa gramofonskih plošč ne

hranijo samo, temveč jih tudi strogo znanstveno izkoriščajo. Eden največjih uspehov, ki so jih dosegli v washingtonskem arhivu je ta, da so po starih fotografskih valjih, na katerih so početki gramofonije fiksirali na pr. glasove Gladstonea, Barnuma, Stanleja itd., navzlic njihovim tehničnim nedostatom izdelali gramofonske plošče, ki podajajo te davno mrtve glasove popolnoma naravno. Gre za poseben postopek, ki ga je izumil Edisonov prijatelj, inž. Robert Vincent in ki so ga sedaj v Washingtonu prvič preizkusili s popolnim uspehom. S tem postopkom je mogoče svedu izboljšati tudi glasove starih, obrabljenih gramofonskih plošč, tako da se dajo tudi glasovi kakšnih znamenitih pevcev ohraniti v popolni vernosti in čistoti.

Usoda 1500 legitimacij USA v Evropi

Okrog 1500 »izgubljenih« ameriških potnih listov je v Evropi. Ameriške oblasti se boje, da je mnogo teh potnic prišlo v roke špijonov in zdaj jih poskušajo poiskati in uničiti.

Ti potni listi so bili izdani onim Američanom, ki so pod različnimi pretvezami odšli v Španijo in tamkaj stopili v republikansko armado za časa civilne vojne. Predno pa so ameriški prostovoljci odšli na fronto, so jim bili potni listi odvzeti in dali so jim zanje identifikacijske znake. Kje so zdaj ti potni listi, je odprto vprašanje, toda tukajšnji uradniki domnevajo,

da je velik odstotek teh potnih listov odšel v Moskvo.

Walter Krivitski, bivši sovjetski vohun v zahodni Evropi in zdaj begunec v Ameriki je pisal 15. aprila t. l. v »The Saturday Evening Postu«, da je na pomlad l. 1937. ob povratku v Moskvo videl v enem svežnju čez sto potnih listov v sovjetskem znanjem uradu, kamor so jih Stalinovi agenti poslali iz Španije med civilno vojno in polovica teh je bila ameriških. Gornja vest iz Washingtona zdaj potrjuje, kar je Krivitski pisal pred štiri meseci.

Starokitajska pravila za zdravnike

V neki knjigi iz dobe dinastije Mingov nahajamo sledečih pet pravil za tedanje zdravnike:

Mlad tat se je oženil. Nekoliko dni pred poroko je stopil k svojemu tastu, znanemu kradljivcu in mu dejal:
— Nekaj bi te vprašal, oča?
— No, kaj?
— Hotel bi vedeti, kdo bo prej izmaknil nevestino doto, ti ali jaz...

Tast zetu: — Že dve hčeri sem vam dal, obe sa umrli. Kaj, zdaj hočete še tretjo?
Zet: — Samo še to mi dajte in svečano vam prisegam, da se bom potem obrnil na drugo družino...

— Zakaj niste takoj oddali denarnice?
— Ker je bila že pozna noč.
— Pa jutraj?
— Je bila že prazna...

1. Ne oklevaj brez potrebe, če te pokličejo h kakšnemu bolniku, pa naj bo bogat ali ubog. Poskrbi zanj, najsi lahko plača ali ne. Nekdo te bo za tvoj prijazni trud že poplačal.
2. Obišči dekle, vdovo ali nuno samo ob navzočnosti kakšne druge osebe. Pri kakšni skrivni boleznici izvrši skrbno preiskavo in ne govori o tem nikomur, tudi svoji ženi ne.
3. Ne zamenjaj dragocenih reči, kakor biserv ali lantarja, ki ti jih dajo za pripravo zdravlja. Bolje je, da jih da bolnik sam v zdravilo, da se izogne vsakemu sumničanju.

4. Med poslovnimi urami ne zapuščaj svoje hiše, ne hodi ob tem času obedovat, na izlete ali v pivske družbe. Obravnaj svoje bolnike osebno in kar jim zapišeš, zapiši jim skrbno in razločno.

5. Ne imej nečistih misli, če te pokličejo h kakšni prostitutki ali prilježnici. Obravnaj ju enako kakor bolnice iz dobrih družin. Čim si svojo dolžnost storil, pojdi in se vrni le tedaj, ko te pozovejo.

se je s pevčevim šoferjem... Ko se je Ada nekoč javila v New Yorku, da bi dobila od njega denar, je Carusa skelelo pri srcu...

Pretresljiva je bila Carusova smrt. Pri predstavi »Pagliacci« ni mogel več dovršiti slavne arije v prvem dejanju »Vesti la giubba«... Glas mu je odpovedal in Caruso se je z bolečino v srcu zgrudil na tla. Odvedli so ga domov. Po petih dneh je spet pel, dobil je znova popadke, zdravniki so ugotovili neuralgijo. Odstraniti so morali tenoristu eno rebro. Nekaj tednov kasneje se je stanje zboljšalo. Toda — ni bil več stari Caruso. Zapustil je Ameriko in se nastanil v Sorrentu. Upal je, da bo v domovini našel zdravje. Ali, nastopile so bolečine v kolkih. Potrebna je bila nujna operacija. Caruso je sovražil zdravnike, toda tri dni je moral mirno dopustiti, da so hodili s kirurškimi noži okrog njega. Bolezen je premagala njegovo nravo, bližal se je konec. Dne 2. avgusta 1921. je pretresljivo zgrabil ženo okrog vratu in zaječal:

— Dora, Dora, ne pusti me umreti...

Bilo je prepozno. V 48. letu je ugasnila Carusova zvezda, izdihnil je največji belkantist našega stoletja, kralj vseh tenorjev.

— Hm, za malega bom še dobil prostor, toda dolgin bo že moral v svetliniku spat...

Dva trgovska sodrudnika sta imela razmerje s svojo tipkarico, ki ni ostalo brez posledic. Zadevo sta med seboj na trgovski način pojasnila.

Prišel je dan poroda in oba sta čakala zelo radovedna pred vrati na izid.

Ven je prišla babica in dejala:

— Gospoda, stvar je normalno potekla. Dvojčka sta, ali eden je mrtev.

— Gorje, meni, vzdihne prvi sodrudnik. Moje ubogo dete...

Profesorja filozofije in kemije se pogovarjata.

— Si slišal, da je Hanza utonil v Savi in tako rešil žalostni problem življenja?, vpraša filozof.

— To ni nikaka rešitev, dostavi kemik.

— Kako to, da ne?

— To je tako enostavno. Človek se v vodi ne more raztopiti! odvažno odreže kemik.

Prišel je kmet ob dveh ponoči k zdravniku. — Prosim vas, gospod zdravnik, moji ženi je slabo.

— Kaj ji je tako slabo, da prihajate zdaj, po ponoči in še tako daleč?

— No, mi ravno tako hudo. Toda, konji morajo jutraj že zgodaj na polje. Treba bo orati...

Zupan (občinskemu tajniku): — Slišite! Danes je treba nekaj ukreniti za javno varnost. Dr. Iks ima predavanje. Obvestite orožnike, našega stražnika in nočnega čuvalja, da pridejo pravočasno na predavanje.

Občinski tajnik: — Čemu pa? Pri takem predavanju se vendar ne more nič zgoditi.

Zupan: — Vi ste lep občinski tajnik! Kaj niste čitali lepaka: Predavanje z demonstracijami?

Maharadža - berač, naveličan razkošja

Kadar slišimo o kakem indijskem maharadžu, si ga predstavljamo izprehajajočega se po bajnih vrtovih njegove mramorne palače ali jezdečega na slonu, okrašenem z zlatom in dragulji.

Za maharadžo Hatwe pa ta slika ne velja, kajti on je berač, dobesedno prosjak. ki se skromno preživlja od milodarov. A to šele od nedavna, in bi mu tega prav za prav tudi ne bilo treba. Še pred dobrim mesecem je sedel na zlatem prestolu in je kot dobrotljiv vladar svoje dežele, angleško-indijske pokrajine Bihar, zaslužil letno četrtilijona funtov šterlingov.

Nekega dne se je odpravil s svojimi dvorjani na pot, da bi obiskal mater. Spotoma pa je svoje spremstvo premotil in izginil brez sledu.

Vsa Indija je bila vznemirjena, bali so se, da je padel v roke razbojnikom. V resnici pa mu je le bilo prišlo hipno razsvetljenje. In te dni so ga našli v Benaresu, svetem hindujskem mestu. Tam je pred nekimi svetiščem čepel s prekrižanimi nogami med drugimi berači. Na to presenetljivo vest je njegova mlada soproga s sinčkom in hčerko takoj sedla v avto in pohitela v Benares. Ko se je ženina z otrokoma približala, je ravno padel

bakren novčič v leseno skodelico nagega, samo okoli ledij s platnom opasanega maharadža-berača, priklanjajočega se darovalcu.

Knežinja je prosila in moletovala, otroka sta tulila, zaman; berač je ostal neupogljiv. Želel je — naveličan dobrega življenja — samo še v premišljevanjih najti zadovoljstvo. Tudi pogled na razkošni avto Rolls-Royce, ki je čakal nanj tam na bregu Gangesa, ga ni mogel preokreniti v njegovem sklepu. Če se ne bo lepega dne le usedel vanj, — naveličan tolikih premišljevanj ob bornih milodarjih.

Prekmurje

Naloge šolske politike v Prekmurju

Ob priliki Prekmurskega tedna ter raznih drugih prireditvev in manifestacij, zvezanih z dvajseto obletnico prekmurskega osvobodjenja, so se objavljale najrazličnejše bilance, ki naj bi pokazale velik napredek Prekmurja v gospodarstvu in posebno v prosvetnem pogledu. Nihče ne dvomi, da se v prosvetnem pogledu v Prekmurju ni mnogo izpremenilo. Slovenske šole so vzgojile mlado generacijo, ki zavedno slovensko čustvuje ter danes že sama aktivno pomaga svojemu slovenskemu ljudstvu k boljši bodočnosti, ki mu jo prikazuje vedno v ozki povezanosti z vsem slovenskim narodom. Vendar pa danes po dvajsetih letih svobode še vedno ni vse tako, kot bi moralo biti. Ob priliki raznih proslav se je poudarjalo, da smo v Prekmurju danes popolnoma enakopravni z državljani na drugi strani Mure ter da so že minili časi, ko je imelo Prekmurje vlogo slovenske „Sibirije“. Vsakega pravega Prekmurca samo veselijo, da so se v tem pogledu razmere v mnogočem izpremenile ter da tudi Prekmurje polagoma postaja v nekem pogledu ravnopravno. Kljub vsem pozitivnim dejstvom, pa je danes še vedno dovolj takih, ki kvarno vplivajo na njegov napredek ter v tej obmejni slovenski pokrajini, periferni v trojnem oziru, vzbujajo nezadovoljstvo, zavirajo napredek prosvete ter podkopujejo tudi ugled in spoštovanje državni avtoriteti.

Eno izmed onih k sreči že manj pogostih negativnih dejstev, ki pa kljub temu zaslužijo vso pozornost ter jih je treba nujno izpremeniti, so napake dosedanje šolske politike v Prekmurju. Vse kaže, da si mnogi in celo odgovorni činitelji v Prekmurju — in verjetno tudi izven Prekmurja — še vedno niso na jasnem, kake naj bi bile naloge slovenskega učiteljstva v obmejnem Prekmurju, najmlajši slovenski in jugoslovanski pokrajini, ki je bila tisočletje ločena ter živela svoje posebno življenje v sklopu tujega gospodarskega, socialnega in političnega sistema, sistematično odnaredovana po tuji prosvetni politiki in z najrazličnejšimi tekovinami tuje kulture. Najpoglavitejša napaka te politike, ki kaže vso njeno kratkovidnost in ozko-srčnost, je postopanje z učiteljstvom. Z ozirom na zgoraj navedena dejstva, bi Prekmurje potrebovalo ter po svojem pravem pomenu za slovensko narodno celokupnost tudi zaslužilo prvovrstni in visoko kvalificirani učiteljski kader. Če ima učiteljstvo eminenten pomen za narodno in državljansko vzgojo pri vsakem, torej tudi v našem

narodu, je pomen te vzgoje v Prekmurju gotovo podvojen. Da bo moglo tej svoji nalogi zadostiti, je potrebno, da se čimbolj poglobi v življenjsko občestvo svojega šolskega okoliša, spozna mora gospodarske, socialne in kulturne razmere kraja in pokrajine, kjer naj deluje. Pridobiti si mora zupanje prebivalstva z daljšim in vsakodnevnim delom kot njegov izobraženi pomočnik ter odkritosrčni svetovalec. Pereča vprašanja narodne obrambe, ki nam jih je prinesla še s podvojeno težo zadnja doba, terjajo od učitelja še kvalitetnejšega dela. Pri tem pa je vprašanje ali je učiteljstvo v Prekmurju imelo vse te pogoje za svoje delo? Razne debate in še bolj mnogo javnosti zamolčanih dejstev priča, da žal ni bilo tako. Mnogo težav s katerimi se bori učiteljstvo v ostali Sloveniji in ki prihajajo nekoliko tudi v javnost, ima v polni meri tudi učiteljstvo v Prekmurju: to so vprašanja zasluzka, stalnosti, političnega priganjstva itd.

Navedenim dejstvom se pridružijo v Prekmurju še mnogi z učiteljstvom nezasedeni razredi, preveliko število otrok v posameznih razredih, slaba poslopja, kazenske namestitve, ki so celo povojno dobo bile skoraj reden pojav, nameščanje neizkušenih novincev itd. In kot nalašč se je zopet učitelje, ki so se v razmere vživeli predstavilo bog ve kam na drugo stran Mure. Učitelj, ki se je vživel edini od vseh službujočih na znani kazenski postojanki, preuredil šolo, imel najlepši šolski vrt v okraju, je bil po „službeni potrebi“ premeščen iz Prekmurja. Učiteljica, ki je službovala dolgo dobo v Prekmurju, spoznala razmere ter se poročila z domačinom neučiteljem ter imela otroka, je bila premeščena zopet po „službeni potrebi“ na drugi skrajni konec Slovenije itd.

V Prekmurju so dobivala ta dejstva radi mnogih posebnih prilik še veliko odurnejše posledice. Če torej danes zaznamujemo velik napredek na pro-

svetnem poprišču tudi tu, je to predvsem posledica idealnega in požrtvovalnega dela prosvetnih delavcev, ki so tudi v Prekmurju nekako premagali ovire zgrešene politike. Viden prosvetni napredek pa je tudi posledica in dokaz slovenske pripadnosti komaj osvobodjene pokrajine, za katero je bilo tudi tako stanje ogromen korak naprej.

Če vse to danes navajamo, delamo to zato, ker smo prepričani, da je danes čas, ko se naj tudi v pogledu šolske politike v Prekmurju stanje popolnoma normalizira ter upošteva končno naloge, ki jih postavljata periferia lega in splošne prilike v državi in izven nje. Poleg zagotavljanja splošnih človeških pogojev življenja, za katere se bori vse slovensko učiteljstvo, je potrebno posebno učiteljstvu v Prekmurju olajšati njegov poklic s stalnostjo, ki je ne bo prekinila kdaj koli „službena potreba“. Pošiljati je treba v Prekmurje najbolj kvalificirano učiteljstvo ter ga zaščititi pred pritiskom gotovih političnih faktorjev. Šolstvo je treba depolitizirati popolnoma, da ne bo služilo nikomur drugemu kot samo narodu in državi. Namesto krivih in škodljivih postopanj z učiteljstvom je treba polagati več skrbi nezasedenim in z otroci prenatrpanim razredom, slabim in nezdruvim šolskim poslopjem itd. Samo tako bo obhajalo Prekmurje lahko s ponosom 20 letnico svobodnega prosvetnega razvoja, bo vzrasel ugled državne uprave, bo dobila država polno avtoriteto v najširših plasteh. In učiteljstvo, ki je do danes kljub mnogim oviram toliko doprineslo za napredek narodne misli v Prekmurju, za dvig njegove prosvete, bo zaščiteno to vršilo še z večjim veseljem ter uspehi. Normalizacija šolskih prilik bo pa ustvarila predvsem tesno povezanost med učiteljem in ljudstvom, ki je najboljše jamstvo za vsestranski uspeh njegovega dela.

—ič.

Goričko se drami

PRAZNIK KMETSKEGA DELA IN MISLI V PUCONCIH IN LUCOVI

V nedeljo, 27. avgusta, je praznovala puconska in okoliška kmetska mladina praznik svojega mladega kmetsko-mladinskega gibanja. Pokazala je, da je pravilno razumela pomen prosvete za preprostega človeka ter da uživa tudi pri starejših vso podporo. Mlado puconsko Društvo kmetskih fantov in deklet je priredilo **kmetski praznik**. Kot začetek prireditve je bila ob pol 2. uri popoldne organizirana povor-

ka, ki je po številu udeležencev celo prekosila soboško povorko ob priliki prireditve Prekm. okrožja KFD. Poleg godbe, zastav itd. je sodelovalo v povorki veliko število kolesarjev. Povorka, ki se je formirala pred gasilskim domom, je krenila na tekmovališče pri postaji. Tu se je vršilo **kmetsko zborovanje**, ki ga je vodil predsednik domačega društva Ernet Flisar. V svojem nagovoru je pozdra-

vil vse navzoče ter poudaril pomen kmetske izobrazbe za kmeta. Tudi kmeta je treba upoštevati po pomenu, ki ga ima njegovo delo za družbo. Zvezin revizor Vinko Kristan je izrazil zborovalcem pozdrave kmetske mladine iz Gorenjske ter poudaril moč skupnosti in sloge vse slovenske kmetske mladine, ki se v svojih društvenih pripravah na boljšo bodočnost slovenskega preprostega ljudstva in vsega naroda. Za Klub prekm. akadem. kov je pozdravil Mirko Bagar ter udaril pripravljenost prekm. mlade inteligentne generacije da pomaga kmetski mladini pri njenem delu. Vime- nu snujočih se društev sta pozdravila Rudolf Čarni iz Nemčavcev in Ferdo Flisar iz Vaneče. Za društva ob skrajni meji je prinesel pozdrave Zoran Balek iz Sulincev. Zadnji je govoril delegat Zveze KFD Stefan Kovač. Vilepni črpnem in stalno aklamiranjem goru je razložil pomen prosvete in društvenega življenja za kmeta in kmetsko mladino, govoril o pomenu sloge med kmetskim in vsem preostlim ljudstvom. Omenil je tudi nekatere preke, ki se postavljajo kmetsko-mladinskemu gibanju na pot in ki jih je svojo mladostno pogumnostjo kmetsko-mladina zmaga. Razložil je med drugim tudi pojem nacionalizma, kot ga razume kmetski in preprosti človek ter poudaril pomen slovenstva ter pripadnosti k Jugoslaviji tudi za prekmurskega kmeta in njegov vsestranski napredek. To ni nacionalizem puhlih fraz temveč nacionalizem dela za izboljšanje socialnih prilik, za dvig kulture in prosvete, za mir, ki po potrebi odločno in vztrajno vodi tudi boje za zmage nad napadalcem. Kmetsko ljudstvo želi pravilne in trajne ureditve skupne države v kateri naj imajo vsi trije narodi enake pravice ter kjer naj se vlada po svobodno izraženi volji ljudstva.

Po zborovanju se je vršila **tekma koscev**, katere se je udeležilo devet tekmovalcev. Po oceni kmetske komisije je bil najboljši kosci Ludvik Štavel iz Puconec, drugi Nikolaj Krnec in tretji Karel Horval iz Puconec. Zborovanju in tekmi je prisotnovala množica kmetskega ljudstva. Puconec in tudi iz oddaljenih krajev, ki jo je prireditve vidno razglašala. Prisotne je bilo tudi mnogo inteligence, posebno akademske mladine, kar je gotovo najboljše jamstvo za pravilno razumevanje nalog, ki jih nalagajo prilike domači slovenski inteligenci v Prekmurju. — Po tekmi je bila ljudska veselica na vrtu gostilne Kološa.

Tudi v Lucovi, tik ob madžarski meji, je priredilo adrijansko DKFD tekmo koscev. Ob tej priliki sta govorila predsednik adrijanskega društva Lepša ter predsednik petrovskega društva Belec.

VACLAV PROKÚPEK:

Žena in zemlja

(Roman dvojne ljubezni)

In takšno Marijo je prišel pogledat Martin koncem decembra. Niti govoriti se ji ni več hotelo. Martin je spoznal, kako slabi, saj ima komaj še odprte oči. In dejala je, kako jo zdravniki silijo k operaciji in da bi šla v neki drugi sanatorij.

»Te megle, te so me...« je šibko dejala ob ločitvi. In Martin je razumel tudi vse drugo, kar ni izgovorila. »Na povratek ne moreva niti misliti, dragi, življenje izgubljam...«

In v duhu je spremljala Martina na poti domov. Toda Martin ni šel domov. Sedel je v kotu pustega železniškega vagona, zunaj je divjal vihar. Peljal se je v drugi sanatorij Smrekovec. Toda kdor je videl zdaj Martina, ni več videl zapotoškega gospodarja, temveč ubožca. In ta človek je potoval v Smrekovec, da se pogovori zaradi operacije in zdravljenja svoje žene.

Dogovoril se je, toda kako! Dnevno plačati 250 dinarjev in operacija sama? Dokler zdravnik bolnice ne vidi, ne more reči. Nekako deset do petnajst tisoč.

Domov se je vračal z novim upanjem in novim mirom. Na denar ni gledal. Delal si je: To še ni petdeset tisoč, ki mu

jih je bila prinesla Marija. In če bi moral prodati vse, tudi Dobje, bi prodal in ne rekel nič ne Mariji ne staršem.

Marijo odpelje v Smrekovec takoj, kakor hitro pride do denarja. Nekako ga mora zgnati skupaj. Toda povsod je manjkalo denarja.

Zaupal se je Lachmanu. Ponudil mu je polje. Naj si izbere kar hoče, kjer hoče. Lachman se je obotavljal.

»Kaj to počneš, dečko? Nehaj že blazneti, kaj sploh veš, da bo vse to kaj zaleglo? Misli na očeta in mater. Slabo starost jima pripravljaj.«

»Nič ne kupim,« je nadaljeval nato, »rajši ti jamčim, če bi zadostovalo, ti sam nekaj posodim.«

»Ne veste, kdo bi kupil?« vpraša Martin kakor da bi ne slišal, kaj mu Lachman svetuje.

In sta ugibala.

»Janda, zidar, ta je naravnost lačen zemlje...«

»Ali mu ne bi vi sami rekli?« vpraša Martin.

»Zakaj ne. Toda prodaj Dobje, fant, če ne gre drugače.«

»Nekaj moram prodati,« se je izognil

36 prememu odgovoru. Dobje je čuval v svojem sreč — edino ta kos zemlje je od njiju obeh, od Martina in Marije.

»In hranilnica — kaj misliš, da ti ne bo nič branila prodajati?«

Ah, na to Martin niti mislil ni. In pomislil je, koliko stvari je že prodal brez vednosti vsakogar.

Položil je roko Lachmanu na rame.

»Svetujte mi. Denar moram dobiti, tako ali tako.«

»Pusti to do jutri, nekaj si izmisli,« de Lachman in mu stisne roko.

»Izmisliva?« se je opotekel Martin in ni odšel, ni pustil večerne skrbi za jutri.

»Koliko pa prav za prav potrebuješ?« je še vprašal Lachman.

»Kakih trideset tisoč.«

»In kaj bi delal, če bi bil reven, če bi nič ne imel? Ali nimamo dolžnosti tudi do tistega, kar dedujemo?«

»Toda Marija, Lachman Marija. Mogoče me razumete, vsaj vi me razumite.«

»Misliti moraš na očeta, na mater in na sebe. Ali govoriš kdaj z njimi o tem? Ali se zavedaš, da so tu še oni?«

Lachman se je dotaknil živega in Martinu je bilo, da bi zahteval.

»Prodaj, prodaj, prodaj...« je planilo iz njega namesto odgovora.

»Del denarja moraš dati hranilnici, K Jandi pa pojdem,« je dejal Lachman in s tem sta se ločila.

In Martin je prodal.

Prodal je več kakor je bilo nujno potrebno, in dobil je šestdeset tisoč. Sli polje ostane tu, si je govoril, vseeno je, kdo ga obdeluje.

In takoj jutri napiše Mariji: Manja, pojdeva, pojdeva, pojdem s teboj in počakam, dokler mi ne ozdraviš. In ko ozdraviš, se vrneva skupaj. Kajne, da se vrneva? Manja, ali sedajle spiš?

In zunaj je bučal veter.

Tri dni je Martin begal po sodišču okoli zemljiških knjig. Je že konec, in le tri pojde po Marijo.

Do jutra je naletelo mnogo snega, vsa zemlja je bila bela, svojega polja ni videl, vsa zemlja se mu je spajala v eno del, in on mora tembolj verovati v one nove gore, v Smrekovec, v življenje.

Svojo radost je prenesel tudi na Marijo. V vlaku sta bila kakor otroka, igrala sta se skupaj, si pripovedovala in nič ju ni bolelo. Ko je Marija opazila prve vrhove gora, je utihnila. Dolgo, dolgo je gledala po gorah.

»Gospod Bog,« je vzdihnila, »ne kliči me še k sebi.«

In ko se je v Smrekovcu ločila od Martina, je vzdihnila še enkrat:

»Prosim te, ne kliči me še in pusti me še Martinu.«

(Nadaljevanje v sobotnenedeljski številki)

Sport

Sportni spored preko nedelje

Sportnemu občinstvu se obeta nedelja, saj je pestrin sportnim sporedom, saj je dosegla sezona s pričetkom jesenskega nogometnega prvenstva svoj višek.

ROKOBORBE ZA DRŽAVNO PRVENSTVO
Drevi ob 20. bo v Zadružni gospodarski banki povratna semifinlna borba za klubsko državno prvenstvo.

ATLETSKI MEETING SK RAPIDA
SK Rapid bo priredil dopoldne na svojem igrišču atletskega meeting kot prirediteljev po dolžnosti. Ob tej priliki bodo izpiti za atletske sodnike.

DRUGO KOLO V NOGOMETU
V mariborskem in celjskem okrožju so na sporedu sledeče tekme: v Mariboru: na igrišču Rapida ob 16.30 Maribor—

Gradjanski s prvenstveno predtekmo Maribor—Železničar (jun.). — V Murski Soboti: ob 16. Mura—Železničar. — V Čakovcu: ob 16. CSK—Rapid. — V Celju: pri Skalni kleti ob 17. Atletik—Amater. — V Hrastniku: ob 17. Hrastnik—Celje.

DIRKALIŠČNO PRVENSTVO MARIBORA
Na Železničarjevem stadionu bo pričelo ob 14.30 kolesarsko dirkališčno prvenstvo Maribora. Dospelo je nad 25 prijav. Ob tej priliki bodo kolesarski sodniški izpiti.

TROBOJ CELJE—ILIRIJA—ŽELEZNIČAR
V Celju na Glaziji bo dopoldne ob 9. omladinski troboj Celje—Ilirija—Železničar. Nastopili bodo odlični atleti. Propagandna vstopnina.

Dirkališčno prvenstvo Maribora 1939

V izvedbi Mariborske kolesarske podzveze in SK Železničarja bodo jutri dopoldne na stadionu medklubске kolesarske za dirkališčno prvenstvo Maribora 1939. Nastopili bodo juniorji in seniorji v 5

Jugoslavija vodi v Zagrebu 2:0
Včeraj se je pričel v Zagrebu teniški dvoboj z Madžarsko za srednjeevropski pokal Nj. Vel. kraljice Marije. Kovačeva je premagala Somogyijevo 6:4, 7:5, Florjanova pa Kormoczyjevo 3:6, 6:3, 6:3. Jugoslavija vodi torej z 2:0. Danes je na sporedu double, jutri pa zaključna singla.

HAJDUK (SARAJEVO) — MARATON
Drevi ob 20. se bosta sestali v dvorani Zadružne gospodarske banke rokoborski troboj sarajevskega Hajduka ter mariborskega Maratona v povratni semifinlni borbi za naslov klubskega državnega prvaka. Za Maratonove barve se bodo borili Dobek II (bantam), Dolinšek I (peresna), Rožič (lahka), Ules (welter), državni prvak Verbošt (srednja), Orešnik (polteška) ter Vidic (teška kategorija). Postava gostov za enkrat še ni znana, zagotovljeno pa je sodelovanje državnega prvaka v teški kategoriji Čuka. Za sodnika je določen g. Oster iz Zagreba.

KOLESARSKE IN MOTOCIKLISTIČNE PRIREDITVE V SEPTEMBRU
V septembru imajo kolesarji na sporedu sledeče prireditve:
2. sept.: Dirkališčno prvenstvo Maribora na stadionu Železničarja v izvedbi MKP ter SK Železničarja. — V Ljubljani in Sloveniji Gradcu medklubski dirki v izvedbi Edinstva in Mislina.
10. sept.: Državno dirkališčno prvenstvo v izvedbi SK Hermesa. — Ostali termini doslej niso zasedeni s prijavljenimi prireditvami ter jih lahko klubi smatrajo za proste termine za svoje dirke.
Jako pester spored imajo v septembru motociklisti, ki so zasedli vse nedelje po

dirkah. Doslej je prijavljenih nad 25 dirkačev ter se obetajo zanimive borbe. Za zmagovalce so razpisana lepa darila. Dirke bodo ob vsakem vremenu.

s Atletske dvoboje za tretje mesto v atletske prvenstvu države, ki bi moral biti 6. sept. v Splitu med Železničarjem in Hajdukom, je preložen na kasnejši čas.

s Beograjska kluba BSK in Jugoslavija pripravljata akcijo za ustanovitev Srbske nogometne zveze.

s Poljska nogometna zveza doslej še ni odpovedala reprezentativne nogometne tekme Jugoslavija—Poljska dne 6. IX. v Beogradu. Za sodnika je določen Belgijec Baert.

s Ferencvaros je odpovedal gostovanje v Beogradu, ker ni dobil dovoljenja od madžarskih oblasti.

s Gabrovič je na mednarodnem teniškem turnirju v Budimpešti v finalu premagal von Cramma z 1:6, 1:6, 6:2, 6:2, 6:2.

s Atletske dvoboje med Nemčijo in Belgijo v Krefeldu je bil pri stanju 48.5:28.5 za Nemčijo prekinjen.

n. »Čudežen« otrok. V Radovišču pozna ves kraj dve in pol leta starega fantka Rada, sina Spasija Karakučevića, ki poje na pamet preko 30 narodnih pesmi. Vaščani, posebno otroci, da kaj radi poslušajo ter jim mora mafiček dnevno prirediti koncerte.

n 145 hišice porušenih sredi moderne Beograda. Skoraj sredi Beograda se je, nahajalo naselje Jatagan Mali, kjer so bile same male hišice najbednejših Beograđanov. Te hišice, 145 po številu, je dala beograjska mestna občina porušiti.

Pravljica o svobodi

Ivan Potrč.

Deset let je preteklo od takrat, ko so pokopali Svobodo. Kmet se je žalostnega pogleda še prav dobro spominjal: v listih so izšle črne obrobline osmrtnice in nekrologi, nato pa se o Svobodi ni več govorilo, niti smelo se ni govoriti. Vendar pa je bilo kmetu težko za Svobodo — tako mu je bilo za njo kakor bi mu bilo težko za ženo, s katero bi preživljal dobesedno svojega življenja tja, kjer bi se žele po njeni smrti spoznati, kako težko bi bilo življenje brez nje, in da je ostal brez nje prav za prav samo pol človeka. Da bi laže prenesel izgubo, se je kmet zaprl vase, se zakopal v vino, grad, v delo na polju, v košnjo, v oranje ter skrbel za živino in rodil otroke. O Svobodi ni na kmetiji nihče več govoril. Po njej je ostal komaj spomin.

Kmetu so začeli odrasčati otroci. Kot orglice so se nabrali zvečer okoli stare babice, čebljali ter silili v babico, naj jim pripoveduje pravljice.

»Najlepšo pravljico pripoveduj, babica!« je zahtevala mala Lojzka, ki je začela prav za prav še komaj dobro govoriti. Naslonila se je babici na krilo ter se zagledala v njena usta, od koder bi naj prišla »najlepša pravljica«.

»Vse pravljice so najlepše«, je odgovorila skoraj malo užaljeno babica, vendar pa se je le zamislila. Iskala je po svojem dolgem življenju tisto, kar je šlo najlepše skozi njeno življenje ter se naposled spomnila na Svobodo. Presedla se je, vzela najmlajšega iz zibelke na krilo, da ne bi z vreščanjem motil pripovedovanja

ter začela:

»Pravljice o Svobodi vam še nisem pripovedovala. Dolgo mi je že ležala na jeziku, vendar nisem našla prave besede zanj. Najlepšo pravljico je pač treba pripovedovati z najlepšimi besedami. Vsaka beseda ni za vse. Poslušajte, otroci...«

Starka je pripovedovala, otroci pa so jo zvesto poslušali. Nobena beseda o Svobodi jim ni ušla. Za male kmetove otroke ni bila pravljica o Svobodi nobena pravljica, ampak je bila kos resničnega življenja, kakor so bile resnične zanje vse pravljice. Če bi ne bile pravljice zanje resničen svet, jih pač ne bi poslušali. Otroci gledajo vedno zelo pametno na svet, ne pustijo se varati.

Babica pa je pripovedovala. O Svobodi, o njenem rojstvu, o vsem pač, kar je dobrega prinesla na svet. Takrat je bilo ljudem dobro na svetu. Svoboda je preganala trinoge in graščinske valpte, vse one pač, ki ne pustijo siromaku, da bi v miru in zadovoljstvu živel. Zato so jo mogočniki preganjali; bila jim je trn v peti. Na žalost pa se ta najlepša babičina »pravljica«, kakor bi rekla Lojzka, ni končala tako kakor prejšnje babičine pravljice. Svobodo so zaprli v temen grad, in do babičinega pripovedovanja se še ni rodil nedolžen otrok, ki bi jo lahko rešil.

Babica je končala, med otroci pa je nastal dolg molk. Nato pa so se oglasili otroci skoraj vsi hkratu. Vsi so hoteli vedeti, kakšen mora biti tisti otrok, ki bi lahko rešil Svobodo, da bi bilo ljudem znova dobro na zemlji, mali Vanč pa je celo skoraj malo preveč predrzno in naravnost vprašal, da se je še Lojzka začudila, ko je videla starejšo kakšne dolge obraze so napravili, če bi namreč on lah-

RAZPIS MARIBORSKEGA GLEDALIŠKEGA ABONMAJA

Uprava Narodnega gledališča v Mariboru razpisuje za sezono 1939/40 abonma na 22 predstav (14 dramskih in 7 glasbenih ter en koncert). Abonenti uživajo v razmerju proti dnevnim cenam velik popust ter plačujejo svoj abonma v osmih zaporednih mesečnih obrokih, vedno v prvih dneh vsakega meseca.

Cene abonmaja: osem obrokov a din 47, 33, 27, 17 (za uradnike 39, 28, 24, 12) za ložne sedeže; po din 42, 33, 27 (36, 28, 25) za parterne sedeže; po din 42, 33, 25, 20 (36, 28, 21, 16), za balkonske sedeže; po din 21, 17, 12 (17, 12, 8) za galerijske sedeže.

Na razpolago pa so tudi bloki, ki so nekoliko dražji od navadnega abonmaja, pa zato omogočajo obisk poljubnih 15 dramskih in 7 glasbenih večerov. Le predstave, ki so na lepakih označene z »izven«, ne veljajo za bloke.

Abonma je veljaven le za imenovano osebo in se med sezono ne more odpovedati.

Repertoarni načrt za prihodnjo sezono bo objavljen te dni. Prijave sprejema gledališka blagajna, ki je odprta vsak dan od 9. do pol 13. ter od 15. do 17. ure (ob nedeljah in praznikih od 10. do pol 13. ure) do sobote, 16. septembra. Lanskim abonmentom so rezervirani dosedanjí sedeži samo do sobote 9. septembra.

Prekmurski drobiž

Kmetijski praznik praznuje mladina petrovske občine v nedeljo 3. t. m. v Šulincih. Snujoče se Društvo KFD v Šulincih priredi pod okriljem gornjepetrovskega DKFD tekmo koscev in kmetско zborovanje. Na zborovanju bosta govorila tudi delegat Zveze KFD ter Okrožja.

Požar. V nedeljo zveč. je nastal požar pri posestniku Kerčmarju Janezu v Gor. Petrovcih. Zgorla je hiša, streha gospodarskega poslopja in orodje. Gasilec se je posrečilo požar omejiti in očuvati pridelke. Škoda se ceni na 30.000 din. — Strela je povzročila požar v nekaterih sobah beltinskega gradu. Vzrok je neodklopljen radijski aparat. Škoda je pre-

Važno opozorilo!

Vsakega 14. v mesecu začasno ugasne pravica do nezgodnega zavarovanja za 10.000 din tistim starim naročnikom, ki še niso poravnali naročnine do konca tekočega meseca. Čim prejme uprava »Večernika« od njih zaostalo naročnino, stopi njihovo zavarovanje zopet v veljavo.

Poravnajte zato naročnino takoj! V Vašem interesu ne odlašajte niti dneva več!

UPRAVA »VEČERNIKA«.

»Pšenico bo zadušilo, če ji ne bomo dali svobode — zraka.«

Hčerka ni nič rekla, dobro pa je čutila, da je mati popravila prvo besedo zaradi očeta.

Prišla je pomlad, v gorici nad hišo se je odprla rana kop. Otrokom je pomagala kopati viničar. Star je bil ter je poznal svet, pa so ga otroci povprašali, ko ni bilo očeta zraven zaradi svobode. Viničar se je oprl na kramp, pomislil malo, nato pa povedal:

»Svoboda je bila, pa so jo vzeli. Svoboda pa nikoli ne umre. Naj še tako sedijo na njej, in jo zaklepajo, ko bo prišel njen čas, bo preklala kakor breskev svojo trdno skorjo in pognala. Na človeku pa je, da zrahlija zemljo ter ji tako pripravi pot. Brez človeka ni nič, tudi Svoboda ne bo prišla brez njega.«

V gorico se je vrnil kmet, otroci in viničar pa so prišli za krampe in se znova zarili v ilovnato zemljo. Nič niso več govorili, ali Vanč je vedel, da bo treba težko ilovnato zemljo zrahlijati, da bo laže pognala breskev — Svoboda. Vsi, ki so kopali, so čutili, kar je povedal in kar je še hotel povedati viničar ter so krepkeje prišli za krampe. Svoboda torej je, vsi jo čutijo, pomladanski vetrovi so jo že prinesli v vas, na otrocih pa je bilo posej, da se dokopljejo od nje. Prav lahko, da jih že na vrhu gorice čaka, edino oni še se morajo z delom svojih rok tja dokopati, da bodo potlej lahko živeli in da se jim bo dobro godilo.

Krepkeje so prišli za krampe in krepkeje zamahnili. Do Svobode se morajo sami dokopati. Tudi njihovi otroci jo bodo rabili, brez nje bi ostali krmežljavi. Oni bi pa radi bili zdrav zarod. Začutili so Svobodo — kdo bi potlej ne kopal? V njihovih rokah je ležala.

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 8.—. Družbe, preklic, dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasi davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga se vposlati v listu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pisarne odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din.

Razno

»KAVALIR«
se odlikuje po okusu in aromi. »Kavalir«, Gosposka 28.
8152—1

Prima
ESTRAGON-KIS
za vlaganje kumarce kakor najboljše olivno in bučno olje
Specialno olje za želodčno bolne. »Kavalir«, Gosposka 28
8154—1

VSAKI OSEBI
— družini — nudi stalni zastavek. »Mara« Maribor, Orožnova 6; Celje, Slomškov trg 1. Pletilnica — Razpošiljalnica. 1803

SPALNICE, JEDILNICE, KUHINJE
vseh vrst v najmodernejših lastnoročnih izdelavih dobite v zalogi pohištva, Aleksandrova c. 48.
4311—1

PONIKLANJE
pokrovanje predmetov vseh vrst dobro in poceni pri »Ruda«, Maribor, Trstenjakova ulica 5.
6177—1

POSJILA DOBE
državni, banovinski uslužbenici in upokojenci in posestniki Informacije daje Dolenšek, Radeče Podkraj. Priložite znamke. 6927-1

LEPA OREHOVA JEDERCA IN MED
dobavi najceneje Medarna Ljubljana, Židovska ul. 6.
7710—1

NOGAVICE — PLETENINE
volno za strojna in ročna dela, konjske koce, posteljne odelje, platno — perilo, blago za ženske obleke itd. dobite ugodno v novi trgovini in pletilnici »MARA«, Koroška cesta 26.
7888—1

ŠOLSKO
torbice in nahrbtnike v veliki izbiri priporoča Kravos, Aleksandrova 13.
7933—1

TRBOVLJE
Najboljši in najbolj vneljani premog vseh vrst pri Branko Mejovšek, Kneza Koclja ul. 13, tel. 24-57. Naročite takoj.
7990-1

VINSKO TRGATEV
z domačo zabavo priredi ter se priporoča za obilen obisk. Postržin, Pobrežje. 8265—1

V nedeljo
VELIKA GOZDNA VESELICA
v Stražunu na Pobrežju. Priredi glas. društvo Hutter. Za dobro pijačo in jestvine pa skrbi Debelak Minka.
8266—1

Oddam velike, lepe svetle
KLETNE PROSTORE
pripravne za vse. Vprašati žilnico. Zrinjskega trg 5.
8274-1

ZAHVALJUJEM
se Waldhauser J. za odstop od tožbe radi obrekovanja nje in pokojne žene. Novak M.
8291-1

PERJE ZA POSTELJO
kemično čiščeno, po konkurenčnih cenah dobite vedno pri »Luna«, Maribor, samo Glavni trg 24.
8293-1

ZA ŠOLSKO MLADINO
nogavice, jopice, puloverje iz lastne delavnice. Nahrbtniki od din 9.50 navz. pri »Luna«, Maribor, samo Glavni trg 24.
8297-1

Ljudska štednja, dolgoročno
POSJILA
vsem drž. uslužbenecem. Pojasnila daje zastopstvo »Moj dom«, Celje, Gregorčičeva 3. Znamke za odgovor. 8423—1

HALO! KAM?
na koncert, Košaki. »Počehovski dvor«. Poceni piščanci in dobro vino. Kolarič. 8412—1

VINOTOČ
A. Tkalec, na Kalvariji, odprt!
8414—1

TRGOVINA Z MEŠ. BLAG.
na najboljšem mestu, prima promet, se prod. Resni kupci javijo naslov upravi pod »55.000«. 8324-1

DOBRA HRANA
se odda Razlagova 24-II, levo.
8416—1

IZDELUJEM IZ RAZNOVRSTNIH KOVIN
posode, zajemalke, levake, električne rosete, reflektorje, skodelice za tehtnice, avtokolesne kape itd., iste predmete izdelujem tudi iz rie proste pločevine. 8417—1

VINOTOČ IPAVIC
Košaki 62, ima izborno vino po 8 din.
8298-1

MLADI VOLČJAKI
se oddajo takoj. Delavska 19. Studenci, za Rapidom. 8308-1

POLJČANE
Upokojenci iz Poličan in okolice, pridite vsi na sestanek v nedeljo, dne 3. septembra ob 5. uri popoldne v gostilno Gajšek, Sp. Poličane, Mariborski odbor. 8333-1

ZDRAVJE SI OHRANITE, NA SKRBI POZABITE
če popijete kozarček, dva pristnega traminca v Kneza Koclja ulici, Plzenski dvor. Za dom celo primerno znižane cene. 8354-1

»ZARJA« NA POBREŽJU
vabi svoje prijatelje in znanke na prvo letošnje vinsko trgatve v nedeljo 3. tm. na letnem telovadišču. Trgatev bo ob vsakem vremenu. Teklo bo dobro vino! 8366-1

ZIDAJTE POCENI
Načrte, proračune, zidanje stavb in vsa v stroko spadajoča dela izvršuje solidno in poceni Marko Stuhec, poob. zidarski mojster, Maribor Tržaška cesta. 8371-1

HALO! POZOR!
V nedeljo vsi v Zg. Radvanje v gostilno pri Lipi, ker se bo dobil na raznihi pečen prašiček. Prvovrstno šentpetrsko in pekrsko vino. Za obisk se priporoča gostilna »Pri lipi«. Zg. Radvanje. 8372-1

PREMOG
suha bukova drva, kolobarji, stavbeni material, les, deske, late, strešna in izolirna lepenska, arezit, smolni cement, apno itd. najceneje v novi trgovini D. Stuhec, Tržaška cesta. 8373-1

Mehanično tehnični ključavničar išče
DRUŽABNIKA
Naslov v upravi. 8382-1

GAMBRINOVA DVORANA
najboljša domača hrana. Abonent se sprejmejo. Kosilo in večerja din 12. Tudi čez ulico. 8386-1

VINOTOČ JAN
na Kalvariji. Vino 8 in 10 din.
8390-1

KADI ZA SLIVE
vinske sode izdeluje poceni sodarstvo Sulcer, Vojašniška 7.
8393-1

HLAPCA H KONJEM KONCERT
Vsako soboto in nedeljo prvo vrstna ciganska godba. Odprto do 2 ure jutraj. Pristna ljutomerska in dalmatinska vina, izborna kuhinja. Gostilna »Ljutomer«, Štiber. 8409—1

V nedeljo v
LOVSKI DOM
nad Tremi ribniki. Kjer bo vino radi opustitve gostilne po 8 din liter. Za obilen obisk se priporoča gostilničarka. 8380-1

Posesi
STAVBENE PARCELE
podaljšana Maistrova ulica, Tezno, prodaja Jauk, Limbuš 14.
8283-2

Krasna
STAVBENA PARCELA
za industrialca ali večjega obrtnika na Makarjevi ulici se prodaja ugodno. Jauk, Limbuš 14.
8282-2

Nova
DVOSTANOVANJSKA HIŠA
na prodaj. Obrežna cesta 98, zraven ceste k brodu. 8284-2

LEPA VILA
z vrtom, 4 sobe, soba za služkinjo, kopalnica, veranda, balkon, v najlepšem kraju Maribora, za prodajo. Vprašati v upravi. 8305-2

Prodaja se
DVOSTANOVANJSKA HIŠA
v Sp. Dobravi. Potreben kapital din 25.000, ostalo v obrokih. Vprašati se v trgovini Mernig, Ptuiška cesta 1.
8296-2

HIŠA
z lepim vrtom, sončna lega, na prodaj. Pobrežje, Nasipna 28.
8303-2

NOVOZGRAJENA VILA
3 moderna stanovanja, velik vrt, se zaradi smrtnega slučaja takoj prodaja. Naslov v upravi. 8310-2

MANIŠO HIŠO
z lokalom. Posredovalcu nagrada. 8317-2

4-STANOVANJSKA HIŠA
na obroke na prodaj. Slomškova 4, Špessovo selo, Pobrežje. 8344-2

Prodaj
PARCELO
z zasilnim stanovanjem in in vrtom poceni. Hostejeva 21, Zg. Radvanje. 8345-2

NOVOZGRADBA
2 sobi, kuhinja, vrt, periferija 20.000. Trgovska hiša, 6 orolov zemlje, 60.000. Moderna novozgradba, 8 stanovanj, 1 lokal, velik vrt, 200.000. Lepo vinogradno posestvo, najbližja okolica, 8 orolov, avtodovoz, 180.000. Obrestonosna hiša z dobičkanosnim obratom, radi družinskih razmer 250.000. Posredovalnica »Rapid«, Gosposka 28. 8368-2

LEPE PARCELE
v Špessovem selu na prodaj. Vprašati Zrkovska 70.
8378-2

Kupim
Kupim dobro ohranjen **KOTEL ZA ŽGANJEKUHO**
Zenkovič, Pivola 6, pošta Hoče. 8304-3

Kupim dobro ohranjeno **DVOKOLO ZN. »PEŽO«**
Jordan, Wildenrainerjeva 8.
8404-3

Prodaj
RADIOAPARAT
»Schaub 40«, najnovejša konstrukcija, zaradi selitve za po lovično ceno. Jurič, Melje, Kraljeviča Marka 13. 8168—4

POHIŠTVO
za dve sobi poceni napredaj. Naslov v upravi. 8249—4

VINO
8 hl laški rizling, 12 hl mozer sortirano, letnik 1938. Vprašati Eliš. Stročiavac pri Ljutomeru. 8290-4

ANGORSKIH ZAJCEV
in globok otroški voziček na prodaj. G. Milotinovič, Zrkovska cesta 18/I, Pobrežje. 8294-4

»SPARKLET«
steklenice za izdelavo sifona ugodno na prodaj. Frankopanovska ulica 34, Maribor. 8301-4

Prodaj celo
ČEVLJARSKO OPREMO
Košaki 6, Maribor. 8313-4

PRODAM
2 kompletni postelji, 2 omarici, stole, mizo in žimnate vložke. Koroševa 8, pritličje. 8318-4

Prodaj
KOZMETIČNI APARAT
»Vapofor«, Sodna 2. 8347-4

MOTOCIKEL
750 cm³, ameriški, v izvrstnem stanju ter s kompletnim rezervnim motorjem na prodaj zelo poceni. Meliska 33. 8356-4

SINGER ŠIVALNI STROJ
damski, zelo ugodno na prodaj. Korman, Koroška c. 43. 8363-4

Prodaj prvovrstne
KONCERTNE CITRE
Dajam pouk na citre. Raičeva 13/I, Bučar. 8364-4

TOVARNA OLJA
za bučno in druga olja, dobro vpeljana, rentabilna, stanovanjska hiša, na prodaj. Prodaj tudi samo stroje ali dam v najem. Dopisi pod »440.000« na upravo »Večernika«, Maribor. 8360-4

Kadar pošljete denar po pošti, ni sledu o bojazni—

zakaj bi se torej nali naročiti blago po pošti? Ako blago, ki ga vam bomo poslali, ne bi ustrezalo, vam ga zamenjamo ali vrnemo denar. Zahtevajte naš brezplačni, bogato ilustrirani katalog najrazličnejšega blaga pri zelo nizkih cenah.

Večbirovnica
Klaster-Ostler

Zagreb, Ilica 4 in 6
Copisi: Zagreb II., poštni preda

ŠTEDILNIK
s pečnicami za vzidanje poceni na prodaj. Kamniška 22. 8369-4

Prodaj
PSA VOLČJAKA
dobrega čuvaja, eno leto starega. Pobrežje, Gosposvet-ska ulica 3. 8370-4

Krasne, dobro ohranjene
GOSLI
Zahten glas, prvovrstni gosel ni lok in dober goselnik ugodno na prodaj. Maribor, Aškerčeva ulica 13. od 11—1 ure. 8374-4

PRODAM 2 ŽIMNICE
Ogled od 12. do 15. ure. Naslov v upravi »Večernika«. 8410—4

Na prodaj dobra stara
VIOLINA
Jelenc, Košaki. 8387-4

LEP OTROŠKI VOZIČEK
na prodaj. Krempljeva 6, Grafenauer. 8394-4

ZENSKO POLO
poceni na prodaj. Vojašniška 7. 8395-4

Prodaj poceni dobro ohranjen globok
OTROŠKI VOZIČEK
Tržaška cesta 26. 8402-4

Stanovanje
SOBA IN KUHINJA
se odda. Maribor, Pobreška cesta 38. 8200—5

SONČNO STANOVANJE
trisočno, brez kopalnice se odda mirni in stalni stranki. Cverlin, Gosposka 32. 8251—5

SOBO IN KUHINJO
se odda v najem. Vprašati naj se Tržaška cesta 59, v trgovini Klemenčič. 8277-5

Odda se krasna
SOBA IN KUHINJA
z balkonom. Tezno, Ptuiška cesta 33. 8275-5

SOBA IN KUHINJA
se odda. Cankarjeva 3. Tezno. 8286-5

Lepo
SOBO S ŠTEDILNIKOM
oddam takoj. Masarykova 6, Špessovo selo, Pobrežje. 8288-5

DVOSOBNO STANOVANJE
se s 15. septembrom ali 1. oktobrom odda. Studenci, Kralja Petra cesta 14. 8289-5

STANOVANJE
se odda v Ciril-Metodovi 2, Studenci. 8299-5

STANOVANJE
2 sobi, kuhinja, pritlikline, din 325.— z 15. IX. in
SOBA S ŠTEDILNIKOM
tako za oddati. Betnavska 39. 8309-5

STANOVANJE
v novi hiši, 2 sobi, kabinet, kopalnica, parketirano, takoj ali pozneje, mirnim brez otrok. Aleksandrova 29, Krčevina. 8330-5

2 SOBI IN KUHINJA
se odda v novi stavbi. Tržaška 1, bife. 8311-5

SOBA S ŠTEDILNIKOM
tako za oddati. Frankopanovska 23. 8314-5

Lepo zračno in sončno
DVOSOBNO STANOVANJE
z vsemi pritliklinami se odda s 1. X. Koroška c. 102. 8319-5

STANOVANJE
se odda v Beogradskega ulici št. 18. 8336-5

Sončno
DVOSOBNO STANOVANJE
s kopalnico se s 1. oktobrom odda. Smoletova 10. 8338-5

Oddam
SOBO IN KUHINJO
Zupaničeva 16, Pobrežje. 8341-5

Lepo majhno sončno
STANOVANJE
z balkonom in vrtom se poceni takoj odda. Delavska 24, Magdalensko predmestje. 8332-5

STANOVANJE
v novi hiši, soba, 2 kabine, kopalnica, parketirano, takoj ali pozneje, mirnim brez otrok. Aleksandrova 29, Krčevina. 8331-5

Sončna
SOBA IN KUHINJA
blizu kolodvora se odda za koncema brez otrok. Naslov v upravi. 8350-5

SOBA IN KUHINJA
se odda odraslim osebam. Po brežje, Cankarjeva ulica 24. 8359-5

SOBO IN KUHINJO
visokopritlikno, oddam stalnemu nameščencu, 3-clanski družini. Najemnina din 325.—. Stritarjeva 5. 8361-5

2 SOBI IN KUHINJO
z vrtom oddam. Nova vas, Livadna 6. 8363-5

MALA SOBA
shramba, kuhinja, vrt, se odda za din 100. Pobrežje, Tržaška 20. 8385-5

SOBO S ŠTEDILNIKOM
oddam s 15. sept. Studenci, Ciril Metodova 17. 8386-5

STANOVANJE
komfortno, 2 sobi, kuhinja, oddam. Vprašati Klavinska ulica 5. 8387-5

STANOVANJE
2 sobi in kuhinja, oddam mirni stranki brez otrok. Melje, Principova 9. 8400-5

SOBA IN KUHINJA
v novi hiši se odda 2 osebam, Dalmatinska ul. 20, vprašati v nedeljo od 10. do 12. ure. 8402-5

Trisočno parket.
SONČNO STANOVANJE
predsoba, poselska soba, palnica, balkon, kuhinja, pritlikline se odda v Puškovski 6. 8422-5

SOBA ZA ENO ALI DVE OSEBI
z uporabo kopalnice se odda pri parku, Trubarjeva ul. 8423-5

Soba odda
DVA DIJAKA
sprejem na stanovanje s 16-10 oskrbo. Ob bregu 8250-7

PRAZNA SOBA
v Tomšičevem drevorju se odda 1 osebi. Cverlin, Gosposka 32. 8387-7

SAMSKI UPKOJENEC
se vzame na hrano v oskrbo, lepo sobo na periferiji mesta. — Ponudbe pod »Kot domača«. 8388-7

Odda se
OPREMLJENA SOBA
1 ali 2 osebama. Delavska 47. 8292-7

2 DIJAKA
sprejem v dobro oskrbo v Maribor, Splavarska 6. 8306-7

GOSPOD ALI GOSPODICA
se vzame na stanovanje hrano. Tržaška 1, bife. 8312-7

DIJAK ALI DIJAKINJA
se sprejme na stanovanje hrano, nudi obenem nemško konverzациjo, za din 500. 10 minut od zavoda. Naslov v upravi tega lista. 8307-7

OPREMLJENA SOBA
s posebnim vvhodom se odda takoj. Fochova 23. 8310-7

Odda se lepa
SONČNA SOBA
Pušnikova 23, Studenci, Rapidovim igriščem. 8337-7

V centru sprejem
DVE DIJAKINJI
Cankarjeva 1/II. 8327-1

SONČNO SOBO
poseben vvhod, se odda 15. septembra solidnemu gospodu. Naslov v upravi lista. 8320-7

GOSPOD ALI GOSPODICA
se sprejme na stanovanje hrano ali brez hrane. 8322-7

SONČNO SOBO
oddam. Kneza Koclja 27/III. 8342-7

Odda se
SOBA IN KUHINJA
event. samo soba s 1. okt. Franciskanska 21, krojaštvo. 8343-7

OPREMLJENA SOBA
se odda 15. sept. — Naslov v upravi. 8334-7

Lepo
SONČNO SOBO
v centru, z uporabo kopalnice oddam takoj. Naslov v upravi. 8351-7

Sirite »Večernik«

POSOJILNICA NARODNI DOM V MARIBORU

NARODNI DOM 4. Z O. TELEFON 21-08

Deležna glavica nad 600.000 din, lastne rezerve 11 mili onov din, hranilne vloge 56 milijonov din.

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 3—5%.

Da je posojila na vknjižbo in na menice pod najugodnejšimi pogoji.

Najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru — Vse hranilne vloge so proste in se izplačujejo neomejeno!

Če hočete v resnici biti dobro in poceni oblečeni, kupite v „Češkem magazinu“ Maribor, pri glavni policiji. Tam dobite največjo izbiro češkega in angleškega blaga po najnižji ceni, brezobvezno se lahko prepričate. Velika odprodaja ostankov, polovične cene, krojaške potrebščine.

OPREMLJENO SOBO
s posebnim vhom oddam
dvema ali eni osebi. Gregor-
čičeva ul. 8-II. levo.

SOBO
opremljeno ali prazno, oddam
15. septembrom. Primor-
ska 4. 8352-7

PROFESORSKA DRUŽINA
sprejme poceni nižješolko v
vso oskrbo. Pomoč pri uče-
ni. Naslov v upravi 8357-7

SONČNA SOBA
z oskrbo in uporabo kopal-
nice se odda. Koroška 8. v
trgovini. 8365-7

DVA DIJAKA
se sprejmeta v popolno oskr-
bo. Rajčeva ul. 6. I. nadst. v
rata 8. 8375-7

SOLIDEN GOSPOD
se sprejme 15. t. m. na stano-
vanje event. hrano. Kneza
Kocla 26/II. 8381-7

SOBO
z dvema posteljama oddam s
15. septembrom. Smorn. Sod-
na 15. 8376-7

KABINET
oddam mirni gospodični. Klav-
niška 10. Gregorčič. 8383-7

DIJAKI
se sprejmejo v polno oskrbo
pri Ussar. Trubarjeva 9. Upo-
raba klavirja in kopalnice.
8384-7

GOSPODIČNA
se sprejme na hrano in sta-
novanje. Koroščeva 22/I. des-
no. 8379-7

MALO SOBICO
oddam. Tyrševa 26/II. vrata
3. (Gospodsk. ulica). 8392-7

OPREMLJENO SOBO
v bližini kolodvora oddam
takoj, event. z zadržkom in
perilom. Vprašati: Aleksan-
drova 45/II. desno. 8397-7

SOBE S ŠTEDILNIKOM
se oddajo na Tržaški cesti.
Vprašati Klavniška ulica 5.
8399-7

DIJAKA
nižješolca sprejmem v popol-
no oskrbo in družbo lanske-
mu odličnjaku. Pertot. Koro-
ščeva 2/III. 8401-7

DIJAKINJO
sprejem na vso oskrbo. Na-
slov v upravi. 8406-7

DVA GOSPODA
na stanovanje. Aleksandrova
in poljskim delom išče. Sršen-
čeva 1. levo. 8407-7

DIJAKINJO
nižjih razredov sprejme boli-
ša družina. Naslov v upravi.
8415-7

SOSTANOVALKO
ali dijakinjo. Soba s poseb-
nim vhom z uporabo kopal-
nice. Naslov: Bogratiška 23.
8418-7

Sobo išče
Tovarniška delavka išče
HRANO IN STANOVANJE
Pomaga tudi delati. Ponudbe
na »Večernik« pod »Cenejšo«
8276-8

SOBICO
s posebnim vhom z vso
oskrbo, po možnosti v Melju
ali II. mestnem okraju. Pis-
mene ponudbe z navedbo ce-
ne pod »Točno plačilo« na
upravo. 8295-8

OSMOŠOLEC
zimnazije, dober inštruktor,
išče stanovanje za instrukcijo
Naslov oddajte upravi.
8335-8

Službo dobi

UCENEC
za torbarsko obrt. iz dobre
družine, se sprejme pri Kra-
vos. Aleksandrova 13. 8192-9

POSTENO DEKLE
vrednih let za gospodinjstvo.
Zentev ni izključena. Naslov
v upravi 8273-9

KROJAŠKI POMOČNIK
za damsko konfekcijo se
sprejme. Vprašati v upravi.
8300-9

ČEVLJARSKE POMOČNIKE
herrihterje in šteparice sprej-
me Vilko Blatnik. Slovenska
20. 8316-9

NATAKARICO
pridno, mlado, z lastnim sta-
novanjem takoj sprejem.
Naslov v upravi. 8349-9

UCENKA
poštenih staršev, s predpisa-
no izobrazbo, z znanjem slo-
venščine in nemščine, se ta-
koj sprejme. Zlata Brišnik,
Maribor, Slovenska ulica 11,
8321-9

Sprejem
DVE DIJAKINJI
na vso oskrbo. Naslov v
upravi »Večernik«. 8325-9

Samostojna
HIŠNA POMOČNICA
ki dobro kuha, pere in oprav-
lja vestno vsa domača dela,
poštena in zanesljiva, se išče
v Dubrovnik k zakonskemu
paru brez otrok. Plača in po-
stopok dober — nastop takoj.
Predstaviti s knjigo v Mai-
strovci 18, Jankovič 8322-9

Sprejme se
PLAČILNA NATAKARICA
s 15. septembrom. z malo
kavcijo, prednost imajo s ko-
lodvorskih restavracij ali boli-
ših lokalov. Naslov v upravi.
8339-9

VZGOJITELJICO
z znanjem slovenščine in
nemščine, resno, zdravo,
sprejemem k otrokoma v sta-
rosti 3½ let in 6 mesev. Po
nudbe na upravo pod »400«.
8355-9

UCENKA
sprejme trgovina Drago Ro-
sina, Vetrinjska 26. 8367-9

DOBRA KUJARICA
(tudi za navadna hišna dela)
dobi 400 din mesečno. Vpra-
šati Verstovškova ulica 4a-II,
levo. 8389-9

ČEVLJARSK. POMOČNIKA
vzornega, samo za special-
na šivana dela. iščem. Nasl.
g. Suliča, Radošević Franjo,
Aleksandrova c. 30. 8403-9

Službo išče

DOBRA ŠIVILJA
gre šivat na dom poceni. —
Cenj. dopise na upravo »Ve-
černika« pod »Šivilja«.
8280-10

MLAD FANT
trg. pomočnik, inkasant želi
službo spremeniti. Naslov na
upravo »Večernika« pod
»Stalno«. 8326-10

Dopisi

POZOR!
Gospod, ki se je spoznal z
Zlato Cvenk, dobi pojasnila
o njeni preteklosti. Znidaršič,
Kneza Kocla 39, Maribor.
8340-12

MLADA GOSPODIČNA
želi znanja z boljšim gospo-
dom radi razvedrila. Ponud-
be na upravo pod »Odkrito-
srčen«. 8391-12

OPOZORILO!
G. Premožiču J., vlakovodji,
Čopova 21, Pobrežje, prepo-
vedujem sestanke z mojo ženo.
V prvem slučaju bom so-
dnijsko postopal. P. F., Čopo-
va 22, Pobrežje. 8421-12

Pouk

PROFESOR POUČUJE
nemščino, slovenščino, itali-
janščino, francoščino. Konver-
zacija! Nemška, slovenska,
hrvatska stenografija. Mariji-
na ulica 25, pritličje. 8346-13

NEMŠČINA, ITALIJANŠČINA
FRANCOŠČINA
po lahki, hitri metodi. Indivi-
dualen pouk. Zajemčen uspeh
Aleksandrova 14-I. levo. 8411-13

V najem

CELO NOVO HIŠO
z vrtom v Račah. poleg po-
staje ali tudi posamezno dve
stanovanji in en lokal (seda)
brivnica) oddam takoj v na-
jem. Vprašati v pisarni v Ma-
riboru. Aleksandrova št. 10
8307-15

*Tone in Andrej sta bila prepričana, da sta
njuni srajci beli ...*

*...dokler nista videla
Radion bele obleke!*

Ne ve se, kaj občudujete bolj — privlačnost dame ali snežno belo obleko! Zares, to lepo zunanost divno izpopolnjuje edinstvena belina obleke.

Samo z Radionom se doseže taka belina! S kuhanjem v raztopini Radiona se razvija kisik, ki struji skozi perilo, odpravlja popolnoma vso nesnago in daje perilu popolno belino — Radion belino.

Schichtov
RADION
Ni čistejše beline od Radion beline

Najbolj varna naložba denarja,
ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska
banovina s celim svojim premoženjem in
z vso svojo davčno močjo - - Hranil-
nica izvršuje vse v denarno stro-
ko spadajoče posle točno
in kulantno

Hranilnica dravske banovine Maribor

Centrala Maribor
v lastni novi palači na op.
Gospoke in Slovenske ulice
Podružnica Celje
nasproti pošti, prej. Južno
štajerska hranilnica

SPREJEMA VLOGE NA KNJIŽICE IN TEKOCI RAČUN PO NAJUGODNEJSEM OBRESTOVANJU

CENJENE DAME!

Zaupajte izdelovanje Vaših oblačil za jesen in zimo
modnemu salonu „FRANJA“ Maribor, Krekova 14

Po najnovejših žurnalih se izdelujejo obleke, kostumi, pla-
šči itd. elegantno in točno ter po izredno zmernih cenah.

Suh ladijski pod (Koroška smola)
in **slavonski hrastovi** in parjeni bukovi **parketi** stalno na zalogi
TOVARNA PARKETOV

Jasip Rendeli, Maribor, Koroška c. 10
Polaganje vršimo pod strokovnim nadzorstvom.

„O-Ke“

pravi Amerikanec.
kadar se počuti
popolnoma varnega.

Tak občutek popolne sigurnosti proži O. K. gum... ker
je izdelan iz lateksa, je izredno tanek, mehek in izdržljiv
Garantirana trajnost 6 let. Srebrna papirnata škatla s
3 komadi din 10.— v apotekah in drogerijah. Po potre-
bi vam bo tt. Rave d. d., Zagreb, javilo, kje si lahko na-
bavite O. K. 6926

**Najboljše
kosovno
apno**

Apnenice Ant. Birolla, Kresnice
pisarna: Ant. Birolla, Ljubljana,
Dalmatinova ulica 10

Zlato in srebro,

briljante, zastavljane listke
išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,
Maribor, Gosposka ulica 15.

Namizne hruške

prima kakovosti din 2.—,
breskve din 4.— za jed in
vkuhanje, skrbno obrane,
20 kg dostavimo tudi Ma-
ribor. Dolinšek, Kamnica.

**Gostilna
Krempel,**

najlepši gostilniški vrt okoli-
ce, prvovrstna kuhinja (jere-
bice, pečnice, kmetska poje-
dina), pristna pekrška in lju-
tomerska vina, Tscheligijevo
pivo, novo ribezovo vino.

**Jutri godba
pri „Jelenu“**

Sv. Peter, ocvrti piščanci, do
bra kapljica in vsa ledila na
razpolago po zmernih cenah. Se
priporoča gostilničarka.

Pisarniška moč

se sprejme takoj. Predstavi
perfektno znanje nemščine in
parletna praksa v odvetništvu
ali trgovski pisarni. Predstavi
je vložiti do prih. ponedelja
na upravo lista pod »Pisarni-
štvo«

„Večernikovi“
mali oglasi

so najcenejši, saj stane
beseda samo

50 par

**Kdor hoče imeti
odgovor na
vprašanja glede
malih oglasov
in drugih obve-
stil, naj priloži
3.- din v znam-
kah. Na vpra-
šanja brez pri-
loženih 3.- din v
znamkah uprava
ne odgovarja**

MOŠKI! Pri spolni slabosti
(spolni impotenci)
poskusite hormone pilule
HORMO-SEKS

Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul din 84, 100
pilul din 217, 300 pilul din 560. — Po pošti diskre-
tno razpošilja: KR. DV. LEKARNA PRI SV. AREHU
Maribor. — Glavno skladišče: Farm. kem. labora-
torij »VIS-VIT«, Zagreb, Langov trg 3.
6293 Ogl. reg. S. br. 5846-39.

Zahvala

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, znanec in
prijateljem, č. g. župniku ter pevskega društvu „Ena-
kost“, da so spremili našega ljubljene sina Stanka
na zadnji poti.

Studenci pri Mariboru dne 31. avgusta 1939.

Žalujoča rodbina Cvirn

Globoki in sportni

že za din 25.-
tedensko

Kadrmas J.
Maribor-Melje
Kraljeviča Marka 13
5787

OKASA
tablete

Pri spolni slabosti
lahko poskusite

OKASA
tablete

za moške

100 komadov din 220.—
proti povzetju

Zastopnik: Lekarna
Mr. Rožman Miroslav
Beograd — Terazije 5
Ogl. reg. S. 5846 36

Naročniki kupujte tih ter oglašujte!

Preselitev!

Podpisani Konrad Šapec, mehanik, vljudno naznanjam svojim cenj. odjemalcem, da sem se s svojo delavnico za pisalne, račun-
ske in registrirne blagajne s 1. septembrom preselil iz ulice Kneza Koclja 24 v

Aleksandrovo cesto 24

(vogal Cvetlične ulice), kjer bom imel tudi zalogo pisarniških strojev in potrebščin. Pri tej priložnosti se priporočam svojim
cenj. strankam za naročila znanih „Groma“ pisalnih strojev najnovejše konstrukcije.
Zahvaljujem se za dosedanje zaupanje svojih cenj. strank, ter se priporočam za številna nadaljnja naročila v svojem novem lokalu.
Potrudil se bom, svojim cenj. odjemalcem strokovnjaško postreči po konkurenčnih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

KONRAD ŠAPEC, Maribor, Aleksandrova cesta 24

Trgovina in popravilnica pisarniških strojev